

การศึกษาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ธันวาคม 2555

การศึกษาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8

สารนิพนธ์
ของ
รัตนภรณ์ ลักษณะพานิช

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ธันวาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ธันวาคม 2555

รัตนภรณ์ ลักษณะพินิจ (2555). การศึกษาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของ
ข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ :
ดร.จรรุวรรณ พลอยดวงรัตน์.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของ
ข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ใน 5 ด้าน คือ การศึกษาเกี่ยวกับชุมชน การให้ความร่วมมือกับ
ผู้ปกครองและชุมชน การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ การให้บริการชุมชน การ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครู จำนวน 123 คน
จำแนกตามภูมิภาคและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม
แบบประเมินค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบค่าที่
(t- test) independent

ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยรวมและ
รายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูที่มี
ภูมิลำเนาแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน มีการ
ปฏิบัติงานด้านการศึกษากับชุมชนแตกต่างกัน โดยครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีระดับการ
ปฏิบัติงานมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ ไม่เกิน 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

THE STUDY OF PERFORMANCE ON THE RELATIONSHIP WITH THE COMMUNITY OF
TEACHERS IN SCHOOLS UNITED CAMPUS, 6 (BOIPLOI) UNDER THE OFFICE OF
EDUCATION AREA SCHOOL DISTRICT 8

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree In Educational Administration
at Srinakharinwirot University

December 2012

Rattapanorn Luckkanapinij. (2012). The Study of Performance on The Relationship With The Community of Teachers in Schools United Campus, 6 (Boiploi) Under The Office of Education Area School District 8. Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok : Graduate school. Srinakharinwirot University. Project Advisor : Dr. Jaruan Ployduangrat.

This study aimed to study of performance on the relationship with the community of teachers in Schools United Campus, 6 (Boiploi) under the office of education area School District 8. Study for 3 aspects, the study of relationship with the community, cooperation with the parental and communities, participation of the community in learning, community service, and share knowledge with communities. The sample of this study consisted of 123 teachers were conducted by birthplace and teaching experience. The research instrument was the five-point-rating scale questionnaire. The questionnaire had a reliability level at .95. The statistical techniques used were percentage, frequency, mean, standard deviation and t-test independent.

The results showed that;

1. The relationship with the community of teachers in Schools United Campus, 6 (Boiploi) under the office of education area School District 8 was at a high level in an overall evaluation.
2. Comparison of the performance of teachers in relation to community living different operating result is not different. The study of relationship with the community about teachers with different teaching experience did not perceive the study of community as a whole differently; the study of community of teachers who has teaching experience more than 5 years and teachers who has teaching experience less than 5 years have operational level significantly different at the level of .05.

ประกาศขอบคุณการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความสะดวก และได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี
ยิ่งจาก อาจารย์ ดร. จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ได้เสียสละเวลา
อันมีค่าให้คำปรึกษาแนะนำ ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับงานวิจัยทั้งทางตรงและ
ทางอ้อม จนทำให้การจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ใน
การทำงานวิจัย และรู้ถึงคุณค่าของงานวิจัย อีกทั้งท่านยังเป็นแบบฉบับของอาจารย์ที่ทุ่มเทให้กับ
ศิษย์ ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.นิธย์ โรจน์รัตนวาณิชย์ ประธานกรรมการ
สอบสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร.ไพบุลย์ อ่อนมั่ง ดร.จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์
ดร.ทัศนาศาสตร์ ดร.อภิสิทธิ์ ทรงบัญญัติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์ และ
ดร.สรภัทสรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ ที่กรุณาให้ข้อแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขสารนิพนธ์ จนทำให้ผล
งานครั้งนี้สำเร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา ผู้ช่วยศาสตราจารย์
เรือโท ดร.ไพบุลย์ อ่อนมั่ง ดร.บุญจันทร์ สีสันต์ และ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ ที่กรุณาเป็น
ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแก้ไขและให้คำแนะนำในการสร้างแบบสอบถาม ขอขอบคุณครูใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 8 ที่อำนวยความสะดวกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี
ยิ่ง ตลอดจนขอขอบคุณผู้อำนวยการ และครูโรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ ที่ให้ความร่วมมือในการ
ทดลองใช้เครื่องมือประกอบการวิจัยครั้งนี้

นอกจากนั้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ประจำ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน ที่ช่วยประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้ทั้งหลายให้
แนวทางการศึกษาและการดำรงชีวิตอันทรงคุณค่าแก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณเพื่อนๆ นิสิตปริญญาโท
สาขา การบริหารการศึกษา รุ่นที่ 22 ทุกคน และคุณอุดมพร สวัสดิสงคราม ที่ช่วยเหลือเป็นกำลังใจ
มาโดยตลอด ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันใดที่พึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อการพัฒนา
การศึกษาและน้อมระลึกถึงพระคุณของบิดา มารดา ตลอดจนทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่มี
ส่วนให้คำปรึกษาและช่วยเหลือในการทำสารนิพนธ์กับผู้วิจัยมาโดยตลอด ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย
จงดลบันดาลให้ทุกท่านที่กล่าวมา ประสบแต่ความสุข ความเจริญตลอดไป

รัตนภรณ์ ลักขณาพินิจ

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครู
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 8 ของ รัตนากรณี ลักขณาพินิจ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์ ดร.จรรุวรรณ พลอยดวงรัตน์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร.ไพบูลย์ อ่อนมั่ง)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์ ดร.นิตย์ โรจนรัตนวาณิชย์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์ ดร.จรรุวรรณ พลอยดวงรัตน์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ)

วันที่ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2555

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมติฐานของการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
ประวัติสหวิทยาเขตที่ 6 (ป่อปลอย).....	11
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับชุมชน.....	18
ความหมายของความสัมพันธ์กับชุมชน.....	18
หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับชุมชน.....	20
ความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน.....	21
วิธีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน.....	24
มาตรฐานการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.).....	27
หลักเกณฑ์และวิธีการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม.....	29
หลักการ วัตถุประสงค์และโครงสร้างหลักสูตรการเตรียมความพร้อม และพัฒนาอย่างเข้ม.....	31
คู่มือการประเมินผลการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม.....	34
การประเมินครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ.....	37
การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน.....	39
การศึกษาเกี่ยวกับชุมชน.....	39
การให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน.....	41
การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้.....	43
การให้บริการชุมชน.....	45
การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน.....	46

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระ.....	50
ภูมิลำเนา.....	50
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน.....	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51
3 วิธีดำเนินการวิจัย	62
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	62
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	65
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	76
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	76
ขอบเขตของการวิจัย.....	76
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	76
สรุปผลการวิจัย.....	77
อภิปรายผล.....	78
ข้อเสนอแนะ.....	81
บรรณานุกรม.....	83
ภาคผนวก.....	91
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	111

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 รายละเอียดขององค์ประกอบ ความหมาย และวิธีการประเมิน.....	36
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูผู้สอน จำแนกตามสถานศึกษา.....	63
3 จำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาค และ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู.....	68
4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ กับชุมชน โดยรวม.....	69
5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ กับชุมชน ด้านการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน รายงานและรายชื่อ.....	69
6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ กับชุมชน ด้านการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน.....	70
7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ กับชุมชน ด้านการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้.....	71
8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ กับชุมชน ด้านการให้บริการชุมชน.....	72
9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ กับชุมชน ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน.....	73
10 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จำแนกภูมิภาค.....	74
11 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จำแนกตามประสบการณ์ในการ ปฏิบัติงาน.....	75

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย 9

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 33 ได้กำหนดนโยบายพื้นฐานในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา ในมาตรา 80 (4) ว่า ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐาน คุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐโดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาจากส่วนกลางสู่เขตพื้นที่การศึกษา (สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา. 2553: 1-3)

การพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษานั้น สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญยิ่ง ของการจัดการบริหารการศึกษาเพราะเป็นหน่วยงานในระดับปฏิบัติที่มีความใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด กิจกรรมการบริหารและการจัดการเรียนการสอนจึงเกิดขึ้นในสถานศึกษาตลอดเวลา การ จัดระบบบริหารงานสถานศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับภารกิจของสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะทำให้การศึกษามีคุณภาพการบริหารงานในสถานศึกษาจึงต้องครอบคลุมภาระงานในทุกด้าน นอกจากนี้ความร่วมมือของผู้ปกครองชุมชน และเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะทำให้ การจัดการศึกษาการอบรมเลี้ยงดูเด็กมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันก่อให้เกิดประโยชน์ แก่โรงเรียนผู้ปกครองชุมชนและที่สำคัญที่สุดเป็นประโยชน์กับผู้เรียน(สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา. 2551: 114)

ด้วยเหตุนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดแนวทางและให้ ความสำคัญของมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานการ มัธยมศึกษา พ.ศ. 2552 ให้โรงเรียนมัธยมศึกษาใช้เป็นคู่มือในการประเมินความจำเป็นพื้นฐานเป็น ข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูงสุดรวมทั้งเป็นเครื่องมือให้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใช้ในการบริหาร จัดการและสนับสนุนให้โรงเรียนพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามสภาพที่แท้จริง ของโรงเรียนแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือแนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน และ เกณฑ์มาตรฐานด้านปริมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยมีเนื้อหาสาระสำคัญครอบคลุมกลไกการ บริหารโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน ตามขอบข่ายและภารกิจการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลได้แก่การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปประกอบด้วยเรื่องต่างๆ ดังนี้ งานแผนงานและประกัน คุณภาพงานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานบุคคลงานธุรการ งานการเงินและพัสดุ งานบริการ อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม งานชุมชนและภาคีเครือข่ายในที่นี้ภาคีเครือข่าย หมายถึงองค์กร

ทั้งภาครัฐ, ภาคเอกชน, ท้องถิ่นหรือบุคคลที่มีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือและสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งด้านวิชาการทรัพยากรและการบริการเพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพสูงสุดทั้งนี้ข้อกำหนดในมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2552 นี้ได้กำหนดให้ครูปฏิบัติงานชุมชนและภาคีเครือข่าย ซึ่งข้อกำหนดนี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือเสริมสร้างความพร้อมหรือตรวจสอบตนเองให้มีปัจจัยหรือกิจกรรมการปฏิบัติงานเพียงพอในระดับที่เหมาะสมมั่นใจว่าส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายในโรงเรียนและการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) สมศ. ทั้งด้านมาตรฐานโรงเรียน มาตรฐานผู้บริหารมาตรฐานครูและมาตรฐานผู้เรียน(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552: 1-3)

จากเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการสร้างส่งเสริมสนับสนุน ให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้โดยมีการศึกษาสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้เคียงใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนมีการให้บริการทางวิชาการและส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษามีการจัดกิจกรรม/โครงการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ครอบครัว ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องยกย่องเชิดชูผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนและผู้มีผลงานดีเด่นจากการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งตรงกับ มาตรฐานที่ 9 และ มาตรฐานที่ 13 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) สมศ. เพื่อการประเมินภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ดังนี้ มาตรฐานที่ 9 คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองชุมชนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา และมาตรฐานที่13 สถานศึกษามีการสร้าง ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาและใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและบุคลากรของสถานศึกษารวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษาระหว่างสถานศึกษากับครอบครัวชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นหน้าที่โดยตรงของข้าราชการครูในการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน(สำนักทดสอบทางการศึกษา. 2554: 96-135)

ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.)ในด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่ง ก.ค.ศ.ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาพ.ศ. 2547 สำหรับผู้ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในตำแหน่งครูผู้ช่วยก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครูบรรจุตามความมุ่งหมายในการเพิ่มพูนความรู้ทักษะและบุคลิกลักษณะในการปฏิบัติวิชาชีพทั้งการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับวิชาชีพครู สำนักงาน ก.ค.ศ. จึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มไว้เพื่อเตรียมความพร้อมและเพิ่มพูนความรู้ทักษะเจตคติและบุคลิกลักษณะของครูผู้ช่วยให้สามารถปฏิบัติตนและปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้อย่างมี

ประสิทธิภาพและเป็นครูที่ดีได้แบ่งออกเป็น 2 หมวดคือหมวดที่ 1 การปฏิบัติตนซึ่งประกอบด้วย วินัยคุณธรรมจริยธรรมสำหรับข้าราชการครู มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพครูเจตคติที่ดี ต่อวิชาชีพครูการพัฒนาตนเองการพัฒนาบุคลิกภาพการดำรงชีวิตที่เหมาะสมหมวดที่ 2 การ ปฏิบัติงานซึ่งประกอบด้วย การจัดการเรียนรู้การพัฒนาผู้เรียนการพัฒนาวิชาการการพัฒนา สถานศึกษา และความสัมพันธ์กับชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษา. 2548: 1)

จึงเป็นบทบาทหน้าที่ของครูผู้ช่วยที่จะต้องปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนตามที่ สำนักงาน ก.ค.ศ. กำหนดเพื่อเตรียมความพร้อมและเพิ่มพูนความรู้ทักษะในการปฏิบัติงาน พัฒนาการกิจของโรงเรียนและพัฒนาคุณภาพการศึกษางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้นมี ลักษณะที่สำคัญเป็นความสัมพันธ์ 2 ทางคือทั้งโรงเรียนและชุมชนมีบทบาทเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ โรงเรียนกับชุมชนจึงเกี่ยวพันกับการดำเนินการเพื่อให้โรงเรียนสามารถแสดงบทบาทของการ ให้บริการชุมชนและการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนได้อย่างเต็มที่ (สมสมัยคำจันทร์ศรี. 2551: 1) การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน มีขอบข่ายครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่การศึกษา เกี่ยวกับชุมชนการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ จัดการเรียนรู้การให้บริการชุมชน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน ซึ่งการดำเนินงานโดยทั่วไปมี ลักษณะที่ยังไม่ได้ปฏิบัติงานด้านนี้อย่างจริงจังและกว้างขวาง ไม่เป็นระบบ ดังนั้นผู้บริหารและคณะ ครูทุกคนในสถานศึกษาจะต้องวางแผนการปฏิบัติงานตามขอบข่ายของงานทั้ง 5 นี้ให้ครอบคลุม ชัดเจนและต่อเนื่องเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายการปฏิบัติงานด้านนี้ของสถานศึกษา (หนังสือราชการ สำนักงาน ก.ค.ศ.ที่ ศร0206.2/ว 20 ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2548)

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุณิตา บุริมาศ (2552: บทคัดย่อ)ได้ทำการศึกษาปัญหาและ แนวทางการพัฒนาการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนบ้านวังยาว ผลการศึกษาพบว่า คณะครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในด้านการให้บริการชุมชน ชุมชนเข้ามารับบริการน้อยมาก ชุมชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ ไม่ค่อยให้ความสนับสนุนเกี่ยวกับด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์ แนว ทางการพัฒนาคือ จัดอบรมให้กับชุมชนโดยจัดหาวิทยากรทั้งในและนอกท้องถิ่นมาให้ความรู้ เพิ่มเติมและ สุภาพรณต์ศัพทเสน (2551: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาความสัมพันธ์และ ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านการมีส่วนร่วม ผลการศึกษาพบว่าการพัฒนา ความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนว่ายังไม่ดีเท่าที่ควรผู้บริหารและคณะครูตลอดจนบุคลากรในโรงเรียนสร้างความสัมพันธ์ที่ดี กับชุมชนในการจัดการศึกษายังไม่เพียงพอการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างโรงเรียน กับชุมชนยังไม่แพร่หลายและทั่วถึงตลอดจนขาดความต่อเนื่องส่งผลให้บทบาทของผู้ปกครองและ ชุมชนในการพัฒนาการศึกษากับทางโรงเรียนน้อยลงตามไปด้วย

ดังนั้นการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในสหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะข้าราชการครูที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งเข้า

รับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในตำแหน่งครูผู้ช่วยมีจำนวนมาก และต้องประเมินเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มระหว่างปฏิบัติราชการในตำแหน่งครูผู้ช่วยเป็นระยะ ๆ ทุกสามเดือนเป็นเวลาสองปี นับแต่วันเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการ ก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครู ตามหลักสูตรที่ ก.ค.ศ.กำหนด

ผู้วิจัยจึงสนใจและทำการศึกษารูปแบบปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามเกณฑ์การปฏิบัติงานของข้าราชการครูของ สำนักงาน ก.ค.ศ. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอบ่อพลอย จากผลการวิจัยครั้งนี้นำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องใช้ประกอบการพิจารณา เป็นแนวทางในการประกอบการวางแผน นโยบายการบริหารจัดการและเป็นกรอบในการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาในการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการปฏิบัติงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ของชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยจำแนกตามภูมิฐานะและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงระดับการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ใน 5 ด้าน ได้แก่ การศึกษาเกี่ยวกับชุมชน การให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อาชีพ การให้บริการชุมชน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน

2. ผลจากการวิจัยจะเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องใช้ประกอบการพิจารณาวางแผนการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8

3. ผลจากการวิจัยจะเป็นแนวทางในการประกอบการวางแผน นโยบายการบริหารจัดการ และเป็นกรอบในการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาในการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการปฏิบัติงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการปฏิบัติงานในด้านความสัมพันธ์กับชุมชนในโรงเรียน สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ใน 5 ด้าน คือการศึกษาเกี่ยวกับชุมชนการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ การให้บริการชุมชนและ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน โดยศึกษาว่า ข้าราชการครูมีการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนในแต่ละด้านอยู่ในระดับใด พร้อมทั้งเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงาน โดยจำแนกตามภูมิภาค และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จำนวน 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเลาขวัญราษฎร์บำรุง โรงเรียนบ่อพลอยรัชดาภิเษก โรงเรียนหนองรีประชานิมิต โรงเรียนหนองปรือพิทยาคม โรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม และโรงเรียนประชามงคล ประจำปีการศึกษา 2554 มีข้าราชการครู จำนวน 179 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 6 โรงเรียน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970: 607-608) ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 123 คนเทียบสัดส่วนตามโรงเรียนจากประชากรของแต่ละโรงเรียน แล้วใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีจับฉลาก

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ สถานภาพของข้าราชการครูดังนี้
 - 1.1 ภูมิภาค
 - 1.1.1 จังหวัดกาญจนบุรี
 - 1.1.2 จังหวัดอื่นๆ
 - 1.2 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
 - 1.2.1 ประสบการณ์ไม่เกิน 5 ปี
 - 1.2.2 ประสบการณ์มากกว่า 5 ปี
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน
 - 2.1 การศึกษาเกี่ยวกับชุมชน
 - 2.2 การให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน

ได้แก่

2.3 การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

2.4 การให้บริการชุมชน

2.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสรุปเป็นนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. **ข้าราชการครู** หมายถึง ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ทำการสอนในโรงเรียน สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย)สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ปีการศึกษา 2554

2. **การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน** หมายถึง การที่ข้าราชการครูมีการทำงานในด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม ใน 5 ด้าน คือ

2.1 การศึกษาเกี่ยวกับชุมชน หมายถึงการศึกษา สํารวจ เรียนรู้ สภาพปัจจุบันและปัญหาของชุมชน รวมถึงการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง สามารถใช้เป็นสารสนเทศสำหรับการพัฒนาชุมชนได้

2.2 การให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน หมายถึง การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน โดยการทำความรู้จักคุ้นเคยกับผู้ปกครองและชุมชน พยายามชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้ปกครองถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรม และการวางแผนการศึกษาของโรงเรียน

2.3 การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การที่ครูเปิดโอกาสเชิญชวน ประชาสัมพันธ์ หรือหาทางให้ผู้ปกครองและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือในกิจกรรมของโรงเรียนทั้งด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์ แนวคิดและบทบาทในการจัดการศึกษา

2.4 การให้บริการชุมชน หมายถึงการที่ครูให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ชุมชนตามกำลังความสามารถที่โรงเรียนจะสามารถดำเนินการได้ เพื่อเสริมสร้างสังคมในชุมชนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งโรงเรียนอาจจะบริการชุมชนในด้านความรู้ทางวิชาการ บริการข่าวสาร ส่งเสริมอาชีพ สุขอนามัย โภชนาการ และนันทนาการให้บริการ ด้านอาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ บริการห้องสมุด หรืออุปกรณ์อื่น ๆ ตลอดจนเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ

2.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนหมายถึงการที่ครูมีการจัดกระบวนการเรียนรู้หรือกิจกรรมที่ชุมชนร่วมมือกับโรงเรียนจัดกระทำขึ้น เพื่อให้การเรียนรู้นั้นตอบสนองความต้องการของชุมชน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการเชื่อมต่อประสบการณ์ระหว่างบุคคลและชุมชน โดยผ่านกระบวนการกลุ่ม หรือเครือข่ายการเรียนรู้ และทำให้เกิดการระดมองค์ความรู้ในท้องถิ่น ซึ่งแต่ละท้องถิ่นก็จะแตกต่างกันไปตามบริบทของท้องถิ่น

3. **โรงเรียนมัธยมศึกษา** หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8

4. **สหวิทยาเขต** หมายถึง การจัดรวมโรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียงกันเข้าด้วยกัน โดยมีการบริหารจัดการปัจจัยการบริหารร่วมกัน เพื่อให้ทุกโรงเรียนมีมาตรฐานและคุณภาพใกล้เคียงกัน ซึ่งในที่นี้หมายถึง สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) ประกอบด้วยโรงเรียน 5 โรงเรียนใน 5 อำเภอได้แก่ โรงเรียนเลาขวัญราษฎร์บำรุง อยู่ในอำเภอเลาขวัญ โรงเรียนบ่อพลอยรัชดาภิเษก อยู่ในอำเภอบ่อพลอย โรงเรียนหนองปรือพิทยาคม อยู่ในอำเภอหนองปรือ โรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม อยู่ในอำเภอห้วยกระเจา โรงเรียนหนองรีประชานิมิต และโรงเรียนประชามงคลอยู่ในอำเภอหนองรี

5. **สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8** หมายถึงหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการกำกับ ดูแลการบริหารงานของสถานศึกษามัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดราชบุรี

6. **ภูมิลำเนา** หมายถึง จังหวัดที่เกิดของข้าราชการครูแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ จังหวัดกาญจนบุรี และ จังหวัดอื่นๆ

6.1 จังหวัดกาญจนบุรีหมายถึง จังหวัดที่เกิดของข้าราชการครูอยู่ในจังหวัดกาญจนบุรี

6.2 จังหวัดอื่นๆ หมายถึง จังหวัดที่เกิดของข้าราชการครูอยู่ในจังหวัดอื่นๆที่ไม่ใช่จังหวัดกาญจนบุรี

7. **ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน** หมายถึงช่วงระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่เป็นข้าราชการครูตั้งแต่บรรจุจนถึงปัจจุบันแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ประสบการณ์ไม่เกิน 5 ปี และ ประสบการณ์มากกว่า 5 ปี

7.1 ประสบการณ์ไม่เกิน 5 ปีหมายถึง ช่วงระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่เป็นข้าราชการครูตั้งแต่บรรจุจนถึงปัจจุบันไม่เกิน 5 ปี

7.2 ประสบการณ์มากกว่า 5 ปี หมายถึง ช่วงระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่เป็นข้าราชการครูตั้งแต่บรรจุจนถึงปัจจุบันมากกว่า 5 ปี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

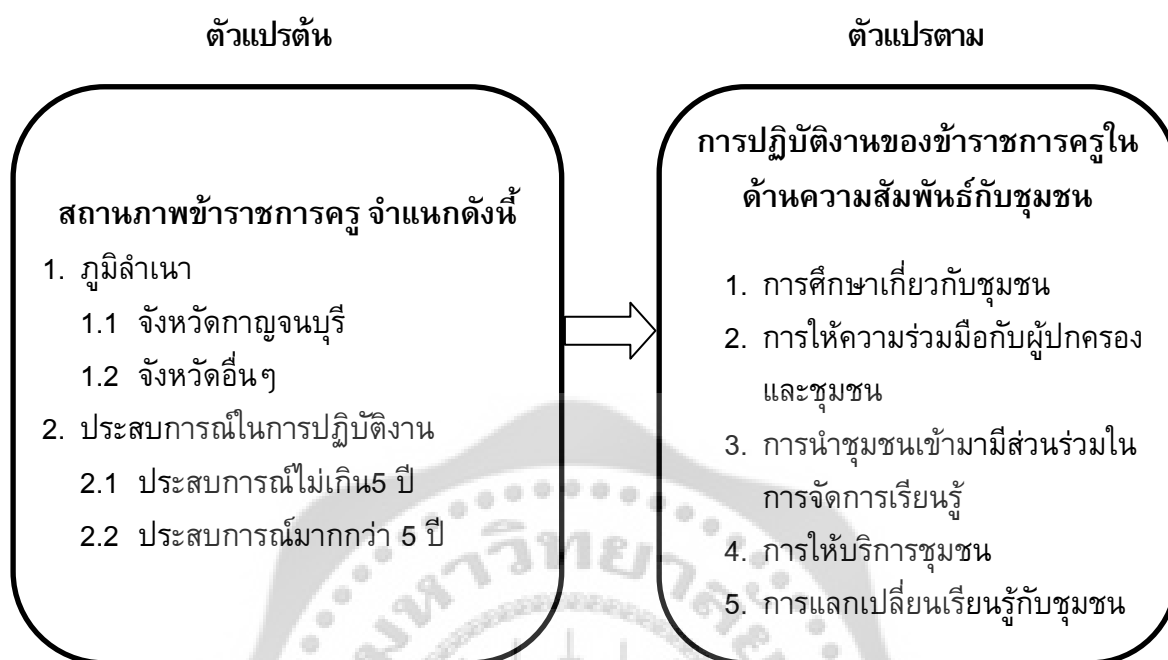
ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยได้นำหลักการ แนวคิด และแนวทางการจัดการศึกษาที่ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาซึ่งระบุไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มไว้เพื่อเตรียมความพร้อมและเพิ่มพูนความรู้ทักษะเจตคติและบุคลิก ลักษณะของครูผู้ช่วยให้

สามารถปฏิบัติตนและปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีความสัมพันธ์กับชุมชนรวมอยู่ในหมวดการปฏิบัติงาน (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. 2548: 1)

ข้าราชการครูจะต้องปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดยมีขอบข่ายครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่การศึกษาเกี่ยวกับชุมชนการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ การให้บริการชุมชน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนโดยได้นำหลักเกณฑ์และวิธีการการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มของ ก.ค.ศ มาเป็นแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนมาสนับสนุนหลักเกณฑ์และวิธีการการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มของครูผู้ช่วย ผู้วิจัยเห็นว่าการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชนนั้น เป็นหน้าที่ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ต้องปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่กำหนดให้ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งสหวิทยาเขตที่ 6 (ปอพลอย) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 มีการบรรจุข้าราชการครูจำนวนมาก และจะต้องมีการประเมินตามหลักเกณฑ์และวิธีการการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มของ ก.ค.ศ จึงทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า ข้าราชการครูต้องมีการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน 5 ด้านคือ การศึกษาเกี่ยวกับชุมชน การให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ การให้บริการชุมชน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน

ส่วนตัวแปรต้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน พบว่า ตัวแปรต้นที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน มีดังนี้ 1) ภูมิสำเนา (อัจฉราวดี บัวเกตุ.2547: 80) พบว่าการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโดยรวมรายด้านตามภูมิสำเนาของผู้บริหารเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและ 2) ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (วรพลสังขะวิไล. 2550: บทคัดย่อ)พบว่าข้าราชการครูที่มีประสิทธิภาพการสอนต่ำกว่า 15 ปี และตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป มีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการศึกษาของ กัลยา ธนกรอังกูล (2550: 89)พบว่าประสพการณ์ที่ต่างกันจะทำให้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันทั้ง 3 ปัจจัย จึงเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือก สถานภาพข้าราชการครูจำแนกตาม ภูมิสำเนา และประสพการณ์ในการปฏิบัติงานมาเป็นตัวแปรต้นในการศึกษาครั้งนี้

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัยมีดังนี้

1. ข้าราชการครูที่มีภูมิภาคต่างกันมีระดับการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนแตกต่างกัน
2. ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งนำมาใช้เพื่อประกอบการวิจัย และได้นำเสนอโดยแบ่งหัวข้อตามลำดับ ดังนี้

1. ประวัติสหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับชุมชน
 - 2.1 ความหมายของความสัมพันธ์กับชุมชน
 - 2.2 หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
 - 2.3 ความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
 - 2.4 วิธีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
3. เกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.)
 - 3.1 หลักเกณฑ์และวิธีการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม
 - 3.2 หลักการ วัตถุประสงค์และโครงสร้างหลักสูตรการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม
 - 3.3 คู่มือการประเมินผลการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม
 - 3.4 การประเมินครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู
4. การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน
 - 4.1 การศึกษาเกี่ยวกับชุมชน
 - 4.2 การให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน
 - 4.3 การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้
 - 4.4 การให้บริการชุมชน
 - 4.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน
5. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระ
 - 5.1 ภูมิสำเนา
 - 5.2 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ประวัติสหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 8

ก่อนจะมาเป็น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

เมื่อวันที่ 31 มี.ค.พ.ศ.2552 นายจรินทร์ลักษณ์วิศิษฎ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ลงนามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) เรื่อง กำหนดศูนย์ประสานงานการจัดการมัธยมศึกษา เพื่อให้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานการจัดการมัธยมศึกษา 41 ศูนย์ทั่วประเทศ เพื่อให้การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(สพฐ.)ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา ทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพ

สาเหตุเนื่องจากที่ผ่านมาผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา(สมศ.)ในรอบแรกระดับมัศึกษามีคุณภาพไม่เป็นที่น่าพอใจ คุณภาพการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ และในการประเมินคุณภาพการศึกษารอบสองโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ไม่ผ่านมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนมาตรฐานที่ 5 ดังนั้นสถานศึกษาเหล่านี้จึงต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ เพื่อพัฒนาคุณภาพให้เข้าสู่มาตรฐานและยกระดับสู่มาตรฐานสากลตลอดจนเพื่อให้มีการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบศูนย์ประสานงานฯจะทำหน้าที่ประสานการดำเนินงานการจัดการมัธยมศึกษา จัดเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งเขตพื้นที่การมัธยมศึกษา รวมทั้งเชื่อมประสานความร่วมมือการจัดการศึกษากับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งศูนย์แห่งนี้จะมีอัตรากำลังคนแห่งละประมาณ 30 คน โดยเกลี้ยมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารวมทั้ง 41 ศูนย์ จะมีอัตรากำลังประมาณ 1,230 คน โดยจะดำเนินการในรูปของคณะกรรมการศูนย์ประสานงานการจัดการมัธยมศึกษา ซึ่งหลังจากที่ประกาศฉบับดังกล่าวมีผลบังคับใช้ก็สามารถปฏิบัติงานได้ทันที อย่างไรก็ตามหลังจากแยกตั้งเขตมัธยมศึกษาแล้ว จะต้องมีการติดตามเรื่องคุณภาพว่าดีขึ้นหรือไม่ โดยจะต้องมีการกำหนดเกณฑ์ชี้วัด เช่น ผลคะแนนแบบทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (โอเน็ต) ของผู้เรียนในกลุ่มวิชาหลัก จะต้องได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ในปี 2554 มีโรงเรียนยอดนิยมเพิ่มขึ้น และมีหลักสูตรที่เอื้อต่อการพัฒนานักเรียน

จัดตั้งศูนย์ประสานงานการจัดการมัธยมศึกษา ศูนย์ที่7 ประกอบด้วย โรงเรียนที่เปิดสอนเฉพาะช่วงชั้นที่ 3-4 ในจังหวัดราชบุรีและกาญจนบุรีจนกระทั่ง วันที่ 14 สิงหาคมพ.ศ.2553 กฎหมายมีผลบังคับใช้ จึงมีประกาศแต่งตั้งเป็น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จนถึงปัจจุบัน

วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เป็นพลังขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยให้เป็นผู้นำหนึ่งในห้าของประเทศ ภายในปีการศึกษา 2556

พันธกิจ

พัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาพื้นฐานให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพระดับสากล

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนทุกคนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาสู่ความเป็นหนึ่งในห้าของประเทศ
2. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี อย่างทั่วถึง และได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ
3. ครู และบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มตามศักยภาพ
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีความเข้มแข็ง เป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สู่ความเป็นหนึ่งในห้าของประเทศ

กลยุทธ์

1. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริมความสามารถทางเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้
2. ปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในการเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. ขยาย โอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง ครอบคลุม ผู้เรียนได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
4. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ
5. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

จุดเน้น สพม. 8 ปี 2554

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5 กลุ่มสาระวิชาหลักเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 4 (Student Achievement)
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกคน อ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น (Literacy&Numeracy)
3. เพิ่มศักยภาพนักเรียนในด้านภาษา ด้านคณิตศาสตร์ ด้านวิทยาศาสตร์ และด้านเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นหนึ่งในห้าของประเทศ (Excellence)
4. นักเรียนทุกคนมีความสำนึกในความรักชาติ (EQ: Emotional Quotient)
5. สร้างทางเลือกในการเรียนรู้ที่เน้นให้ประชากร วยเรียนทุกคนเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง ลดอัตราการออกกลางคัน ศึกษาต่อและประกอบอาชีพ (Alternative Learning)
6. ส่งเสริมการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการขยายผลสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ (Sufficiency Economy)
7. นักเรียน ครู และสถานศึกษาได้รับการพัฒนาเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)
8. สถานศึกษาทุกแห่งผ่านการรับรองมาตรฐานการศึกษา มีระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง และผ่านการรับรองจากการประเมินคุณภาพภายนอก (Quality Schools)
9. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาผ่านการประเมินคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (Efficient Service Areas)

การก่อตั้งสหวิทยาเขต

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 มีโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดราชบุรี จำนวน 26 โรงเรียน และตั้งอยู่ในจังหวัดกาญจนบุรี 29 โรงเรียน โดยที่แต่ละโรงเรียนตั้งอยู่ไกลกันมาก เพื่อสะดวกกับการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาได้รับการดูแลให้พัฒนาคุณภาพให้เข้าสู่มาตรฐานและยกระดับสู่มาตรฐานสากลเพื่อให้มีการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบศูนย์ประสานงานฯทำหน้าที่ประสานการดำเนินงานการจัดการมัธยมศึกษา ดังนั้นจึงเครือข่ายเป็นสหวิทยาเขตทั้งหมด 9 เครือข่ายเพื่อเป็นศูนย์ประสานงาน ดังนี้

สหวิทยาเขตที่ 1 จังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย

1) โรงเรียนเบญจมราชูทิศราชบุรี	2) โรงเรียนรัฐราษฎร์อุปถัมภ์
3) โรงเรียนครุราษฎร์รังสฤษดิ์	4) โรงเรียนด่านทับตะโกฯ
5) โรงเรียนโสภณศิริราษฎร์	6) โรงเรียนแคทรายวิทยา

สหวิทยาเขตที่ 2 จังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย

1) โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์	2) โรงเรียนปากท่อพิทยาคม
3) โรงเรียนสันติการามวิทยา	4) โรงเรียนบรมราชินีนาถฯ
5) โรงเรียนสวนผึ้งวิทยา	6) โรงเรียนบ้านคาวิทยา

สหวิทยาเขตที่ 3 จังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย

1) โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง	2) โรงเรียนมัธยมวัดดอนตูม
3) โรงเรียนกรับใหญ่ฯ	4) โรงเรียนหนองปลาหมอพิทยาคม
5) โรงเรียนช่องพระนาวิทยา	6) โรงเรียนโพธิ์แก้วศรมบูรณราษฎร์อุปถัมภ์

สหวิทยาเขตที่ 4 จังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย

1) โรงเรียนโพธารวัฒนาเสนี	2) โรงเรียนหนองโพวิทยา
3) โรงเรียนท่ามะขามวิทยา	4) โรงเรียนสายธรรมจันทร์
5) โรงเรียนประสารราษฎร์ประชากิจ	6) โรงเรียนเตรียมอุดมพัฒนาการดอนคลัง
7) โรงเรียนเนกขัมมิ์วิทยา	

สหวิทยาเขตที่ 5 (แควน้อย) จังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย

1) โรงเรียนไทรโยคมนตรีกาญจนบุรีวิทยา	2) โรงเรียนทองผาภูมิวิทยา
3) โรงเรียนร่มเกล้า กาญจนบุรี	4) โรงเรียนไทรโยคน้อยวิทยา
5) โรงเรียนอุดมสิทธิศึกษา	

สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) จังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย

1) โรงเรียนเลขาวัชรราษฎร์บำรุง	2) โรงเรียนบ่อพลอยรัชดาภิเษก
3) โรงเรียนหนองรีประชานิมิต	4) โรงเรียนหนองปรือพิทยาคม
5) โรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม	6) โรงเรียนประชามงคล

สหวิทยาเขตที่ 7 (ท่ามะกา) จังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย

1) โรงเรียนท่ามะกาพิทยาคม	2) โรงเรียนพระแท่นดงรังวิทยาการ
3) โรงเรียนนิวิฐราษฎร์อุปถัมภ์	4) โรงเรียนท่ามะกาปัญญสิริวิทยา
5) โรงเรียนท่าเรือพิทยาคม	

สหวิทยาเขตที่ 8 (ท่าม่วง) จังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย

1) โรงเรียนหนองขาโทวิทพิทยาคม	2) โรงเรียนพังตรุราษฎร์รังสรรค์
3) โรงเรียนท่าม่วงราษฎร์บำรุง	4) โรงเรียนหนองตากยาตั้งวิริยะราษฎร์บำรุง
5) โรงเรียนนิลุทรางสี	6) โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติพระศรีนครินทร์ กาญจนบุรี

สหวิทยาเขตที่ 9 (เมืองกาญจนบุรี) จังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย

1) โรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์	2) โรงเรียนเทพมงคลรังสี
3) โรงเรียนพนมทวนพิทยาคม	4) โรงเรียนพนมทวนชนูปถัมภ์
5) โรงเรียนดำนมะขามเตี้ยพิทยาคม	6) โรงเรียนศรีสวัสดิ์พิทยาคม

7) โรงเรียนเทพศิรินทร์ลาดหญ้า กาญจนบุรี

ในการบริหารงานของสหวิทยาเขตเป็นการดำเนินการให้เกิดความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรร่วมกันโดยเฉพาะเรื่องการบริหารบุคลากรของสหวิทยาเขตจําแนกจําแนกจําแนก (2543: 347 - 348) กรมสามัญศึกษากําหนดให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ให้ทุกโรงเรียนในสหวิทยาเขตจัดตารางสอนให้เอื้อประโยชน์ต่อการบริหารบุคลากรและบริหารจัดการศึกษาร่วมกัน
2. การจัดบุคลากรไปปฏิบัติการสอนหรือปฏิบัติราชการอื่นต่างโรงเรียนให้สหวิทยาเขตกำหนดเวลาที่แน่นอนตามความจำเป็นแต่ละครั้งไม่เกินหนึ่งปีการศึกษา
3. ให้บุคลากรที่ไปปฏิบัติการสอนหรือปฏิบัติราชการอื่นลงเวลามาปฏิบัติราชการณโรงเรียนที่ไปปฏิบัติการสอนหรือปฏิบัติราชการอื่นและให้ถือว่าเวลาของการเดินทางไปปฏิบัติราชการต่างโรงเรียนนั้นเป็นเวลาราชการด้วยให้โรงเรียนที่บุคลากรไปปฏิบัติราชการดังกล่าวส่งสำเนาหลักฐานบัญชีงเวลามาปฏิบัติราชการไปยังโรงเรียนที่บุคลากรนั้นปฏิบัติราชการประจำตามเวลาที่กำหนด
4. โรงเรียนใดได้รับบุคลากรต่างโรงเรียนมาปฏิบัติการสอนหรือปฏิบัติราชการอื่นให้ผู้บริหารโรงเรียนนั้นมีอำนาจบังคับบัญชาบุคลากรนั้นด้วย
5. ผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ไปปฏิบัติการสอนหรือปฏิบัติราชการอื่นต่างโรงเรียนให้นำไปประกอบการพิจารณาความดีความชอบประจำปีด้วย

โดยสรุปวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบสหวิทยาเขต นักเรียนที่เรียนอยู่ในสหวิทยาเขตเดียวกัน คือผู้ที่มิได้อยู่อาศัยในเขตบริการเดียวกัน เป็นคนที่อยู่ในชุมชนเดียวกันแม้จะมีชื่อเรียนในโรงเรียนที่ต่างกัน ก็ควรได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพใกล้เคียงกัน ถ้าโรงเรียนร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด แลกเปลี่ยนการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรหรือสื่อการเรียนการสอนก็ย่อมเป็นไปได้ที่คุณภาพการศึกษาที่เกิดจะมีคุณภาพใกล้เคียงกัน กระบวนการเรียนรู้คือมวลประสบการณ์ต่างๆ

นักเรียนจะได้รับจะต้องใกล้เคียงกันที่จะต่างกันก็ให้เป็นเพราะบุคคลคือผู้เรียนที่มีความถนัด ความพร้อม และความสนใจต่างกันเท่านั้นกระบวนการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน อาจารย์ผู้นำ คือครู อาจารย์เครื่องมือคือสื่อการศึกษาและอาศัย วิธีการคือหลักสูตรและวิธีการสอน ดังนั้นโรงเรียนในเครือข่ายสหวิทยาเขตจึงต้องร่วมมือกันในสามเรื่องดังกล่าวตามความเหมาะสม

ประการแรก คือครู อาจารย์ หรือผู้สอนปัญหาที่มีอยู่คือการกระจายของครูไม่เหมาะสม บางแห่งมีครูมากบางแห่งมีครูน้อยไปบ้าง ที่ถึงขนาดขาด ครู มีครูไม่เพียงพอก็มีปัญหาครูขาดมักพบในพื้นที่ห่างไกล ทุกันดาร ส่วนครูมาก ครูเกิน พบในเมืองใหญ่ๆ เพราะมีผู้มาช่วยราชการ ด้วยเหตุต่างๆ อยู่มาก ปัญหาอีกประการหนึ่งของครูคือครูที่มีความชำนาญเฉพาะทางกระจายตัว ไม่เหมาะสม เช่น บางโรงเรียนขาดครูคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์ หรือภาษาต่างประเทศ เป็นต้น การจัดการเรียนการสอนแบบสหวิทยาเขตจึงต้องนำกำลังครูทั้งหมดที่มีอยู่ของทุกโรงเรียนมารวมกัน แล้วแบ่งสรรหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนเสียใหม่การจัดทำได้สามวิธีคือแบบแรกให้แต่ละคนรับผิดชอบวิชาที่ตนถนัดสอนทุกโรงเรียนในสหวิทยาเขตวิธีนี้ดีที่เด็กต่างโรงเรียนกันก็ได้เรียนจากครูคนเดียวกันแต่ครูคงต้องเหน็ดเหนื่อยเดินทางมากฝ่ายบริหารกำกับดูแลได้ยากซึ่งถ้าทุกคนรู้จักหน้าที่ ความรับผิดชอบก็ไม่มีปัญหาแต่ประการใดอีกวิธีหนึ่งคือจัดแบ่ง ครูเสียใหม่ให้แต่ละโรงเรียนมีครูตามจำนวนและตามความถนัดที่สอดคล้องกับจำนวนห้องเรียนแล้วแยกกันสอนวิธีนี้มีข้อเสียที่เด็กไม่ได้เรียนร่วมกับครูคนเดียวกัน ไม่สามารถตอบได้ว่าผลจะใกล้เคียงกัน แต่ดีที่บริหารได้สะดวก วิธีที่เหมาะสมน่าจะเป็นวิธีที่สามคือจัดครูที่เชี่ยวชาญเฉพาะทางในวิชาหลักจำนวนหนึ่งและวิชาที่ขาดครูหมุนเวียนสอนในทุกโรงเรียน ส่วนวิชาทั่วไปก็ใช้ครูประจำโรงเรียนเป็นวิธีประสมประสานของสองวิธีแรก วิธีนี้จะจัดได้ค่อนข้างสะดวกและได้ผลดี

ประการที่สอง เรื่องสื่อการศึกษา สื่อเป็นเครื่องมือช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ได้รวดเร็ว ลึกซึ้ง และกว้างขวาง สื่อช่วยทำของยากให้เป็นของง่ายช่วยนำสิ่งที่ไม่อาจเห็นได้ สัมผัสได้ หรืออยู่ห่างไกลเกินไปมาสู่ห้องเรียนได้สื่อช่วยให้นักเรียนได้ทดลอง ได้ปฏิบัติ ได้ดู ได้สัมผัสด้วยตนเอง สื่อจึงมีความสำคัญยิ่งต่อคุณภาพการเรียนรู้ที่จะเกิดกับนักเรียนโรงเรียนที่มีสื่อพร้อมกว่าย่อมจัดการเรียนการสอนได้ดีกว่า โรงเรียนที่ขาดสื่อสื่อบางชนิดมีราคาแพง จัดหาได้ยาก โรงเรียนใดมีมากย่อมได้เปรียบโดยเฉพาะสื่อเทคโนโลยีทันสมัย การจะทำให้โรงเรียนมีสื่อทัดเทียมกันเป็นเรื่องทำได้ยาก เพราะงบประมาณจำกัด โรงเรียนส่วนใหญ่จัดหาสื่อจากเงินรายได้จากการบริจาคซึ่งก็ไม่มี เท่าเทียมกันการเกลี้ยสื่อระหว่างโรงเรียนก็คงเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก วิธีการที่อาจทำได้คือจัดหาสื่อจำเป็นที่มีราคาแพงไว้เป็นส่วนกลาง สำหรับให้โรงเรียนต่างๆ ยืมไปใช้ประกอบการเรียนการสอน แต่สื่อบางประเภทก็เคลื่อนที่ได้ยาก เช่นห้องทดลองวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษาเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนเหล่านี้อาจต้องใช้วิธีหมุนเวียนนักเรียนมาเรียนเป็นครั้งคราว สื่อบางอย่าง ราคาไม่แพงนัก จัดหาร่วมกันได้ เช่น การผลิตสื่อวีดิทัศน์ สื่อโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อการสอน เทปเสียงต่าง ๆ อาจช่วยกันผลิตแล้วแจกจ่ายแลกเปลี่ยนกันไป โดยมีศูนย์สื่อของสหวิทยาเขตเป็นศูนย์ประสานงาน สื่อที่สำคัญอีกประเภทหนึ่งคือ หนังสือสิ่งพิมพ์ต่างๆ โรงเรียนมักมีข้อจำกัด

มีหนังสือน้อย ถ้ามีการแลกเปลี่ยนหมุนเวียนหนังสือที่ไม่ซ้ำกัน ก็จะช่วยให้นักเรียนรู้ได้กว้างขวาง หลากหลายขึ้น

ประการที่สาม คือ หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน มักเข้าใจกันผิดว่าหลักสูตรคือ ข้อกำหนดที่เป็นสาระย่อยที่กำหนดให้นักเรียนได้เรียนจริงๆ แล้วหลักสูตรมีความหมายกว้างขวางกว่านั้น หลักสูตรถือมวลประสบการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับเด็ก โดยมีเป้าหมายให้เกิดการเรียนรู้ ให้ได้ผลตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ สหวิทยาเขตควรวางแผนการจัดการเรียนการสอนร่วมกันในบางด้านโรงเรียนอาจยังไม่พร้อมที่จะจัดการเรียนการสอน แต่มีผู้สนใจจะเรียนก็ควรจัดให้ไปเรียนที่โรงเรียน ที่พร้อมและจัดได้ดีกว่าเวลาสำหรับการจัดการเรียนการสอนในสหวิทยาเขต ควรยืดหยุ่น เพราะนักเรียนอาจต้องเรียนต่างโรงเรียนในบางครั้ง จึงต้องวางแผนให้เกิดความสะดวกกับนักเรียน ช่วงเวลาเปิด การเรียนการสอนควรกว้างกว่าปกติ เช่น ระหว่าง 7.00 น. ถึง 18.00 น. เป็นต้น หรือ จะจัดแบบสองผลัดก็ได้ นักเรียนที่เลิกเรียนก่อนควรอนุญาตให้กลับก่อนหรือจัดกิจกรรมอื่นๆ ให้นักเรียนได้ทำ ไม่จำเป็นต้องกักเด็กให้มาเรียนหรือเลิกเรียนพร้อมกัน

การจัดการเรียนการสอนร่วมกันอาจทำร่วมได้ในบางภาคเรียน หรือในบางวัน บางสัปดาห์ หรือจัดผสมผสานแบบลงทะเบียนเรียน ถ้าวิธีลงทะเบียนเรียนก็คือว่านักเรียนทุกคนเป็นนักเรียน สหวิทยาเขตเดียวกัน ใครจะเลือกเรียนโรงเรียนใด ในภาคเรียนใดก็ได้ วิธีนี้นอกจากจะลดความสำคัญของโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งแล้วยังสร้างความผูกพันในสหวิทยาเขตเดียวกันให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นด้วย

การจัดการเรียนการสอนมักนึกถึงรูปแบบห้องเรียน แต่การจัดการกิจกรรมที่เรียกว่ากิจกรรม นอกหลักสูตร ก็ถือว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญอย่างหนึ่งโรงเรียนสหวิทยาเขตเดียวกัน ควรหาโอกาสให้นักเรียนต่างโรงเรียนทำกิจกรรมนอกหลักสูตรร่วมกันเป็นระยะๆ จะได้เกิดประสบการณ์ร่วมกันที่กว้างขวางหลากหลายยิ่งขึ้นสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการเรียนรู้ของโรงเรียนในเครือข่าย สหวิทยาเขตควรเปิดโอกาสให้ใช้ร่วมกันได้เสมือนเป็นหน่วยเดียวกัน เช่น สระว่ายน้ำ สนามกีฬา โรงพลศึกษาห้องสมุด สวน เป็นต้น

มาตรการการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา คือการวัดผลประเมินผลต่าง ๆ และการแนะแนว ก็เป็นส่วนสำคัญที่จะต้องวางแผนร่วมกัน ถ้ามีระบบสารสนเทศร่วมกันได้ก็จะดียิ่งโดยเฉพาะสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน จะต้องมีการแลกเปลี่ยนกันตลอดเวลาการจัดการเรียนการสอนเพื่อคุณภาพการศึกษา ในรูปแบบของสหวิทยาเขตจะเกิดขึ้นและได้ผลดี จะต้องอาศัยความร่วมมือ เสียสละ และการมีแผนงานโครงการร่วมกันของทุกฝ่าย ถ้ามุ่งมั่นตั้งใจ เด็กไทยย่อมได้รับการศึกษา ที่มีคุณภาพทัดเทียมกัน ได้แน่นอน

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับชุมชน

1.1 ความหมายของความสัมพันธ์กับชุมชน

โรงเรียนและชุมชนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมที่ทำหน้าที่หลักในการให้การศึกษาอบรมแก่เด็กและเยาวชน เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม โดยโรงเรียนไม่สามารถทำหน้าที่ให้การศึกษาแก่เด็กได้ครบทุกอย่าง เพราะการศึกษาคือการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก ประสบการณ์ที่เด็กและเยาวชนควรได้รับไม่ได้อยู่เฉพาะในโรงเรียนเท่านั้น ยังมีที่อื่นๆ ในชุมชนอีกมาก ชุมชนจึงมีส่วนให้ประสบการณ์ที่เป็นรากฐาน ทั้งด้านขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ดังนั้นโรงเรียนจะต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งตรงตามความต้องการของชุมชน โดยถือว่าโรงเรียนเป็นของประชาชน จัดดำเนินการโดยประชาชนเพื่อประชาชน ดังนั้นโรงเรียนจึงควรคำนึงถึงความสัมพันธ์กับชุมชน และทำประโยชน์ให้กับชุมชนในขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนช่วยพัฒนากิจการต่างๆ ของโรงเรียนอีกด้วย

ความสัมพันธ์กับชุมชน หมายถึง

การสื่อสารกับชุมชนให้เข้าใจกิจกรรมของสถานศึกษา โดยเฉพาะหลักสูตรและการเรียนการสอน เพื่อให้ชุมชนได้เข้าใจและให้ความร่วมมือในการดำเนินงานของสถานศึกษา อันจะนำไปสู่ความร่วมมือของชุมชนในการจัดการศึกษายิ่งขึ้น (Kimbrough; & Nunnery. 1984: 75)

แฮร์ริส (Harris. 1975: 13) ได้ให้ความหมายว่า การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน แจ่มชัดราวความเคลื่อนไหวทางการศึกษาให้ชุมชนทราบ แล้วให้แสวงหาความช่วยเหลือจากชุมชน ตลอดจนเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

กอร์ดัน (Gorton. 1976: 343) กล่าวว่าสถานศึกษามีได้ตั้งอยู่โดดเดี่ยวและแปลกแยกจากชุมชน ความจริงแล้วสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนจึงมีความสำคัญและจำเป็นที่สถานศึกษาและชุมชนต้องมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันและกัน และในทัศนะของกอร์ดันนั้นชุมชนอาจหมายถึงประชาชนที่อยู่รอบสถานศึกษาและครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาโดยตรงคือผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานมาศึกษาในสถานศึกษาแห่งนั้น

ประสาร เรืองศรี (2546: 23) ได้ให้ความหมายของความสัมพันธระหว่างโรงเรียนกับชุมชนว่าหมายถึง กิจกรรมที่ชุมชนและโรงเรียนได้ดำเนินการร่วมกันเพื่อยังประโยชน์ต่อโรงเรียนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเอื้อประโยชน์ต่อชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน รวมถึงการสนับสนุนส่งเสริม อนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ท้องถิ่น

สุนทรอัยแก้ว (2546: 9) ได้ให้ความหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนคือกระบวนการดำเนินงานร่วมกันของโรงเรียนกับชุมชนในการวางแผนการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อเกิดประโยชน์ร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนซึ่งจะส่งผลต่อวัตถุประสงค์รวมของการดำเนินงานคือให้เกิดผลดีต่อนักเรียนให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร

ทัศนาศาสตร์ (2549: 97) สรุปว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนเป็นการร่วมมือกันของผู้บริหาร ครู ผู้เรียน ผู้นำชุมชนและสมาชิกชุมชน ในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยการดำเนินการนั้นมีลักษณะสัมพันธ์ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีหลากหลายของกิจกรรมที่ทำ ซึ่งนอกเหนือจากเป็นประสิทธิภาพในการศึกษาแล้ว ยังสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนด้วย สรุปได้ว่า แนวคิดการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา คือ การที่สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกส่วน ได้เข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนที่ชัดเจนขึ้นในลักษณะการมีส่วนร่วมที่ดีควรกระทำในลักษณะการเป็นหุ้นส่วน (Partnership) ก่อให้เกิดความผูกพัน และเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น โดยให้สถานศึกษาใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์และส่งเสริมให้สถานศึกษา ประชาชนร่วมมือกันพัฒนาชุมชนของตนเอง

สมชาย สดเลิศ (2550: 7) ให้ความหมายไว้ว่า การสร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การดำเนินงานและการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ณัฐวรรณบุตร (2551: 11) ให้ความหมายว่า การสร้างความรู้ความเข้าใจที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และยังเป็นเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนของชุมชนอย่างแท้จริง

กอลแล็กเกอร์ แบกิน และมัวร์ (Gallagher, Bagin; & Moore. 2005: คำนำ) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนว่า ในช่วงห้าสิบปีที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในการบริหารสถานศึกษาอย่างยิ่ง ทั้งในทางปฏิบัติและการจัดการเรียนการสอนในระดับมหาวิทยาลัย ทั้งนี้เพราะการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วมาก ดังนั้นผู้บริหารกับชุมชนต้องสื่อสารและทำความเข้าใจระหว่างกันได้ดี สาระสำคัญคือการหาความต้องการจำเป็นเพื่อใช้เป็นฐานในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาต้องทำงานอย่างหนักเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของชุมชน ตลอดจนกระตุ้นให้ผู้ปกครองได้หันมาใส่ใจและให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และสรุปว่าการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนนั้นควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ (Gallagher, Bagin; & Moore. 2005: 13)

1. เป็นวิถีชีวิตของบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติต่อกัน และกับนักเรียน ตลอดจนผู้ปกครองและประชาชนในชุมชน
2. เป็นแผนและกิจกรรมที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความเข้าใจกับบุคคลทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อสร้างความตระหนักต่อจุดมุ่งหมายการศึกษา ความต้องการ หลักสูตรและการสอน และความสำเร็จของสถานศึกษา
3. เป็นแผนและกิจกรรมที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อกระตุ้นความคิดและแรงจูงใจให้ประชาชนได้ตระหนักเห็นความสำคัญด้านการศึกษาของบุตรหลาน

4. เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและให้โอกาสการมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจการปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม คงไม่มีแนวปฏิบัติหรือสูตรสำเร็จในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนใดที่ใช้ได้กับทุกสถานการณ์และทุกสถานศึกษาอย่างไรก็ตามการทำความเข้าใจข้อเสนอของนักวิชาการทั้งของไทยและต่างประเทศอาจจะทำให้ผู้บริหารเห็นแนวทางในการศึกษาเพิ่มเติมและการนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

จากนิยามที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความสัมพันธ์กับชุมชน หมายถึงกระบวนการดำเนินการติดต่อสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนและชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีกับผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนในชุมชน ทำให้บุคลากรในโรงเรียนและชุมชน มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน อันก่อให้เกิดความร่วมมือช่วยเหลือกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อร่วมมือกันพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนตลอดจนการใช้แหล่งทรัพยากรของชุมชนร่วมกันในทางสร้างสรรค์และเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมฉะนั้น การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง

1.2 หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธกับชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นงานที่บุคลากรในโรงเรียนต้องออกไปหาชุมชน และนำชุมชนเข้าสู่โรงเรียน จึงจำเป็นต้องมีการวางแผนการดำเนินงานอย่างรอบคอบและตั้งใจจริง เพื่อให้โรงเรียนและชุมชนเกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สุกิจ อุดมสิน (2545: 31) ได้กล่าวถึง หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้

1. ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนที่ตั้งอยู่ และสามารถดำเนินการโดยปรับสภาพภาพของบุคลากรและโรงเรียนให้เข้ากับสภาพของชุมชนนั้น ตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์โรงเรียนเพื่อให้ชุมชนได้รับทราบความเคลื่อนไหวของโรงเรียนอยู่เสมอ

2. การดำเนินการงานโรงเรียนกับชุมชนต้องดำเนินไปด้วยไมตรี สองทางคือ ทั้งโรงเรียนและชุมชนจะต้องมีความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกัน และร่วมกันดำเนินงานโดยใช้กระบวนการสร้างทีมงาน

3. การดำเนินการต้องกระทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ ตรงไปตรงมาเป็นไปในทางสร้างสรรค์และต่อเนื่อง

4. การดำเนินงานควรใช้วิธีการหลายๆ อย่างที่ง่ายและคล่องตัว มีความยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เวลาและโอกาส

ธีระ รุญเจริญ (2550: 257) กล่าวว่า การสร้างมนุษยสัมพันธ์เป็นงานสำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องจัดให้มีขึ้น เพื่อความเจริญก้าวหน้าและมั่นคงของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องสร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคคล 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ บุคลากรภายในโรงเรียน และบุคคลในชุมชนรอบโรงเรียน ในการสร้างมนุษยสัมพันธ์นั้นผู้บริหารโรงเรียนควรคำนึงถึงหลัก 6 ประการคือ

1. ผู้บริหารทุกระดับควรถือว่าโรงเรียนเป็นของประชาชน รัฐจัดโรงเรียนขึ้นเพื่อประโยชน์ของประชาชน
2. ผู้บริหารการศึกษาควรอยู่ใกล้ชิดกับประชาชน มีงานทางวัฒนธรรมและศาสนาที่เห็นที่พอจะไปร่วมกับเขาได้ก็ควรไป ไม่ว่าจะเป็สิ่งที่เราเห็นด้วยหรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อรักษามนุษยสัมพันธ์และความร่วมมือที่ดีกับประชาชน
3. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรู้เห็นกิจการของโรงเรียนตามสมควร หรือทุกโอกาสที่ทำได้
4. แนะนำให้ครูออกไปพบปะผู้ปกครองหรือเยี่ยมเยียนนักเรียนที่บ้าน ถ้าพอจะทำได้และสถานการณ์อำนวย เพื่อสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวตามวัฒนธรรมไทย
5. มีทางใดที่โรงเรียนพอจะช่วยพัฒนาชาวบ้าน ด้วยการให้การศึกษาด้านวิชาสามัญและวิชาชีพ ผู้บริหารไม่ควรเพิกเฉย แต่ควรจัดให้ทุกโอกาสที่พอจะทำได้
6. การรับความช่วยเหลือทางการเงิน ซึ่งนำมาบำรุงโรงเรียน ควรให้เกียรติแก่ผู้ให้โดยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ประกาศให้ชุมชนทราบ เป็นต้น

จากแนวคิดเกี่ยวกับหลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาก เพราะสถานศึกษาต้องให้ความรู้เปลี่ยนแปลงความคิด และเจตคติของประชาชนให้มีความคิดเห็นคล้อยตาม ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยหลักในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ต้องใช้เวลาและความอดทน ประกอบกับสถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดเป้าหมาย การวางแผนการปฏิบัติงาน การประเมินผลเพื่อจะได้รู้ผลการปฏิบัติงานว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่มีปัญหาอุปสรรค หรือไม่มีวิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค หรือไม่ ถ้าสถานศึกษาทำตามวิธีการดังกล่าว โครงการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนจะดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายในที่สุด

1.3 ความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

งานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานของข้าราชการครูและผู้บริหารโรงเรียนที่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน เพื่อที่จะให้โรงเรียนมีความเจริญก้าวหน้าและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนจึงมีความจำเป็นต้องกำหนดความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

มีนักวิชาได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก่

สุพิชญา ธีรกุล (2545: 44-45) ได้กำหนดความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไว้ดังนี้

1. เพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
2. เพื่อเสริมสร้างความรู้สึกรักความเป็นเจ้าของให้แก่ชุมชน
3. เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน

4. เพื่อฟื้นฟูและรักษาวัฒนธรรมของชุมชน
5. เพื่อเสริมสร้างความกลมกลืนระหว่างบ้านกับโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2546: 201) กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็น จุดมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนดังนี้

1. โรงเรียนคือแหล่งอบรมคนให้ชุมชน
2. โรงเรียนคือแหล่งวิทยากรและวิทยาการ
3. โรงเรียนส่งเสริมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชุมชน
 - 3.1 การเรียนภาษาเดียวกันทั้งสังคม
 - 3.2 เรียนรู้หลักพื้นฐานของสังคมเดียวกัน
 - 3.3 โรงเรียนสร้างความสำนึกในท้องถิ่นและชุมชน
 - 3.4 โรงเรียนช่วยเผยแพร่อุดมการณ์หรือคตินิยมของชาติ

4. โรงเรียนนำการเปลี่ยนแปลงมาสู่ชุมชน

- 4.1 ส่งเสริมการพัฒนาของปัจเจกชน
- 4.2 ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ใหม่
- 4.3 มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน
- 4.4 ประเมินกิจกรรมของชุมชน

ธีระ รุญเจริญ (2550: 254) กล่าวโดยทั่วไป การจัดโรงเรียนชุมชน มุ่งให้เกิดความร่วมมือ ประสานงานเพื่อผลการเรียนการสอนและส่งเสริมการแก้ปัญหาในการดำรงชีวิตในชุมชนเป็นหลัก ใหญ่อันมีผลพลอยได้อื่นๆ อีกมากมายอาจกล่าวเป็นข้อๆ ดังนี้

1. มุ่งในการติดต่อประสานงานระหว่างทางบ้านกับโรงเรียน เพื่อร่วมมือกันส่งเสริม การศึกษาของบุตรหลาน ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น
2. มุ่งให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน โดยแสดงความต้องการความ คิดเห็น เพื่อเกิดความเข้าใจอันดี
3. มุ่งจัดทำโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางของชุมชนเช่น การบริการแก่ประชาชนในด้าน การศึกษาผู้ใหญ่ กีฬา ห้องสมุด ศูนย์พักผ่อนหย่อนใจและอื่นๆ
4. มุ่งส่งเสริมการดำรงชีวิต ความเป็นอยู่แบบสังคมประชาธิปไตย นอกจากให้ประชาชนมี ส่วนร่วมแล้ว โรงเรียนอาจเป็นศูนย์กลางในการแพร่ข่าวสาร การจัดชุมนุมสังสรรค์ ส่งเสริมงาน ประเพณีของท้องถิ่น โดยการคิดร่วมกัน จัดให้มีผู้นำในกิจกรรมต่างๆ ส่งเสริมความร่วมมือ ในการ แก้ปัญหาของชุมชนด้วย
5. มีจุดประสงค์คล้ายข้อแรกที่มุ่งให้ประชาชนส่งเสริมและสนับสนุนในกิจการของ โรงเรียนเช่น การศึกษาของเด็ก การแสดงออกของเด็กในด้านต่างๆ อันเป็นทางเสริมแรงทาง โรงเรียนให้ตรงกัน

6. ส่งเสริมการศึกษาของเด็กผู้เรียนให้รู้จักใช้แหล่งวิชาในชุมชน ซึ่งเป็นสิ่งที่ใกล้ตัวเด็ก และมีประสบการณ์ตรง อันเป็นประสบการณ์ที่มีค่าต่อการเรียนการสอน และอาจได้รับบริการจากชุมชนในด้านวิทยากร และทรัพยากรธรรมชาติอีกด้วย

7. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้บริการของโรงเรียน อันจะได้ประโยชน์ในการรับความรู้ ความเข้าใจฝึกอาชีพและเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อทางราชการ โดยใช้สถาบันให้มีคุณประโยชน์ ค้ำค้ำด้านการใช้อาคารสถานที่ให้เห็นวิธีการดำเนินงานในโรงเรียนและอื่นๆ

8. เพื่อสร้างพลังสามัคคีในการอยู่ร่วมกันในชุมชน ตลอดจนยกระดับความเป็นอยู่ในชุมชนให้สูงขึ้น เช่น การรักษาสุขภาพ อนามัย การป้องกันโรค การอบรมเลี้ยงดูบุตรและอื่นๆ

ซัมชัน (Sumtion. 1966: 104-106) กล่าวว่า ความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สรุปได้ว่า เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจในความสำคัญของการศึกษา และเกิดความรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ของตนที่จะ เข้ามามีส่วนร่วมดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่าง บ้าน โรงเรียนและชุมชน โดยมีโรงเรียนเป็นศูนย์ประชาชน ศูนย์การศึกษาและวัฒนธรรม และเป็น ตัวนำในการนำความเจริญก้าวหน้ามาสู่ชุมชน เป็นแนวทางในการประเมินผลการดำเนินงานของ โรงเรียนจากชุมชน และเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

จากความมุ่งหมายของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามแนวคิดของนักวิชาการ ดังที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ดังนี้

1. เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในอันที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้ โรงเรียน

2. เพื่อใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์ทั้งสองฝ่าย คือ ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียน และเสริมสร้างความเข้าใจในด้านวิชาชีพ ศิลปวัฒนธรรมประเพณีแก่ชุมชน

3. เพื่อสะดวกในการดำเนินงานของโรงเรียนรับความคิดเห็นข้อเสนอแนะแนวทางปรับปรุง แก้ไขจากชุมชนช่วยเหลือชุมชนทางด้านวิชาการและอื่นๆอันเป็นการได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา สังคม

4. เพื่อให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา โดยการกำหนดเป้าหมาย กำหนด นโยบาย การจัดการศึกษา และสนับสนุนการดำเนินงานหลักของโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายได้ สะดวกยิ่งขึ้น

5. เพื่อเป็นหนทางในการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนจากชุมชน

1.4 วิธีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีวิธีปฏิบัติอยู่หลายวิธีจะเลือกใช้วิธีการใดทางโรงเรียนต้องคำนึงถึงนโยบายด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนอยู่เสมอ ดังนั้นโรงเรียนจำเป็นต้องมีวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชนทั้งสองฝ่าย มีผู้เสนอแนะวิธีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนไว้แตกต่างกันดังนี้

ทัศนาศาสตร (2549: 73-77) ได้เสนอวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน อาจทำได้หลายวิธีการ ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 ด้านใหญ่ ดังนี้

1. กิจกรรมที่นำชุมชนเข้าสู่สถานศึกษา

1.1 การจัดการศึกษาผู้ใหญ่หรือการศึกษานอกระบบ สถานศึกษาสามารถจัดได้ทั้งในรูปแบบของการศึกษาผู้ใหญ่หรือการศึกษานอกระบบสายสามัญ สายอาชีพ และกลุ่มสนใจ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการโดยขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานศึกษา ความร่วมมือของผู้บริหาร และความต้องการของประชาชน หากสถานศึกษายังไม่มีความพร้อมในด้านบุคลากร ก็อาจจะประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ กิจกรรมนี้จะทำให้ประชาชนซาบซึ้งในบริการที่สถานศึกษาจัดให้ ทำให้ได้รับความรู้เพิ่มเติม นอกจากจะเป็นการช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันแล้ว ยังช่วยในการพัฒนาคนในชุมชนด้วย

1.2 การจัดนิทรรศการ เป็นการแสดงผลงานทางวิชาการของสถานศึกษาให้ประชาชนทราบ และกิจกรรมนี้ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เห็นผลงานและความสามารถของครู อันจะก่อให้เกิดความศรัทธาต่อสถานศึกษาด้วย

1.3 การจัดงานประจำปีของสถานศึกษาเป็นการดึงประชาชนให้เข้าชมนิทรรศการและผลงานของสถานศึกษา รวมทั้งเป็นการแสดงความสามารถของนักเรียนในด้านต่างๆ เช่น ละคร ฟ้อนรำ ดนตรี และการศึกษา เป็นต้น

1.4 การจัดฝึกอบรมประชาชนในรูปแบบต่างๆ เช่น ฝึกอบรมเยาวชนลูกเสือชาวบ้าน เป็นต้น

1.5 การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรม เช่น การจัดงานวันปีใหม่ วันสงกรานต์ แห่เทียนพรรษา งานวันลอยกระทง ฯลฯ แล้วเชิญชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรม โดยสถานศึกษาเป็นผู้นำ เป็นผู้ริเริ่มในการจัดงาน ให้บริการอาคารสถานที่ในการจัด มีกิจกรรมนันทนาการที่เป็นการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ตลอดจนการจัดป้ายนิเทศให้ความรู้ประกอบในวันสำคัญนั้นๆ

1.6 การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน โดยการเชิญประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น กิจกรรมวันครู วันแม่ ฯลฯ

1.7 การจัดงานแจกประกาศนียบัตรแก่นักเรียน โดยการเชิญผู้ปกครองนักเรียนมาร่วมด้วย และโรงเรียนควรเชิญผู้อุปการะสถานศึกษาที่สนับสนุนงานของสถานศึกษามาเป็นประธานในพิธีบ้าง และควรจัดให้ครูหรืออาสาสมัครเพื่อเป็นเกียรติอย่างสูงกับท่าน

1.8 เชิญประชาชนที่มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่างๆ มาเป็นวิทยากรทุกครั้งที่สถานศึกษาเชิญประชาชนมาร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษา ควรหาโอกาสให้เกียรติแก่ประชาชน เช่น เชิญมอบรางวัล มอบของขวัญแก่นักเรียน หรือเชิญมาให้การต้อนรับเมื่อมีผู้มาเยี่ยมชมสถานศึกษา เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะทำให้ประชาชนเกิดความภาคภูมิใจที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้น ผลพลอยได้ที่น่าชื่นชม คือ ความผูกพันทางจิตใจที่เขาเหล่านั้นมีต่อสถานศึกษา พร้อมทั้งจะเสียสละและให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในเรื่องต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

2. กิจกรรมที่นำสถานศึกษาสู่ชุมชน

2.1 การจัดทัศนศึกษาภายในชุมชน จุดประสงค์เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากชุมชน และคุ้นเคยกับท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่

2.2 การจัดสัปดาห์แห่งการทำความสะอาด เป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนมาก เพราะเป็นการช่วยพัฒนาชุมชนเป็นอย่างดี โดยสถานศึกษาควรจะทำการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชนได้ทราบก่อน ความร่วมมือของประชาชนก็จะตามมา

2.3 การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ในชุมชนมีกิจกรรมหลายประเภท เช่น กิจกรรมทางวัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ สถานศึกษาควรหาโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ทั้งนี้เพื่อให้ชุมชนมองเห็นว่า สถานศึกษามีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจกรรมของชุมชน

2.4 การให้บริการชุมชน สิ่งที่สถานศึกษาสามารถจะจัดให้บริการแก่ชุมชน ได้แก่

2.4.1 ด้านอาคารสถานที่ สถานศึกษาเป็นสถานที่ให้บริการแก่นักเรียนจำนวนมากอยู่แล้ว สถานศึกษาจึงเหมาะสำหรับจัดกิจกรรมที่มีคนจำนวนมากด้วย ดังนั้น หากชุมชนขอใช้อาคาร บริเวณของสถานศึกษาเพื่อจัดกิจกรรมต่างๆ แล้ว สถานศึกษาจะต้องจัดอำนวยความสะดวกได้เป็นอย่างดี

2.4.2 ด้านเครื่องใช้ ได้แก่ เครื่องใช้ที่ยกเคลื่อนที่ได้ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ โต๊ะหมุบูชา เครื่องขยายเสียง ฯลฯ

2.4.3 ด้านความรู้ เป็นบริการที่พัฒนาคนให้มีความคิดและความรู้ ตลอดจนสติปัญญาอันจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน สถานศึกษาควรจัดรายการประเภทให้ความรู้แก่ประชาชน เช่น จัดบรรยายธรรมะ การปกครอง การเกษตร การเลี้ยงดูทารก การอนามัย เป็นต้น นอกจากนี้ เกี่ยวกับวิชาชีพ สถานศึกษาควรสนับสนุนอย่างเต็มที่และพร้อมที่จะเป็นแหล่งสาธิตทดลอง ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด และสถานศึกษาอาจจัดบริการห้องสมุด ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน หรือบริการเสียงตามสายเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้และให้บริการด้านข่าวสารแก่ประชาชน

2.4.4 ด้านสวัสดิการ เป็นบริการที่สถานศึกษาจัดขึ้นสำหรับแก้ปัญหาสนองความต้องการตลอดจนช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจแก่ชุมชน ได้แก่ การจัดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สนามกีฬา สหกรณ์ร้านค้า ร้านตัดผม เป็นต้น

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2550: 222) ได้สังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการที่กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาต่อชุมชน (สุวัฒน์มฤตเมธา. 2524; ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2540) สามารถประมวลเป็นบทบาทของสถานศึกษากับชุมชน ได้ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ในการให้การศึกษอบรมแก่บุคลากรในชุมชน โดยบทบาทหน้าที่หลักของสถานศึกษาทุกแห่ง แม้ในช่วงที่ผ่านมากลุ่มบุคคลที่เข้ามาใช้บริการจากสถานศึกษามักจะเป็นกลุ่มของเยาวชนแต่การศึกษาในอนาคตจะมีความยืดหยุ่นมากขึ้น ดังนั้นกลุ่มบุคคลที่จะเข้ามาใช้บริการในส่วนนี้คงขยายไปยังกลุ่มบุคคลอื่นๆ ในชุมชนด้วย

2. บทบาทในการถ่ายทอดและส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน โดยปกติสถานศึกษาปฏิบัติบทบาทหน้าที่นี้กับผู้ที่เรียนอยู่ในสถานศึกษาอยู่แล้ว สิ่งที่ต้องกระทำให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นคือการขยายบทบาทนี้ไปยังชุมชน โดยสถานศึกษาเป็นแหล่งศึกษารวบรวมเพื่อถ่ายทอดและส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนให้เข้มแข็งแพร่หลายต่อไป

3. บทบาทในการบูรณาการและสร้างสมดุลให้กับชุมชนและสังคม เนื่องจากยุคปัจจุบันข้อมูลข่าวสารแพร่กระจายไปยังทุกถิ่นทุกที่อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิด ค่านิยมและพฤติกรรมที่แตกต่างไปจากเดิม บางครั้งเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมหรือสร้างความขัดแย้งขึ้นในสังคมและชุมชน ดังนั้นสถานศึกษาซึ่งเป็นแหล่งภูมิปัญญาของชุมชน จึงควรมีบทบาทในการบูรณาการและสร้างสมดุลให้กับชุมชน เพื่อให้เกิดการผสมผสานและสมดุลระหว่างความเป็นสากลกับความเป็นท้องถิ่น ปัญญากับคุณธรรม สมรรถภาพพื้นฐานกับความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และวิทยาศาสตร์กับสังคมศาสตร์ เป็นต้น

4. บทบาทในการเป็นแหล่งวิทยากรและขุมปัญญาของชุมชน เนื่องจากสถานศึกษาเป็นแหล่งรวมของวิทยากรและผู้มีความรู้ดังนั้นบทบาทหนึ่งของสถานศึกษาต่อชุมชนคือการเป็นแหล่งวิทยากรให้กับชุมชน เป็นที่พึ่งแก่ชุมชนทั้งด้านความรู้ ข่าวสาร วัฒนธรรม นวัตกรรมและเทคโนโลยี เป็นผู้ให้แนวทางหรือทิศทางแก่ชุมชน เป็นผู้ประเมินการดำเนินงานของชุมชน รวมทั้งการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงต่างๆ มาสู่ชุมชน โดยสถานศึกษาสามารถปฏิบัติตามบทบาทนี้ได้หลายทาง เช่น การให้บริการด้านความรู้และข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ การจัดอบรม การให้ประชาชนมาร่วมใช้ห้องสมุด และการเป็นวิทยากรหรือเป็นที่ปรึกษาแก่ชุมชน เป็นต้น

5. บทบาทในการเป็นศูนย์ประสานงานของชุมชนกับหน่วยงานอื่น เนื่องจากมีหน่วยงานราชการและเอกชน เข้ามาติดต่อประสานงานและทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนอยู่เสมอๆ ดังนั้นสถานศึกษาจึงเหมาะสมที่จะรับหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานต่างๆ ทั้งนี้เพราะสถานศึกษามีทั้งบุคลากร สถานที่ และเครื่องมือเครื่องใช้ เพื่อดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ

6. บทบาทในการพัฒนาชุมชนให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง เป็นบทบาทที่สืบเนื่องจากบทบาท 5 ประการที่กล่าวถึงข้างต้น เนื่องจากสถานศึกษาอยู่ใกล้ชิดกับชุมชน ทำให้ทราบความเคลื่อนไหวต่างๆ ของชุมชนอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นสถานศึกษาจึงสามารถประเมินศักยภาพและความต้องการของชุมชนได้เป็นอย่างดี และมีความเหมาะสมที่จะเป็นผู้จัดกิจกรรมหรือเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้ชุมชนเกิดการพัฒนาดังกล่าวอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม

สรุปได้ว่า วิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้นจะต้องมีการศึกษาชุมชน มีการจัดการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง มีการวางแผนการดำเนินการ โดยมีการกำหนดบุคลากรในการประสานงาน มีการเข้าร่วมกิจกรรมระหว่างชุมชนกับโรงเรียน จัดตั้งองค์กรระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน วิธีการดังกล่าวต้องดำเนินไปโดยยึดหลักการที่ว่าชุมชนได้ประโยชน์จากโรงเรียนมากที่สุด ในขณะที่เดียวกันโรงเรียนก็ได้ใช้ทรัพยากรต่างๆ ของท้องถิ่นและเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียนและจะต้องมีการประเมินผลความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นระยะๆ ตามที่กำหนดไว้ในโครงการ

2. มาตรฐานการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.)

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2549: 19-20) ได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาไว้ในพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 มาตรา 49 ซึ่งคุรุสภากำหนดให้มีมาตรฐานวิชาชีพ 3 ด้าน คือ มาตรฐานด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานด้านการปฏิบัติงานและมาตรฐานด้านการปฏิบัติตน ดังนี้

มาตรฐานด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพหมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ จัดการศึกษา ซึ่งกำหนดสำหรับผู้ที่มาประกอบวิชาชีพครู จะต้องมีความรู้และประสบการณ์วิชาชีพเพียงพอที่จะประกอบวิชาชีพ จึงจะสามารถรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์พร้อมที่จะประกอบวิชาชีพทางการศึกษาได้

มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะหรือการแสดงพฤติกรรมการปฏิบัติงานหรือการพัฒนางาน ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องปฏิบัติงานในวิชาชีพให้เกิดผลเป็นไปตามเป้าหมาย ที่กำหนดพร้อมกับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ ทั้งความชำนาญเฉพาะด้านและความชำนาญตามระดับคุณภาพของมาตรฐานการปฏิบัติงาน หรืออย่างน้อยจะต้องมีการพัฒนาตามเกณฑ์ที่กำหนดว่ามีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญเพียงพอที่จะดำรงสถานภาพของการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพต่อไปได้หรือไม่ นั่นก็คือ การกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทุก ๆ 5 ปี

มาตรฐานด้านการปฏิบัติตน หมายถึง จรรยาบรรณของวิชาชีพที่กำหนดขึ้นเป็นแบบแผนในการประพฤติตน ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตาม โดยมีจรรยาบรรณของวิชาชีพเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียง ฐานะ เกียรติ และศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพตามแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ โดยคุรุสภากำหนดเป็นข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ.2548 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2548 หากผู้ประกอบวิชาชีพผู้ใดประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพจนเกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น จนได้รับการร้องเรียนถึงคุรุสภาแล้วผู้นั้นอาจถูกคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพวินิจฉัยชี้ขาดลงโทษได้

มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้ประกอบวิชาชีพที่จะต้องประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลดีต่อผู้รับบริการ อันถือเป็นเป้าหมายหลักของการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง ให้สามารถนำไปใช้ในการประกอบวิชาชีพให้สมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูงและได้รับการยอมรับยกย่องจากสังคม

ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) จึงมีการจัดทำมาตรฐานตำแหน่ง มาตรฐานวิทยฐานะ และมาตรฐานตำแหน่งทางวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไว้เป็นบรรทัดฐานทุกตำแหน่ง ทุกวิทยฐานะ เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้โดยคำนึงถึงมาตรฐานวิชาชีพ คุณวุฒิ การศึกษา การอบรม ประสบการณ์ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน คุณภาพการปฏิบัติงาน หรือผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา(ก.ค.ศ.) ได้กำหนดมาตรฐานตำแหน่งครูตามมาตรา 42 ให้ปฏิบัติงานทางวิชาการของสถานศึกษา ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อร่วมพัฒนาผู้เรียน ทำนุบำรุง ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย ประเมินพัฒนาผู้เรียน และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา(ก.ค.ศ.) จึงได้จัดทำหลักสูตรการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มเป็นหลักสูตรบูรณาการเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะเจตคติและบุคลิกลักษณะในการปฏิบัติวิชาชีพทั้งการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับวิชาชีพครูให้แก่ครูผู้ช่วยโดยคณะกรรมการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มสามารถปรับหรือเพิ่มเติมเนื้อหาสาระได้ตามความเหมาะสมโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมความพร้อมและเพิ่มพูนความรู้ ทักษะเจตคติและบุคลิกลักษณะของครูผู้ช่วยให้สามารถปฏิบัติตนและปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นครูที่ดีได้แบ่งออกเป็น 2 หมวดดังนี้

หมวดที่ 1 การปฏิบัติตน

1. วินัยคุณธรรมจริยธรรมสำหรับข้าราชการครู
2. มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพครู
3. เจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู
4. การพัฒนาตนเอง

5. การพัฒนาบุคลากร
6. การดำรงชีวิตที่เหมาะสม

หมวดที่ 2 การปฏิบัติงาน

1. การจัดการเรียนรู้
2. การพัฒนาผู้เรียน
3. การพัฒนาวิชาการ
4. การพัฒนาสถานศึกษา
5. ความสัมพันธ์กับชุมชน

ในหมวดที่ 2 การปฏิบัติงาน ด้านที่ 5 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน นั้นมีเนื้อหาและวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูผู้ช่วยสามารถประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนได้อย่างเหมาะสม มีการศึกษาเกี่ยวกับชุมชนการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้การให้บริการชุมชนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน

2.1 หลักเกณฑ์และวิธีการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม

หลักเกณฑ์และวิธีการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม (สงพร้อมหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ศธ 0206.2/ว 20 ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2548) เพื่อให้การเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 สำหรับผู้ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในตำแหน่งครูผู้ช่วยก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครูบรรจุตามความมุ่งหมายในการเพิ่มพูนความรู้ทักษะและบุคลิกลักษณะในการปฏิบัติวิชาชีพทั้งการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับวิชาชีพครู ก.ศ. จึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มไว้ดังนี้

หลักเกณฑ์

1. ให้ผู้ที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในตำแหน่งครูผู้ช่วยเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มระหว่างปฏิบัติราชการในตำแหน่งครูผู้ช่วยเป็นเวลาสองปีนับแต่วันเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครูตามหลักสูตรที่ ก.ค.ศ. กำหนดท้ายหลักเกณฑ์และวิธีการนี้
2. ก่อนการมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาแจ้งให้ครูผู้ช่วยทราบถึงภาระงานมาตรฐานคุณวุฒิมาตรฐานวิชาชีพจรรยาบรรณวิชาชีพเกณฑ์การประเมินผลงานระเบียบแบบแผนหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติราชการบทบาทหน้าที่ของข้าราชการในฐานะเป็นพลเมืองที่ดีและหลักเกณฑ์และวิธีการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม

3. ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหัวหน้าส่วนราชการแล้วแต่กรณีมีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มได้แก่งบประมาณบุคลากรเอกสารสื่อและอื่นๆให้แก่สถานศึกษาทุกด้าน

4. การประเมินการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มให้คณะกรรมการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มดำเนินการดังนี้

4.1 ประเมินการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มครูผู้ช่วยเป็นระยะๆทุกสามเดือนตามแบบประเมินที่ก.ค.ศ. กำหนดและในการประเมินแต่ละครั้งให้ประธานกรรมการแจ้งผลการประเมินให้ครูผู้ช่วยและรายงานผู้มีอำนาจตามมาตรา 53 ทราบ

4.2 เมื่อครบเวลาสองปีให้สรุปผลการประเมินการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มเสนอต่อผู้มีอำนาจตามมาตรา 53 เพื่อพิจารณาต่อไป

5. การนับระยะเวลาการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มสองปีให้นับวันเข้าปฏิบัติราชการวันแรกเป็นวันเริ่มต้นและนับระยะเวลายี่สิบสองเดือนตามปีปฏิทินกรณีครูผู้ช่วยผู้ใดได้ลาคลอดบุตรลาป่วยซึ่งจำเป็นต้องรักษาตัวเป็นเวลานานลาป่วยเพราะประสบอันตรายในขณะที่ปฏิบัติราชการตามหน้าที่หรือขณะเดินทางไปหรือกลับจากปฏิบัติราชการตามหน้าที่หรือลาเข้ารับการตรวจเลือกหรือเข้ารับการเตรียมพลเป็นระยะเวลาเกินกว่าเก้าสิบวันไม่ให้นับระยะเวลาการลาที่เกินเก้าสิบวันดังกล่าวรวมเป็นระยะเวลาการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม

วิธีการ

1. ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มจำนวนสามคนประกอบด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสถานศึกษาจำนวนหนึ่งคนเป็นกรรมการและข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งดำรงตำแหน่งครูที่ผู้อำนวยการสถานศึกษาแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมดูแลการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มเป็นกรรมการและเลขานุการ

2. ให้คณะกรรมการมีหน้าที่เตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มให้คำปรึกษาแนะนำรวมทั้งประเมินผลการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมและการประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้บรรลุผลตามความมุ่งหมาย

3. เมื่อผู้มีอำนาจตามมาตรา 53 ได้รับรายงานแล้วให้ดำเนินการดังนี้

3.1 กรณีที่เห็นว่าครูผู้ช่วยมีผลการประเมินการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มต่ำกว่าเกณฑ์การประเมินผลการพัฒนาที่ก.ค.ศ. กำหนดหากผู้มีอำนาจตามมาตรา 53 เห็นว่าควรทบทวนการประเมินการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มก็อาจให้คณะกรรมการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มไปพิจารณาทบทวนอีกครั้งหนึ่งและหากผลการประเมินยังต่ำกว่าเกณฑ์การประเมินผลห้าวันทำการนับแต่วันที่ได้รับรายงานแล้วแจ้งให้ผู้นั้นทราบโดยเร็ว

3.2 กรณีที่ครูผู้ช่วยมีผลการประเมินการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มต่ำกว่าเกณฑ์การประเมินผลการพัฒนาที่ก.ค.ศ. กำหนดและผู้มีอำนาจตามมาตรา 53 เห็นเช่นเดียวับคณะกรรมการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มก็ส่งให้ครูผู้ช่วยนั้นออกจากราชการภายในห้าวันทำการนับแต่วันที่ได้รับรายงานแล้วแจ้งให้ผู้นั้นทราบโดยเร็ว

3.3 กรณีที่เห็นว่าครูผู้ช่วยมีผลการประเมินการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินผลการพัฒนาที่ก.ค.ศ. กำหนดให้มีการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มต่อไปและเมื่อผ่านการประเมินทุกครั้งจนครบสองปีแล้วและเห็นว่าควรให้ครูผู้ช่วยผู้นั้นรับราชการต่อไปก็ให้เสนอ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาหรือ.ก.ค.ศ. ที่ก.ค.ศ. ตั้งพิจารณาอนุมัติและผู้มีอำนาจตามมาตรา 53 สั่งแต่งตั้งครูผู้ช่วยผู้นั้นให้ดำรงตำแหน่งครูต่อไปแล้วให้แจ้งให้ผู้นั้นทราบ

2.2 หลักการ วัตถุประสงค์และโครงสร้างหลักสูตรการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม (ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานก.ค.ศ. ที่ศธ 0206.2/ว 20 ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2548)

หลักการ

หลักสูตรการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มเป็นหลักสูตรบูรณาการเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทักษะเจตคติและบุคลิกลักษณะในการปฏิบัติวิชาชีพทั้งการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับวิชาชีพครูให้แก่ครูผู้ช่วยโดยคณะกรรมการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มสามารถปรับหรือเพิ่มเติมเนื้อหาสาระได้ตามความเหมาะสม

วัตถุประสงค์

เพื่อเตรียมความพร้อมและเพิ่มพูนความรู้ทักษะเจตคติและบุคลิกลักษณะของครูผู้ช่วยให้สามารถปฏิบัติตนและปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นครูที่ดีได้

โครงสร้างหลักสูตรแบ่งออกเป็น 2 หมวดดังนี้

หมวดที่ 1 การปฏิบัติตน

1. วินัยคุณธรรมจริยธรรมสำหรับข้าราชการครู
2. มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพครู
3. เจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู
4. การพัฒนาตนเอง
5. การพัฒนาบุคลิกภาพ
6. การดำรงชีวิตที่เหมาะสม

หมวดที่ 2 การปฏิบัติงาน

1. การจัดการเรียนรู้
2. การพัฒนาผู้เรียน
3. การพัฒนาวิชาการ
4. การพัฒนาสถานศึกษา
5. ความสัมพันธ์กับชุมชน

รายละเอียดหลักสูตร

หมวดที่ 1 การปฏิบัติตน

1. วินัยคุณธรรมจริยธรรมสำหรับข้าราชการครู

วัตถุประสงค์เพื่อให้ครูผู้ช่วยมีความรู้ความเข้าใจและประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยคุณธรรมจริยธรรม

เนื้อหา- วินัยในตนเอง

- วินัยและการรักษาวินัยของทางราชการ
- คุณธรรมจริยธรรมสำหรับข้าราชการครู
- บทบาทหน้าที่ของข้าราชการในฐานะเป็นพลเมืองที่ดี
- การปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบแบบแผนหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติราชการ

2. มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพครู

วัตถุประสงค์เพื่อให้ครูผู้ช่วยมีความรู้ความเข้าใจและประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพครู

เนื้อหา - มาตรฐานวิชาชีพ

- จรรยาบรรณวิชาชีพครู

3. เจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู

วัตถุประสงค์เพื่อให้ครูผู้ช่วยมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และความก้าวหน้าในวิชาชีพครูมีความตระหนักรู้และศรัทธามีจิตสำนึกของความเป็นครู

- เนื้อหา - คุณค่าและความสำคัญของวิชาชีพครู
- บทบาทหน้าที่ของตนในฐานะเป็นครูที่ดี
 - การวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู

4. การพัฒนาตนเอง

วัตถุประสงค์เพื่อให้ครูผู้ช่วยมีความรู้ความเข้าใจและสามารถพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาการเศรษฐกิจสังคมและการเมืองอยู่เสมอ

เนื้อหา - การใฝ่รู้ใฝ่เรียน

- ความฉลาดทางอารมณ์
- การสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน

5. การพัฒนาบุคลิกภาพ

วัตถุประสงค์เพื่อให้ครูผู้ช่วยมีบุคลิกภาพที่ดีและปฏิบัติตนได้ถูกกาลเทศะและเหมาะสมกับการเป็นครูที่ดี

เนื้อหา - การพัฒนาบุคลิกภาพ

- การปรับตัว

6. การดำรงชีวิตที่เหมาะสม

วัตถุประสงค์เพื่อให้ครูผู้ช่วยสามารถดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมกับฐานะของตนเอง และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

เนื้อหา - การประพฤติตนตามหลักศาสนา

- การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

หมวดที่ 2 การปฏิบัติงาน

1. การจัดการเรียนรู้

วัตถุประสงค์เพื่อให้ครูผู้ช่วยมีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการจัดการเรียนรู้

เนื้อหา - การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการ

เรียนรู้

- การออกแบบการจัดการเรียนรู้

- การวัดและประเมินผล

- การรายงานผลการจัดการเรียนรู้

- การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน

2. การพัฒนาผู้เรียน

วัตถุประสงค์เพื่อให้ครูผู้ช่วยมีความรู้ความเข้าใจและทักษะการจัดการกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน

เนื้อหา - การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน

- การพัฒนาทักษะชีวิตสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้เรียน

- การพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

- การปลูกฝังวินัยประชาธิปไตยให้แก่ผู้เรียน

- การสร้างค่านิยมที่ดีงามและความภูมิใจในความเป็นคนไทยของผู้เรียน

- การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. การพัฒนาวิชาการ

วัตถุประสงค์เพื่อให้ครูผู้ช่วยสามารถพัฒนาวิชาการตามความรับผิดชอบของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เนื้อหา - การพัฒนาสื่อนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้

- การพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

- การใช้และสร้างเครือข่ายทางวิชาการ

4. การพัฒนาสถานศึกษา

วัตถุประสงค์เพื่อให้ครูผู้ช่วยมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม

- เนื้อหา
- งานบริหารทั่วไป
 - งานสนับสนุนวิชาการ
 - งานโครงการหรือกิจกรรมพัฒนาสถานศึกษา

5. ความสัมพันธ์กับชุมชน

วัตถุประสงค์เพื่อให้ครูผู้ช่วยสามารถประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนได้อย่างเหมาะสม

- เนื้อหา
- การศึกษาเกี่ยวกับชุมชน
 - การให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน
 - การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้
 - การให้บริการชุมชน
 - แลกเปลี่ยนเรียนรู้

วิธีการพัฒนา

ให้ใช้วิธีการที่หลากหลายตามความเหมาะสมดังต่อไปนี้

- การสอนแนะโดยครูพี่เลี้ยง
- การสอนแนะโดยผู้บริหาร
- การศึกษาด້วยตนเอง
- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- การศึกษากรณีตัวอย่าง
- การปฏิบัติจริง ฯลฯ

2.3 คู่มือการประเมินผลการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม

(ส่งพร้อมหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ศช 0206.2/ว 20 ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2548)

คำชี้แจง

1. การประเมินผลการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มของครูผู้ช่วย มีองค์ประกอบในการประเมิน ดังนี้

- องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติตนประกอบด้วย
- (1) วินัยคุณธรรมจริยธรรมสำหรับข้าราชการครู
 - (2) มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพครู
 - (3) เจตคติต่อวิชาชีพครู
 - (4) การพัฒนาตนเอง
 - (5) การพัฒนาบุคลิกภาพ
 - (6) การดำรงชีวิตที่เหมาะสม

องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานประกอบด้วย

- (1) การจัดการเรียนรู้
- (2) การพัฒนาผู้เรียน
- (3) การพัฒนาทางวิชาการ
- (4) การพัฒนาสถานศึกษา
- (5) ความสัมพันธ์กับชุมชน

2. การประเมินแต่ละองค์ประกอบแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับ 1 หมายถึงต้องปรับปรุง

ระดับ 2 หมายถึงพอใช้

ระดับ 3 หมายถึงดี

3. ให้ประเมินผลสรุปทุก 3 เดือน ตลอดระยะเวลา 2 ปี รวม 8 ครั้ง โดยใช้แบบประเมินเดียวกัน

4. เกณฑ์การประเมินครูผู้ช่วยต้องได้คะแนนการประเมินการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 ครั้งที่ 3 และครั้งที่ 4 อย่างต่ำร้อยละ 50 สำหรับการประเมินครั้งที่ 5 ครั้งที่ 6 ครั้งที่ 7 และครั้งที่ 8 ต้องผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 60 จึงจะถือว่าผ่านการประเมินแต่ละครั้ง

5. รายละเอียดขององค์ประกอบความหมายและวิธีการประเมินองค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนมีดังนี้

ตาราง 1 รายละเอียดขององค์ประกอบความหมายและวิธีการประเมิน

องค์ประกอบ	ความหมาย	การประเมินผล
5. ความสัมพันธ์กับชุมชน 5.1 การศึกษาเกี่ยวกับชุมชน	☐ มีการศึกษาสำรวจเรียนรู้สภาพของชุมชนองค์ประกอบที่สำคัญของชุมชนโดยเฉพาะสภาพเศรษฐกิจและสังคมทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและบุคคลสำคัญของชุมชน	☐ เอกสารรายงานผลการศึกษา ☐ สอบถาม/สัมภาษณ์ครูผู้บริหารผู้เรียนและผู้ปกครอง
5.2 การให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน	☐ ให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการทำกิจกรรมของชุมชน	☐ สอบถาม/สัมภาษณ์ครูผู้บริหารผู้ปกครองและชุมชน
5.3 การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้	☐ นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษา	☐ ดูจากแผนการจัดการเรียนรู้ ☐ สอบถาม/สัมภาษณ์ครูผู้บริหารผู้ปกครองและชุมชน
5.4 การให้บริการชุมชน	☐ ให้ความช่วยเหลือชุมชนทั้งด้านความรู้และร่วมกิจกรรม	☐ สอบถาม/สัมภาษณ์ครูผู้บริหารผู้เรียนผู้ปกครองและชุมชน
5.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน	☐ นำความรู้ประสบการณ์และการดำเนินการและเปลี่ยนกับชุมชน	☐ สอบถาม/สัมภาษณ์ครูผู้บริหารผู้เรียนและผู้ปกครอง

สรุปการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนนั้น เป็นหนึ่งในเกณฑ์การประเมินครูผู้ช่วย ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ซึ่งอยู่ในหมวดที่ 2 การปฏิบัติงาน ด้านที่ 5 ความสัมพันธ์กับชุมชน ประกอบด้วยการศึกษาเกี่ยวกับชุมชนการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้การให้บริการชุมชน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยที่ครูผู้ช่วยจะต้องถูกประเมินทุก 3 เดือน ตลอดระยะเวลา 2 ปี รวม 8 ครั้ง

2.4 การประเมินครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู

2.4.1 วัตถุประสงค์ของการประเมินครู

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2550: 90) กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการประเมินครู จำแนกได้ 2 ลักษณะ คือประเมินเพื่อให้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู หรือประเมินเพื่อให้การรับรอง ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ

1. การประเมินเพื่อให้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ประกอบด้วย (1) การประเมินครูก่อน ประจําการหรือเรียกว่าครูใหม่ คือผู้ที่ผ่านการปฏิบัติการสอนมาแล้ว 2 ปี และประสงค์จะประกอบวิชาชีพ ครู (2) การประเมินครูประจําการที่ปฏิบัติการสอนอยู่แล้ว แต่มีคุณสมบัติไม่ครบตามมาตรฐานคุณสมบัติ เช่น ไม่จบปริญญาตรี หรือจบปริญญาตรีสาขาอื่นที่ไม่ใช่ทางการศึกษา ต้องได้รับการประเมินภายใน 5 ปี

2. การประเมินเพื่อให้การรับรองความชำนาญในการประกอบอาชีพ คือการประเมินครูที่มีความประสงค์ขอเลื่อนวิทยฐานะและตำแหน่ง เช่น ขอเลื่อนวิทยฐานะและตำแหน่งจากครูปฏิบัติการเป็น ครูชำนาญการ เป็นต้น

2.4.2 การประเมินผลการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มของข้าราชการ ครู(ส่งพร้อมหนังสือสำนักงาน.ค.ศ. ที่ศช 0206.2/ว 20 ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2548)

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้ สำหรับคณะกรรมการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม ประเมิน ครูผู้ช่วย ด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และบุคลิกลักษณะในการปฏิบัติวิชาชีพ ทั้งการปฏิบัติตนและการ ปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับวิชาชีพครู

2. แบบประเมินฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 การปฏิบัติตนประกอบด้วย

- (1) วินัยคุณธรรมจริยธรรมสำหรับข้าราชการครู
- (2) มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพครู
- (3) เจตคติต่อวิชาชีพครู
- (4) การพัฒนาตนเอง
- (5) การพัฒนาบุคลิกภาพ
- (6) การดำรงชีวิตที่เหมาะสม

ตอนที่ 2 การปฏิบัติงานประกอบด้วย

- (1) การจัดการเรียนรู้
- (2) การพัฒนาผู้เรียน
- (3) การพัฒนาทางวิชาการ
- (4) การพัฒนาสถานศึกษา
- (5) ความสัมพันธ์กับชุมชน

3. ให้คณะกรรมการแต่ละคนประเมินระดับคุณภาพครูผู้ช่วยทุกรายการ ทั้ง 2 ตอน

4. การแปลความหมายคะแนนของระดับคุณภาพ

ระดับ 1 เท่ากับ 1 คะแนน หมายถึง ต้องปรับปรุง

ระดับ 2 เท่ากับ 2 คะแนน หมายถึง พอใช้

ระดับ 3 เท่ากับ 3 คะแนน หมายถึง ดี

5. ให้คณะกรรมการประเมินการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มครูผู้ช่วยทุกสามเดือนรวมแปดครั้งในเวลาสองปี

6. ให้คณะกรรมการนำผลการประเมินของกรรมการไปลงสรุปในแบบสรุปการประเมินการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มของครูผู้ช่วย

บันทึกผลการประเมิน

ชื่อ-สกุล ผู้รับการประเมิน.....

สถานศึกษา.....สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....

หมวดที่ 2 การปฏิบัติงาน

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4
5. ความสัมพันธ์กับชุมชน				
5.1 การศึกษาเกี่ยวกับชุมชน ระดับคุณภาพ ระดับ 1 เห็นประโยชน์ของการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน ระดับ 2 ดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับชุมชนอย่างเป็นระบบ ระดับ 3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับชุมชนไปใช้ให้เกิดประโยชน์				
5.2 การให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ระดับคุณภาพ ระดับ 1 เห็นความสำคัญของการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ระดับ 2 ร่วมกิจกรรมกับผู้ปกครองและชุมชน ระดับ 3 ประสานความร่วมมือกับชุมชนได้อย่างเหมาะสม				

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4
5.3 การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ระดับคุณภาพ ระดับ 1 เห็นความสำคัญของการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ระดับ 2 นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ระดับ 3 นำชุมชนเข้ามามีส่วนในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม				
5.4 การให้บริการชุมชน ระดับคุณภาพ ระดับ 1 เห็นความสำคัญของการให้บริการชุมชน ระดับ 2 ให้บริการชุมชน ระดับ 3 ให้บริการชุมชนอย่างสม่ำเสมอ				
5.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน ระดับคุณภาพ ระดับ 1 เห็นความสำคัญของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน ระดับ 2 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน ระดับ 3 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ				

4. การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

4.1 การศึกษาเกี่ยวกับชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนต้องคำนึงถึงพื้นฐานของสังคมในชุมชน เช่น ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม ลักษณะของประชาชน กลุ่มต่างๆ ในชุมชน จึงต้องมีการศึกษาถึงธรรมชาติและความเป็นอยู่ของชุมชนเสียก่อน โรงเรียนควรมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ชุมชนนั้นยึดถือปฏิบัติ และควรศึกษาว่าในชุมชนนั้นๆ มีการปฏิบัติกันอย่างไรดังนั้นโรงเรียนจึงต้องมีการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชนทั้งสองฝ่าย มีผู้เสนอแนะวิธีการศึกษาเกี่ยวกับชุมชนไว้แตกต่างกันดังนี้

ไพรัช อรรถกามาพันธ์ (2545: 31-35) กล่าวถึง การศึกษาวิเคราะห์สภาพชุมชนและท้องถิ่น เป็นการจัดทำที่มุ่งศึกษาดูว่าสภาพชุมชนเป็นอย่างไร มีปัญหาและความต้องการอะไร เป็นการสำรวจค้นหาผู้รู้หรือปราชญ์ชาวบ้านในชุมชน เป้าหมายในการวิเคราะห์นี้ก็เพื่อศึกษาศักยภาพและข้อจำกัดของชุมชนนั้น การดำเนินงานของโรงเรียนที่จัดการศึกษาตามแนวทางนี้ต้องผ่านขั้นตอนการวิเคราะห์ชุมชนทั้งสิ้น แต่การดำเนินงานนั้นไม่จำเป็นต้องรอให้การวิเคราะห์จบสิ้นทุกขั้นตอน ครูและโรงเรียนส่วนใหญ่มักนำผลและข้อมูลจากการวิเคราะห์เบื้องต้นมาเป็นแนวทางการทำงานในระยะแรกเริ่ม หลังจากนั้นการวิเคราะห์ชุมชนจะกลายเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการดำเนินงานทั้งหมด หรือทำไปวิเคราะห์ไปพร้อมกัน

รัตนา กาญจนพันธ์ (2546: 158-159) กล่าวถึง การวิเคราะห์ชุมชนว่า เป็นขั้นตอนที่นำข้อมูลเบื้องต้นที่โรงเรียนรวบรวมได้เพื่อกำหนดแนวทางดำเนินการต่อไป ซึ่งในการปฏิบัติงาน จะอาศัยข้อมูลที่รวบรวมได้แล้วนำไปใช้เลยไม่พอสอดคล้องอาศัยความรู้ความสามารถของบุคลากรในโรงเรียนและชุมชนร่วมกันพิจารณาอีกครั้งหนึ่งจะทำให้การดำเนินการได้ สอดคล้องกับสภาพที่ต้องการตามลำดับ ดังนี้

จัดประชุมสัมมนา คณะครู ผู้นำชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง พร้อมนำเสนอข้อมูลที่รวบรวมได้

1. คณะผู้ร่วมสัมมนาร่วมกำหนดวิสัยทัศน์การสร้างความร่วมมือ หรือการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในอนาคต 3-5 ปี
2. คณะผู้ร่วมสัมมนา ช่วยกันตรวจสอบข้อมูล ปรับปรุงเพิ่มเติมให้เป็นข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นปัจจุบันและในบางข้อมูลปรับปรุงเป็นสารสนเทศเพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ต่อไป
3. คณะผู้ร่วมสัมมนาร่วมศึกษาและวิเคราะห์สภาพชุมชนในด้านความสามารถและความต้องการ เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินการให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และข้อมูลสารสนเทศ
4. คณะผู้ร่วมสัมมนา ร่วมกำหนดวิธีการ บุคลากร ระยะเวลาผู้รับผิดชอบทรัพยากร รวมทั้งการวิเคราะห์ความเป็นไปได้และเขียนแผน เพื่อนำไปปฏิบัติต่อไป

ธีระ รุญเจริญ (2550:260) กล่าวถึงงานที่โรงเรียนต้องทำเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน คือ ศึกษาชุมชนโดยละเอียด เกี่ยวกับลักษณะของชุมชน นับตั้งแต่โครงสร้างวัฒนธรรม ประเพณี อาชีพ สภาพเศรษฐกิจ ทรัพยากรและความต้องการ ทักษะคติและความเชื่อต่างๆ และโรงเรียนจะต้องวางแผนเกี่ยวกับชนบท โดยครูในโรงเรียนช่วยกันวางแผน เกี่ยวกับความมุ่งหมาย แนวปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน

สรุปได้ว่า การศึกษาและการสำรวจชุมชน หมายถึง การศึกษา สำรวจ ศึกษารัฐภาพปัจจุบันและปัญหาของชุมชน เก็บรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องสามารถใช้เป็นสารสนเทศสำหรับการพัฒนาชุมชนได้ ซึ่งมีกระบวนการวิธีการที่หลากหลายการจะใช้วิธีใดนั้น บุคลากรในโรงเรียนจะต้องพิจารณาให้รอบคอบเพื่อที่จะได้มาซึ่งข้อมูลและปัญหาที่เป็นจริงที่สุด

4.2 การให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน

การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนนั้น จะเกี่ยวข้องกับบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน ที่จะช่วยพัฒนาโรงเรียน ผู้บริหารและคณะครูในโรงเรียนจะต้องพยายามพัฒนาตนเองให้ผู้ปกครองและชุมชนเกิดความศรัทธา ให้ความร่วมมือกันเพื่อพัฒนาโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารและคณะครูในโรงเรียน จะต้องมีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อให้ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน มีนักวิชาการเสนอแนะวิธีการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนไว้แตกต่างกันดังนี้

สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (2546: 93-94) ได้จัดทำรายงานการสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาครูทั้งโรงเรียน ให้โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการได้เตรียมการสร้างความตระหนักและให้ความรู้แก่ผู้ปกครองและชุมชนเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนการสอนในโรงเรียนไปพร้อมๆ กับครูจูงใจให้ผู้ปกครองและชุมชนเห็นคุณค่าของการศึกษา และเห็นความจำเป็นที่ผู้ปกครองและชุมชนจะต้องเข้ามามีส่วนรู้เห็นกับการจัดการศึกษาของบุตรหลานในท้องถิ่น โดยการประสานมือกับทางโรงเรียนให้มากขึ้นกว่าเดิม

โรงเรียนได้ปรับกลยุทธ์การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน และชุมชนในหลายๆ ด้าน ดังนี้

1. จัดประชุมผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้ความรู้เรื่องการปฏิรูปการศึกษา และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติในส่วนของที่เกี่ยวข้อง และความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็นตอบแบบสอบถามเพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการทำแผนพัฒนาโรงเรียน
2. ขอความร่วมมือบุคคลต่างๆ ที่มีความรู้ความสามารถในแต่ละด้านในการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ โดยจัดทำทะเบียนภูมิปัญญาและแหล่งเรียนรู้ เพื่อจะได้ให้นักเรียนมาศึกษาค้นคว้าในลำดับต่อไป
3. เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เช่น จัดแหล่งเรียนรู้ในชุมชน โดยมีเจ้าของแหล่งเรียนรู้เป็นผู้ให้ความรู้และตอบปัญหาของนักเรียน
4. ปรับบรรยากาศระหว่างบ้านกับโรงเรียนให้ใกล้ชิดกันอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง โดยจัดกิจกรรมการพบผู้ปกครองเป็นระยะๆ และสม่ำเสมอ ในการพบกันทุกครั้งครูจะแสดงให้ผู้ปกครองเห็นถึงความก้าวหน้าของนักเรียน จุดแข็งที่ควรสนับสนุน และจุดอ่อนที่บ้านและโรงเรียนจะร่วมมือกันแก้ไขได้ ทำให้ผู้ปกครองเกิดความสบายใจว่า มาโรงเรียนไม่ได้มาฟังแต่ความผิดของลูก แต่กลับได้รับทราบพัฒนาการในทางที่ดีของลูก จึงเต็มใจที่จะมาบอຍขึ้น

รัตนา กาญจนพันธ์ (2546: 158-159) ได้เสนอแนะวิธีการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ให้มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครอง โดยวิธีการดังนี้

1. พยายามชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้ปกครองถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาของโรงเรียนในวันพื่อนำเด็กนักเรียนมาเข้าเรียน
2. ครูใหญ่ควรแนะนำให้ผู้ปกครองรู้จักคุ้นเคยกับครูประจำชั้นของเด็ก

3. เชิญผู้ปกครองมาชมการแสดงของนักเรียน เช่น การแสดงละคร, กีฬา ฯลฯ จะทำให้ผู้ปกครองมีความชื่นชมในความสามารถของบุตรหลานของตน

4. เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับตัวเด็ก เช่น กรณีเด็กมาโรงเรียนสาย ก้าวร้าวขบถรังแกเด็กอื่น ครูควรมีจดหมายเชิญผู้ปกครองมาที่โรงเรียนจดหมายควรเขียนอย่างเป็นกันเองการพูดจากันเพียงครึ่งชั่วโมงก็อาจทำให้ครูเข้าใจในตัวเด็กมากขึ้น

5. ครูควรรหาโอกาสไปเยี่ยมเยียนเด็กและผู้ปกครองที่บ้านบ้าง เพื่อจะได้ทราบสภาพความเป็นอยู่และสิ่งแวดล้อมอันแท้จริงของเด็ก การไปพบผู้ปกครองอาจทำความลำบากให้แก่ครูบ้าง แต่ถ้าครูมีจุดมุ่งหมายที่แท้จริงที่จะช่วยเด็กแล้วการไปเยี่ยมผู้ปกครองจะเป็นวิธีที่ดีที่สุด ดังนั้นการไปเยี่ยมเด็กและผู้ปกครองควรจะไปให้ทั่วทุกคน มิใช่ไปเฉพาะเด็กที่มีปัญหาเท่านั้น ในการไปครูควรเตรียมหัวข้อสนทนาหรือปัญหาที่จะไปถามระวังอย่าถามเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวมากนัก และควรทำให้พ่อแม่สบายใจเมื่อพูดถึงปัญหาเกี่ยวกับเด็ก หากผู้ปกครองมีปัญหาที่จะเล่าให้ครูฟังครูควรรับฟังอย่างสนใจและแสดงให้ผู้ปกครองเห็นว่าครูยินดีให้ความช่วยเหลือเท่าที่สามารถจะทำได้

6. ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี เช่น เชิญมาร่วมเป็นกรรมการในงานของโรงเรียน เชิญมาร่วมในการวางแผนการศึกษาของโรงเรียน เช่น มีส่วนร่วมในการสร้างหลักสูตร และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนจัดตั้งสมาคมครู

7. และผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมให้ผู้ปกครองและครูได้ร่วมมือกันในการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาทุกด้านแก่เด็ก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550: 47) กล่าวว่า การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น หมายถึง การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการในท้องถิ่น จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่า การประชุมผู้ปกครองนักเรียน การปฏิบัติงานร่วมกันชุมชน การร่วมกิจกรรมกับสถาบันการศึกษาอื่น เป็นต้น

ธีระ รุญเจริญ (2550: 257-258) กล่าวว่า การสร้างมนุษยสัมพันธ์เป็นงานสำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียน ที่ต้องจัดให้มีขึ้น เพื่อความเจริญก้าวหน้าและมั่นคงของโรงเรียนผู้บริหารโรงเรียนจะต้องสร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคคล 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ บุคลากรภายในโรงเรียนและบุคคลในชุมชนรอบโรงเรียนในการสร้างมนุษยสัมพันธ์นั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรคำนึงถึงหลัก 6 ประการ คือ

1. ผู้บริหารทุกระดับควรถือว่า โรงเรียนเป็นของประชาชน รัฐจัดโรงเรียนขึ้นเพื่อประโยชน์ของประชาชน

2. ผู้บริหารการศึกษาควรอยู่ใกล้ชิดกับประชาชน มีงานทางวัฒนธรรมและศาสนาที่เห็นที่พอจะไปร่วมกับเขาได้ก็ควรไป ไม่ว่าจะเป็สิ่งที่เราเห็นด้วยหรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อรักษามนุษยสัมพันธ์และความร่วมมือที่ดีกับประชาชน

3. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนรู้เห็นกิจการของโรงเรียนตามสมควร หรือทุกโอกาสที่ทำได้

4. แนะนำให้ครูออกไปพบปะผู้ปกครอง หรือเยี่ยมเยียนนักเรียนที่บ้าน ถ้าพอจะทำได้และสถานการณ์อำนวย เพื่อสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวตามวัฒนธรรมไทย

5. มีทางใดที่โรงเรียนพอจะช่วยพัฒนาชาวบ้าน ด้วยการให้การศึกษาด้านวิชาสามัญและวิชาชีพ ผู้บริหารไม่ควรเพิกเฉย แต่ควรจัดให้ทุกโอกาสที่พอจะทำได้

6. การรับความช่วยเหลือทางการเงิน ซึ่งนำมาบำรุงโรงเรียน ควรให้เกียรติแก่ผู้ให้โดยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ประกาศให้ชุมชนทราบ เป็นต้น

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่า การให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน หมายถึงการที่ครูสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน โดยการทำ ความเข้าใจกับผู้ปกครองพยายามชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้ปกครองถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมและการวางแผนการศึกษาของโรงเรียน

4.3 การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้หมายถึง การเปิดโอกาสเชิญชวนหรือการหาทางให้บุคคลในชุมชนได้เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

ไพรัช อรรถกามาพันธ์ (2545: 36) กล่าวถึง การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมกิจกรรมทางสถานศึกษาเป็นแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ในส่วนที่เกี่ยวกับการนำชุมชนสู่สถานศึกษาอาจดำเนินการได้ดังนี้

1. เชิญบุคคลผู้ปกครองมาเป็นวิทยากรบรรยาย อภิปรายในสถานศึกษาตามความสามารถพิเศษ เช่น แพทย์ หนายความ ช่าง นักวิชาการเกษตร เป็นต้น

2. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ มีผู้ปกครอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น

3. นำเอกสารและสิ่งตีพิมพ์ของชุมชนมาเผยแพร่ในสถานศึกษา เช่น ประกาศ ระเบียบโฆษณา หนังสือพิมพ์ ฎีกางานกฐิน ผ้าป่า

4. เชิญมาร่วมกิจกรรมพิเศษของสถานศึกษา เช่น เชิญผู้ปกครองมาร่วมในงานนิทรรศการและแจกประกาศนียบัตร ดนตรี ร่วมสังสรรค์ เป็นต้น

5. จัดตั้งสมาคมครูผู้ปกครอง

ทัศนศาสตร์ (2548: 46-48) ได้เสนอแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนไว้ดังนี้

1. เปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่นให้สถานศึกษาใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์และส่งเสริมให้สถานศึกษาประชาชนร่วมมือกันพัฒนาชุมชนของตนเองโดยมีหลักสำคัญคือสถานศึกษาเป็นผู้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือสนับสนุนชุมชนและชุมชนก็เป็นผู้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือสนับสนุนสถานศึกษาเช่นเดียวกันซึ่งสถานศึกษาต้องเป็นฝ่ายเริ่มต้นให้ก่อนผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญและคำนึงถึงแนวทางในการดำเนินงานเรื่องนี้ซึ่งที่ผ่านมาการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนไม่ค่อยประสบผลสำเร็จเพราะสถานศึกษาเป็นฝ่ายรับฝ่ายเดียว

2. ชุมชนร่วมคิดร่วมปรึกษาร่วมตัดสินใจร่วมวางแผนร่วมดำเนินการร่วมประเมินผลร่วมรับผลประโยชน์ในกิจกรรมหรือเรื่องต่างๆเป็นต้นว่าเป็นวิทยากรเป็นผู้สอนเป็นสถานที่ฝึกงานเป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมจัดทำหลักสูตรร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมลงทุนทางการศึกษาร่วมติดตามประเมินผลเป็นต้น

3. ให้บุคคลทุกคนทุกหน่วยงานทุกองค์กรซึ่งอยู่ในชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่มีส่วนร่วมซึ่งการมีส่วนร่วมควรรวมกันอย่างน้อยเพียงใดปริมาณของการมีส่วนร่วมคงต้องพิจารณาเป็นเรื่องๆ ไปว่าแต่ละเรื่องควรให้ชุมชนเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างน้อยแค่ไหนบางเรื่องอาจต้องพิจารณามากเช่นการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาการเป็นวิทยากรเป็นแหล่งเรียนรู้เป็นต้นและบางเรื่องอาจน้อยคงต้องพิจารณาตามความเหมาะสมเพราะถ้ารวมมากเกินไปอาจทำให้ชักช้ายุ่งยากได้

จาคอบสัน (Jacobson อ้างอิงจากวารโพงษ์สวัสดิ์ 2549: 53) ได้เสนอแนวคิดการนำโรงเรียนออกสู่ชุมชนและการนำชุมชนเข้ามาสู่โรงเรียนไว้ดังนี้

1. จัดให้มีเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆของโรงเรียนออกเผยแพร่
2. จัดให้มีการเสนอข่าวจากโรงเรียนถึงบ้านเป็นประจำ
3. จัดให้มีนิทรรศการภายในโรงเรียน
4. จัดให้มีวันเยี่ยมโรงเรียน
5. จัดให้มีสัปดาห์แห่งการศึกษา
6. จัดให้มีโครงการเยี่ยมผู้ปกครองที่บ้าน
7. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่ากับศิษย์ปัจจุบัน
8. ใช้สื่อมวลชนในด้านต่างๆเช่นวิทยุโทรทัศน์หนังสือพิมพ์และอื่นๆ
9. จัดทำรายงานประจำปีและชี้แจงให้ทราบ
10. จัดตั้งสมาคมศิษย์เก่า
11. จัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู
12. จัดกิจกรรมนอกหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี

13. ควรให้โรงเรียนจัดกิจกรรมโดยเข้ามีส่วนร่วมในท้องถิ่นเช่นงานประเพณีต่างๆของท้องถิ่นนอกจากนั้นควรมีการแสดงละครของนักเรียนหรือจัดเกมกีฬาต่างๆ

สรุปได้ว่า การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การที่ครูเปิดโอกาสเชิญชวน ประชาสัมพันธ์ หรือหาทางให้ผู้ปกครอง และชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือในกิจกรรมของโรงเรียน ทั้งด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์แนวคิดและบทบาทในการจัดการศึกษา แล้วจัดลำดับความสำคัญในการขอการสนับสนุนและทำโครงการดำเนินการ เมื่องานดังกล่าวบรรลุผลทางโรงเรียนก็ทำหน้าที่ยกย่อง ขอบคุนและรายงานผลการปฏิบัติไปให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้เป็นไปด้วยความเข้าใจอันดีถึงจุดหมายที่จะพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่นๆ ของโรงเรียนให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องบรรลุผลสำเร็จสืบไป

4.4 การให้บริการชุมชน

การให้บริการชุมชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่มักจะเป็นการให้บริการกับชุมชนในด้านต่างๆตามกำลังความสามารถที่บุคลากรในโรงเรียนจะสามารถกระทำได้ เช่นการให้บริการให้คำปรึกษาแนะนำแก่ชุมชนการให้บริการด้านอาคารสถานที่การให้บริการยืมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆซึ่งการให้บริการชุมชนนี้ถือเป็นหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งของโรงเรียนเพราะโรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งของสังคมที่มีความใกล้ชิดกับเด็กและประชาชนในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่โรงเรียนจึงควรเป็นแหล่งกลางที่จะให้ความช่วยเหลือชุมชนอันจะก่อให้เกิดความอบอุ่นและมีมิตรจิตที่ดีต่อกัน

ชานูวัฒน์ สุตสาคร (2547: 24) ได้สรุปความหมายไว้ดังนี้ ด้านการให้บริการชุมชน หมายถึง การบริการด้านต่างๆ ที่โรงเรียนจัดให้ชุมชนตามกำลังความสามารถที่โรงเรียนจะกระทำได้ เพื่อเสริมสร้างสังคมในชุมชนให้ดีขึ้น ซึ่งโรงเรียนอาจจะบริการชุมชนในด้านความรู้ทางวิชาการ ด้านสุขอนามัย และนันทนาการ ศิลปกรรม ประเพณี การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม อาคารสถานที่วัสดุอุปกรณ์ตลอดจนเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ซึ่งประชาชนที่เข้ารับการบริการย่อมแตกต่างกันในด้านความรู้พื้นฐาน ประสบการณ์ ดังนั้น การให้บริการแก่ชุมชน ผู้ให้จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเทคนิคต่างๆ เป็นอย่างดี สามารถใช้เทคนิคได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับความมุ่งหมาย

สุรพล อันถาวร (2549: 29) ได้สรุปความหมายของการบริการชุมชนว่า เป็นการให้บริการด้านต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดให้ชุมชนตามกำลังความสามารถที่สถานศึกษาจะกระทำได้เพื่อเสริมสร้างสังคมในชุมชนให้ดีขึ้น ซึ่งสถานศึกษาอาจจะบริการชุมชนในด้านความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพด้านสุขอนามัย โภชนาการและนันทนาการ ศิลปกรรม ประเพณี การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ซึ่งประชาชนที่เข้ารับการบริการย่อมแตกต่างกันในด้านพื้นฐาน ประสบการณ์ ดังนั้นการให้บริการแก่ชุมชนผู้ให้บริการจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเทคนิคต่างๆ เป็นอย่างดี สามารถใช้เทคนิคได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับความมุ่งหมาย

นพดล แสนบัณฑิต (2551: 60) ได้สรุปความหมายของการบริการชุมชนของโรงเรียนไว้ว่าเป็นหน้าที่สำคัญอย่างยิ่งที่ทางโรงเรียนจะต้องดำเนินการให้บริการชุมชนในด้านต่างๆ เช่น การบริการข่าวสาร การส่งเสริมอาชีพ ได้แก่ การให้ความรู้ การจัดนิทรรศการส่งเสริมอาชีพ การให้ชุมชนใช้อาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ต่างๆ การให้บริการด้านวิชาการ และการให้ความรู้เกี่ยวกับสุขอนามัย ตามความพร้อมและความสามารถที่จะดำเนินการได้ ซึ่งต้องระดมความพร้อมทั้งทางด้าน กำลังคน กำลังความคิด กำลังความสามารถของทุกๆ ฝ่ายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อร่วมมือกันให้บริการชุมชนอันจะช่วยให้ประชาชนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ ดังนั้น การให้บริการชุมชนจึงดูได้จากการที่โรงเรียนได้จากบริการข่าวสาร การส่งเสริมสุขภาพอนามัย การส่งเสริมอาชีพ ด้านการนันทนาการ การบริการอาคารสถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ ตลอดจนการบริการด้านวิชาการ

สุณิตา บุริมาศ (2552: 27) ได้สรุปไว้ว่าด้านการให้บริการชุมชน เป็นการทำงานร่วมกันของบุคคลกับองค์กรหลายๆ ฝ่าย เพราะฉะนั้น ผู้ให้บริการจะต้องให้ผู้รับบริการนั้นประทับใจ เกิดความพอใจ รวดเร็ว ฉับไว ถูกต้อง ไม่มากชั้นตอน จึงจำเป็นต้องใช้ศาสตร์และศิลป์เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่าการบริการชุมชนของโรงเรียน คือการที่ครูให้บริการด้านต่างๆ แก่ชุมชนตามกำลังความสามารถที่โรงเรียนจะสามารถดำเนินการได้ เพื่อเสริมสร้างสังคมในชุมชนให้ดียิ่งขึ้นซึ่งโรงเรียนอาจจะบริการชุมชนในด้านความรู้ทางวิชาการ การบริการข่าวสาร การส่งเสริมอาชีพ วิชาชีพด้านสุขอนามัยโภชนาการและนันทนาการศิลปกรรมประเพณีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ให้บริการด้านอาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ บริการห้องสมุด บริการด้านสหกรณ์โรงเรียน หรืออุปกรณ์อื่นๆ ตลอดจนเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ซึ่งประชาชนที่เข้ารับบริการย่อมแตกต่างกันในด้านความรู้พื้นฐานประสบการณ์ดังนั้นการให้บริการแก่ชุมชนผู้ให้จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเทคนิคต่างๆ เป็นอย่างดีสามารถใช้เทคนิคได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับความมุ่งหมาย

4.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน

บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2550: 252) กล่าวถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นเรื่องของอาชีพ วัฒนธรรม ประเพณี ความเป็นอยู่ ความเชื่อ ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของประชาชน และอยู่คู่กับประชาชนตลอดชีวิต การเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นนับว่าเป็นการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งการศึกษาตามอัธยาศัยนี้เกิดขึ้นมานานก่อนที่จะมีการศึกษาในระบบโรงเรียน การเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นมีตัวอย่างเช่น บุตรหลานเรียนรู้เรื่องการแกะสลักไม้จากบรรพบุรุษ ไม่ได้เรียนในชั้นเรียน แต่เรียนจากการสังเกต การช่วยเป็นลูกมือ หรือหนุ่มสาวรู้จักวิธีทำบั้งไฟจากการบอกเล่า การดูตัวอย่างจากการช่วยผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้านทำ หรือลูกหลานของหมอยาแผนโบราณ เมื่อโตขึ้น สามารถเป็นหมอยาแผนโบราณได้เพราะเขาได้เรียนรู้ผ่านการศึกษาดมอัธยาศัยมา 20 กว่าปี

ในแต่ละชุมชนมีผู้รู้ มีปราชญ์ท้องถิ่นที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ อยู่อย่างหลากหลาย ความรู้และประสบการณ์ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นนับว่ามีคุณค่ายิ่งเพราะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากวิถีชีวิตของชุมชน สามารถใช้ในชุมชนได้อย่างเต็มที่โดยไม่ต้องดัดแปลง จึงควรที่จะต้องมีการถ่ายทอดสู่ผู้สนใจในชุมชน การถ่ายทอดนั้นอาจจะเป็นได้ทั้งในลักษณะของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพราะฉะนั้น จึงจำเป็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่นในแต่ละชุมชนและขอความร่วมมือในการเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชน ในขณะเดียวกันควรจะแนะนำวิธีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้รู้ในท้องถิ่นด้วย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2550: 7-14) กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นการจัดการความรู้ ประกอบด้วยกระบวนการหลัก ๆ ได้แก่ การค้นหาความรู้การสร้างและแสวงหาความรู้การจัดการความรู้ให้เป็นระบบการประมวลและกลั่นกรองความรู้ การเข้าถึงความรู้การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้และการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรจึงมีการใช้เครื่องมือหลากหลายประเภทในการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้รวมทั้งการช่วยให้ผู้ที่ต้องการใช้ข้อมูลสามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยสะดวกเพื่อที่จะส่งเสริมให้การจัดการความรู้ในองค์กรมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้มีหลากหลายประเภททั้งที่เหมาะสมกับความรู้ที่เป็นประเภทความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) และความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge) ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความรู้ประเภทความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge)

1.1 การจัดเก็บความรู้และวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในรูปแบบของเอกสารเป็นการจัดเก็บความรู้หรือข้อมูลขององค์กรในรูปแบบง่าย ๆ เพื่อความสะดวกในการค้นหาและนำไปใช้เช่นงานวิจัยผลการสำรวจผลงานประจำปีข้อมูลทางการตลาด เป็นต้นนอกจากนั้นแล้วองค์กรควรมีการจัดทำฐานความรู้ของวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศเพื่อให้ผู้สนใจสามารถเข้ามาเรียนรู้ได้ซึ่งการรวบรวมวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศอาจได้จากการทำการเทียบเคียง (Benchmarking) ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากผู้ที่ทำได้ดีที่สุดทั้งภายในและภายนอกองค์กร

1.2 การใช้เทคนิคการเล่าเรื่อง (Story Telling) การใช้เทคนิคการเล่าเรื่องนี้เป็นวิธีการเผยแพร่สิ่งที่เราได้เรียนรู้มาให้แก่ผู้สนใจโดยต้องสร้างความสมดุลระหว่างความน่าสนใจในการบรรยายเรื่องและเนื้อหาที่ต้องการสื่อเช่นการใช้เทคนิคการเล่าเรื่องในประเด็นเกี่ยวกับนวัตกรรมขององค์กรโดยการนำเรื่องที่ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวมาผูกเป็นเรื่องราวให้น่าสนใจและเผยแพร่ในองค์กรทำให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้อื่นและกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ที่มีระหว่างกันได้

1.3 สมุดหน้าเหลือง (Yellow Pages) แนวคิดนี้จะเหมือนกับสมุดโทรศัพท์หน้าเหลืองที่เราคุ้นเคยกันแต่แทนที่เนื้อหาในสมุดจะบันทึกรายละเอียดของคนหรือสถานประกอบการต่าง ๆ สมุดหน้าเหลืองสำหรับการจัดการความรู้จะบันทึกแหล่งที่มาของความรู้ประเภทของความรู้และ

ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านขององค์กรรวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่สำคัญ ๆ เช่นผลงานที่ผ่านมาและเรื่องที่เกี่ยวข้องเฉพาะทางสมุดหน้าเหลืองในลักษณะนี้จะช่วยสร้างความเชื่อมโยงระหว่างคนที่ต้องการใช้ข้อมูลกับแหล่งข้อมูลที่มีเพื่อทำให้คนในองค์กรรู้ว่าข้อมูลอยู่ที่ใดและจะสามารถเข้าถึงข้อมูลนั้น ๆ ได้อย่างไรสำหรับการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ในสมุดหน้าเหลืองนั้นสามารถทำได้ทั้งในรูปแบบเอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ทั้งนี้สมุดหน้าเหลืองไม่จำเป็นต้องผูกติดกับเฉพาะบุคคลในองค์กรเท่านั้นแต่ยังสามารถเชื่อมโยงกับข้อมูลภายนอกผ่านระบบเว็บไซต์ต่าง ๆ ได้ด้วย

1.4 ฐานความรู้ (Knowledge Bases) เป็นการเก็บข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่องค์กรมีไว้ในระบบฐานข้อมูลและให้ผู้ต้องการใช้ค้นหาข้อมูลความรู้ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ตลอดเวลาผ่านระบบอินเทอร์เน็ตหรือระบบอื่น ๆ ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว และถูกต้องทั้งนี้ในการทำฐานความรู้(Knowledge Bases) ควรคำนึงถึงความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้วย

2. กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความรู้ประเภทความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge)

2.1 การจัดตั้งทีมข้ามสายงาน (Cross-Functional Team) เป็นการจัดตั้งทีมเพื่อมาทำงานร่วมกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่กำหนดขึ้นภายใต้ความเชื่อที่ว่าการทำงานในแต่ละเรื่องต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญจากหลาย ๆ ด้านมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์และทำงานร่วมกันจึงจะประสบความสำเร็จการแลกเปลี่ยนหรือถ่ายทอดความรู้ระหว่างทีมจะทำให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างกันมากขึ้น ซึ่งในการแลกเปลี่ยนหรือถ่ายทอดความรู้ระหว่างกันนั้นหัวหน้าทีมควรมีการสร้างบรรยากาศที่ดีเพื่อช่วยให้มีความคุ้นเคยระหว่างกันทำให้ทุกคนเข้าใจและมุ่งไปสู่วัตถุประสงค์เดียวกันสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจต่อกันและสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือควรมีการจัดบันทึกหรือรวบรวมความรู้ที่เกิดขึ้นในระหว่างที่มีการพบปะแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันไว้ด้วย

2.2 กิจกรรมกลุ่มคุณภาพและนวัตกรรม (Innovation & Quality Circles: IQCs) กิจกรรมกลุ่มคุณภาพและนวัตกรรม (Innovation & Quality Circles: IQCs) เป็นกลุ่มที่พัฒนามาจากกลุ่ม QCs (Quality Circles) ซึ่งสมาชิกของกลุ่มจะมาจากต่างหน่วยงานหรือต่างระดับในองค์กรหรืออาจจะมาจากต่างองค์กรก็ได้กลุ่ม IQCs จะรวมตัวกันเพื่อค้นหาวิธีการที่ช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือเพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงานต่าง ๆ การทำกลุ่ม IQCs นี้จะเป็นการระดมสมองเพื่อกำหนดแนวคิดต่าง ๆ ที่หลากหลายในการพัฒนาองค์กรตามหัวข้อเรื่องที่ตั้งไว้และค้นหาทางเลือกที่ดีที่สุดช่วยแก้ปัญหาในการทำงานของหน่วยงานหรือองค์กรซึ่งในการพบปะแลกเปลี่ยนความรู้กันต้องมีการจดบันทึกข้อมูลหรือความรู้ที่เกิดขึ้นรวมทั้งปัญหาและความสำเร็จที่เกิดขึ้นไว้ด้วยเมื่อเปรียบเทียบ IQCs กับทีมข้ามสายงานแล้วจะมีความแตกต่างในเรื่องของสมาชิกกลุ่มที่สามารถร่วมกันได้จากทั้งภายในและภายนอกองค์กรในขณะที่สมาชิกทีมข้ามสายงานจะมีเฉพาะคนในองค์กรเท่านั้นและเนื้อเรื่องของการทำทีมข้ามสายงานจะเป็นเรื่องที่เฉพาะเจาะจงมากกว่าแต่

อย่างไรก็ตามทั้งสองวิธีต่างก็เป็นเทคนิคในการทำให้คนมาพบปะและแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน เพื่อช่วยพัฒนาและปรับปรุงองค์กร

2.3 ชุมชนนักปฏิบัติ (Communities of Practice: CoP) ชุมชนนักปฏิบัติ (CoP) เป็นกลุ่มคนที่มารวมตัวกันอย่างไม่เป็นทางการมีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีขึ้นส่วนใหญ่การรวมตัวกันในลักษณะนี้มักจะมาจากคนที่อยู่ในกลุ่มงานเดียวกันหรือมีความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งร่วมกันซึ่งความไว้วางใจและความเชื่อมั่นในการแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ระหว่างกันจะเป็นสิ่งสำคัญโดยCoPจะมีความแตกต่างจากการจัดตั้งทีมงานเนื่องจากการรวมกันอย่างสมัครใจเป็นการเชื่อมโยงสมาชิกเข้าด้วยกันโดยกิจกรรมทางสังคมไม่ได้มีการมอบหมายงานเฉพาะหรือเป็นโครงการแต่จะเลือกทำในหัวข้อเรื่องที่น่าสนใจร่วมกันเท่านั้นการทำ CoP จะมีระยะเวลาในการเริ่มต้นและสิ้นสุดโดยหากสมาชิกในกลุ่มหมดความสนใจหรือบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันแล้วกลุ่มCoPก็อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นเช่นเปลี่ยนหัวข้อของกลุ่มหรือมีการจัดตั้งกลุ่ม CoP ใหม่ ๆ ขึ้นมาทั้งนี้ระหว่างการอยู่ร่วมกันควรมีการบันทึกสิ่งที่เรียนรู้ระหว่างกันเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้วยอย่างไรก็ตามแม้ CoP จะเกิดขึ้นโดยการรวมตัวของสมาชิกที่สนใจร่วมกันและจัดการกันเองแต่ก็ต้องมีการกำหนดบทบาทที่ชัดเจนเพื่อให้การทำยังยืนในระดับหนึ่งเช่นควรมีการยกย่องชมเชยและให้การยอมรับกลุ่ม CoP จากผู้บริหารขององค์กรควรช่วยสนับสนุนให้การสื่อสารระหว่างสมาชิก CoP เป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็วพยายามชักจูงหรือทำให้สมาชิกเห็นประโยชน์ในการพบปะแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันให้แรงจูงใจหรือรางวัลสำหรับสมาชิกที่ให้ความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเป็นตัวอย่างแก่คนอื่น ๆ ต่อไปรวมทั้งควรส่งเสริมให้ CoP มีการเติบโตและขยายตัว

2.4 ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring System)ระบบพี่เลี้ยงเป็นวิธีการถ่ายทอดความรู้แบบตัวต่อตัวจากผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์มากกว่าไปยังบุคคลากรรุ่นใหม่หรือผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์น้อยกว่าซึ่งระบบพี่เลี้ยงเป็นวิธีการหนึ่งในการสอนงานและให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดผู้ที่พี่เลี้ยงมักจะมีตำแหน่งและอาวุโสกว่าซึ่งอาจอยู่ในหน่วยงานเดียวกันหรือต่างหน่วยงานก็ได้โดยทั่วไประบบพี่เลี้ยงจะใช้เวลาค่อนข้างนานเพราะทั้งสองฝ่ายจะต้องสร้างความคุ้นเคย ความสัมพันธ์และความเข้าใจกันผู้ที่เป็นพี่เลี้ยงนอกจากจะให้คำปรึกษาในด้านการทำงานแล้วยังเป็นที่ปรึกษาในเวลามีปัญหาหรือสับสนที่สำคัญพี่เลี้ยงจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องพฤติกรรมจริยธรรมและการทำงานให้สอดคล้องกับความต้องการขององค์กร

2.5 การสับเปลี่ยนงาน (Job Rotation) และการยืมตัวบุคลากรมาช่วยงาน (Secondment)การสับเปลี่ยนงานเป็นการย้ายบุคลากรไปทำงานในหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งอาจอยู่ภายในสายงานเดียวกันหรือข้ามสายงานเป็นระยะ ๆ เป็นวิธีการที่มีประสิทธิผลในการกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ของทั้งสองฝ่ายทำให้ผู้ถูกย้ายเกิดการพัฒนาทักษะที่หลากหลายมากขึ้นสำหรับการยืมตัวบุคลากรมาทำงานชั่วคราวนั้นเป็นการย้ายบุคลากรระดับบริหารหรือบุคลากรที่มีความสามารถสูงไปช่วยทำงานในหน่วยงานข้ามสายงานหรือในหน่วยงาน

เพื่อให้ผู้ถูกยืมตัวถ่ายทอดความความรู้และประสบการณ์ของตนเองให้หน่วยงานเป็นการกระจายความรู้อย่างมีประสิทธิภาพในขณะเดียวกันผู้ถูกยืมตัวก็ได้เรียนรู้จากบุคลากรในหน่วยงานอื่นซึ่งสามารถนำมาพัฒนางานของตนเองหรือสร้างความรู้ใหม่ๆได้

2.6 เวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Forum) การจัดการประชุมหรือกิจกรรมอย่างเป็นทางการอย่างสม่ำเสมอเพื่อเป็นเวทีให้บุคลากรในองค์กรมีโอกาสพบปะพูดคุยกันเป็นอีกวิธีหนึ่งซึ่งสามารถกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันได้ซึ่งอาจทำได้ในหลายลักษณะเช่นการสัมมนาและการประชุมทางวิชาการที่จัดอย่างสม่ำเสมอ

วิธีการที่กล่าวมาข้างต้นเป็นวิธีการหลัก ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่องค์กรสามารถเลือกใช้หรือผสมผสานวิธีการเหล่านั้นเข้าด้วยกันเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการวิธีการทำงานและวัฒนธรรมองค์กรเพื่อให้เกิดการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างทั่วถึงทั้งองค์กร

สรุปการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน หมายถึง การที่ครูมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ หรือกิจกรรมที่ชุมชนร่วมมือกับโรงเรียนจัดกระทำขึ้นเพื่อให้การเรียนรู้นั้นตอบสนองความต้องการของชุมชน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการเชื่อมต่อประสบการณ์ระหว่างบุคคลและชุมชนโดยผ่านกระบวนการกลุ่ม หรือเครือข่ายการเรียนรู้ และทำให้เกิดการระดมองค์ความรู้ในท้องถิ่น ซึ่งแต่ละท้องถิ่นก็จะแตกต่างกันไปตามบริบทของท้องถิ่น โดยจะเป็นฐานสำหรับการพัฒนาไปสู่หลักสูตรท้องถิ่น การปฏิรูปการเรียนการสอนในโรงเรียน เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน รวมถึงช่วยให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน

5. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระ

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย

5.1 ภูมิสำเนา

การมีถิ่นกำเนิดหรือการมีที่พักอาศัยอยู่ในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่มีผลต่อความสัมพันธ์กับชุมชน จากการศึกษางานวิจัยของ (Elkins.1972: 9026-A) ประชาชนต้องการให้ครูส่วนใหญ่ที่มีที่อยู่ในบริเวณโรงเรียนที่เขาปฏิบัติงานอยู่ และ (อัจฉราวดี บัวเกตุ. 2547: 80) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโดยรวมรายด้านตามภูมิสำเนาของผู้บริหารเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทั้งนี้ น่าจะมีสาเหตุมาจากผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราชเขต 4 ผู้บริหารโรงเรียนทุกระดับต้องปรับตนเองให้เข้ากับชุมชนเพื่อสนองนโยบายการปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนในปัจจุบันมีความพร้อมภายในในการจัดบุคลากรด้านงบประมาณและการคมนาคมที่สะดวกรวดเร็วขึ้นการทำให้โรงเรียนเป็นปัจจุบันเพื่อสร้างบรรยากาศสภาพแวดล้อมให้ร่มรื่นขึ้นทุกโรงเรียนตามงบประมาณที่ได้รับทำให้ผู้บริหารมีความตระหนักในการปฏิบัติภารกิจของโรงเรียนอย่างจริงจังผู้บริหารจึงควรใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการเชิญชวนให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพัฒนาโรงเรียนให้มีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะในปัจจุบันพระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญกับชุมชนองค์กรท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

5.2 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

เป็นสิ่งสำคัญเพราะจะช่วยให้เข้าใจปัญหา สามารถวิเคราะห์ปัญหา สถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและช่วยเพิ่มความรอบคอบรอบรู้ให้กับผู้ปฏิบัติงาน จากการศึกษางานวิจัยของ (วรพลสังขะวิไล, 2550: 84) พบว่า การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์การสอนของข้าราชการครูที่มีประสบการณ์สอนต่ำกว่า 15 ปี และตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ถาวรไผทอง, 2549: 50) พบว่า การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์งานบริหารต่างกันปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนในภาพรวมและรายองค์ประกอบแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ศิริกรรณ์ ภิรมย์รักษ์, 2549: บทคัดย่อ) พบว่า ครูผู้สอนและผู้นำชุมชนที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนแตกต่างกัน และ (ประเทือง สังข์นาค, 2546: 54) เพราะการมีประสบการณ์การสอน จะทำให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาของผู้เรียนและมีการสร้างสื่อนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนจนได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

จากแนวความคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า การศึกษาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) ในครั้งนี้ มีตัวแปรต้นที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลพื้นฐานของข้าราชการครู คือ ภูมิสำเนา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครู

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศไทย

ลิขิต การะภักดี (2548: บทคัดย่อ) ศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากคะแนนมากไปหาคะแนนน้อย ได้แก่ งานการร่วมกิจกรรมของชุมชน งานการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน งานประชาสัมพันธ์โรงเรียน งานการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น และงานการให้บริการแก่ชุมชน และ 2) การปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว จำแนกสถานภาพตามบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านงานการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยผู้บริหารเห็นว่า โรงเรียนมีการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนมากกว่าครูผู้สอนและ
 ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ถาวร ไผทอง (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของ
 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน
 การศึกษาคือ ผู้บริหารหรือผู้รักษาการในตำแหน่งของสถานศึกษา จำนวน 132 คน เครื่องมือที่ใช้ใน
 การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า(rating scale) ตามแนวคิดของ
 ไวลเคิร์ท ภายใต้กรอบการศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านงานวิชาการ ด้านงานบริหารงานบุคคล ด้านงาน
 งบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป ตามตัวแปรประสพการณ์การดำรงตำแหน่ง ขนาด
 สถานศึกษา วุฒิการศึกษา สถานที่ตั้งของสถานศึกษา และความเป็นผู้นำด้านชุมชน ผลการวิจัย
 พบว่า การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาสงขลา เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง
 คือ ด้านงานวิชาการ ด้านงานบริหารทั่วไป และด้านงานงบประมาณ ตามลำดับ ยกเว้นด้านการ
 บริหารงานบุคคล มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

ศิริภรณ์ ภิรมย์รักษ์ (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการสร้าง
 ความสัมพันธ์กับชุมชนในทัศนะของครูผู้สอนและผู้นำชุมชน และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความ
 คิดเห็นของครูผู้สอนและผู้นำชุมชนที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์กับ
 ชุมชน พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้นำชุมชนต่อบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการสร้าง
 ความสัมพันธ์กับชุมชนทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเปรียบเทียบความคิดเห็น
 ครูผู้สอน และผู้นำชุมชนเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
 พบว่า ครูผู้สอนกับผู้นำชุมชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการสร้าง
 ความสัมพันธ์กับชุมชนไม่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็น
 เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนแตกต่างกัน

กัลยา ธนกรอังกูล (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการ
 ปฏิบัติงานของข้าราชการศาลยุติธรรมจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพใน
 การปฏิบัติงานของข้าราชการศาลยุติธรรมในจังหวัดเชียงใหม่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ
 พิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า ปัจจัยจูงใจที่รักษาสุขภาพจิตและปัจจัยที่เป็นตัวกระตุ้นในการทำงาน
 มีอิทธิพลอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน
 และด้านสภาพการทำงานมีอิทธิพลอยู่ในระดับมาก ส่วนอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และ
 ประสบการณ์ที่แตกต่างกัน จะทำให้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานโดยภาพรวม
 ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

สมชาย สดเลิศ (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 รวมทั้งสิ้น 139 คน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการให้บริการชุมชน ด้านบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และด้านการได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน เมื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุรพลอันถาวร (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดหนองแซงแห่งสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 2 จำนวน 5 ด้านจำแนกตามอาชีพกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 97 คนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าร้อยละคะแนนเฉลี่ยความเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าทีพบว่า 1) ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดหนองแซงแห่งสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดหนองแซงแห่งสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 2 จำแนกตามอาชีพโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วรพลสังขะวิไล (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนในอำเภอบางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การสอนของข้าราชการครูและขนาดโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน ในอำเภอบางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 4 ด้านเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ย ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านบทบาทร่วมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน และด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน เรียงตามลำดับคะแนน

เฉลี่ยได้แก่ ด้านการให้บริการชุมชนด้านต่างๆ และด้านการจัดตั้งกลุ่มชมรม สมาคม มูลนิธิ และจำแนกตามประสิทธิภาพการสอนของข้าราชการครู พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสิทธิภาพการสอนต่ำกว่า 15 ปี และตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิมล สันแดง (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการนำเสนอรูปแบบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในอำเภอบ้านไร่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายุทธยานี เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาและนำเสนอรูปแบบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในอำเภอบ้านไร่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายุทธยานี กลุ่มตัวอย่างคือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายุทธยานีปีการศึกษา 2550 จำนวน 474 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย เลขคณิตค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานชั้นที่ 2 จากปัญหาตอนที่ 1 นำมาหาแนวทางแก้ปัญหาโดยการจัดประชุมสนทนากลุ่มจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในอำเภอบ้านไร่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายุทธยานีด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นการประชาสัมพันธ์โรงเรียนการบริการแก่ชุมชนและการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนทั้ง 5 ด้านมีปัญหาอยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในอำเภอบ้านไร่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายุทธยานีประกอบด้วยรูปแบบย่อย 5 รูปแบบคือรูปแบบการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนรูปแบบการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนหน่วยงานอื่นรูปแบบการประชาสัมพันธ์โรงเรียนรูปแบบการบริการแก่ชุมชนและรูปแบบการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน

อิสริย์ เนียมเกาะเพชร (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานมาตรฐานการศึกษา ด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาคุณภาพ การติดตามตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ โดยจำแนกตามประสิทธิภาพในการทำงาน และขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 150 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 45 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่าสภาพและปัญหาการดำเนินงานมาตรฐานการศึกษา ด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 ใน 3 ด้าน ได้แก่ การพัฒนา

คุณภาพ การติดตามตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ พบว่า สภาพการดำเนินงานโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และปัญหาการดำเนินงานโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย

สุภาภรณ์ ศัพท์เสน (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดช่องนนทรีใน 4 ด้าน คือ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการเป็นผู้ประสานในการระดมทรัพยากร ด้านพัฒนาเพื่อการศึกษา และด้านการเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของโรงเรียน กลุ่มประชากรจำนวน 74 คน ได้แก่ ผู้บริหาร 4 คน ครู 49 คน กรรมการสถานศึกษา 10 คน คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง 5 คน ประธานชุมชน 6คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดช่องนนทรี ผู้ศึกษาได้กรอบแนวคิดมาจาก นายปรีชา นิพนธ์พิทยา โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการเป็นผู้ประสานในการระดมทรัพยากร ด้านพัฒนาเพื่อการศึกษา คือ แบบสอบถาม ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองประธานชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมกับบรรยายประกอบความเรียงผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนวัดช่องนนทรี สำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปฏิบัติเป็นประจำได้แก่ ด้านการติดต่อสื่อสาร รองลงมาด้านการเป็นผู้ประสานงานในการระดมทรัพยากรและด้านพัฒนาการศึกษา

สุนิตา บุรีมาศ (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านวังยาว โดยยึดตามขอบข่ายของงานความสัมพันธ์กับชุมชนของการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ สังเกต และการวิเคราะห์เอกสาร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียน 1 คน กรรมการสถานศึกษา 4 คน และผู้ปกครองนักเรียน 3 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการให้บริการชุมชน ชุมชนเข้ามารับบริการน้อยมาก รวมทั้งได้รับการศึกษาน้อย ด้านการได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน ชุมชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ ไม่ค่อยให้ความสนับสนุนเกี่ยวกับด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์ ด้านบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การเข้าร่วมกิจกรรมและการเข้าร่วมประชุมของกรรมการสถานศึกษาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน ด้านการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน การวางแผนกลยุทธ์ในการจัดกิจกรรมให้ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมร่วมส่งเสริมให้ชุมชนเป็นผู้จัดกิจกรรมเอง และด้านการประชาสัมพันธ์ การปฏิบัติกิจกรรมด้านนี้คือ การเผยแพร่ข่าวสารความรู้แก่ชุมชน

คณิงนิจ กฤษณาม (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในเครือข่ายวังจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามสถานภาพในการดำรงตำแหน่ง และขนาดโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนในเครือข่ายวังจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 2

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 154 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในเครือข่ายวังจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ บทบาทร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การรับความช่วยเหลือจากชุมชน การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น การประชาสัมพันธ์ การให้บริการชุมชน และการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ 2) การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในเครือข่ายวังจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในเครือข่ายวังจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เสีงี่ยม บำรุงพงษ์ (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการสร้างความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านหนองจอก โดยยึดแนวคิดจากสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2529 โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน รูปแบบการพัฒนา คือการวางแผนปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้ชัดเจน และมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบโดยตรง ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาต่อไป 2) ด้านการให้บริการแก่ชุมชน รูปแบบการพัฒนา คือ วางแผนร่วมกันเปิดศูนย์อาชีพชุมชนขอรับการสนับสนุนงบประมาณและวิทยากรจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ติดตั้งกำลังไฟฟ้าให้เพียงพอร่วมกันสร้างข้อตกลงในการใช้อาคารสถานที่ เปิดบริการให้ชุมชนเข้ามาใช้ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์และสหกรณ์ร้านค้า โดยโรงเรียน จัดหาวัสดุ อุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการตามสมควร 3) ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน รูปแบบการพัฒนา คือ สร้างความตระหนักในการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จัดกิจกรรมอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่นและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน ส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครู และนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ยกย่องชมเชยผู้ปฏิบัติกิจกรรมทุกคน 4) ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน รูปแบบการพัฒนา คือ วางแผนปฏิบัติการให้ความรู้แก่ชุมชนในเรื่องการจัดการศึกษาของโรงเรียนตลอดจน บทหน้าที่ของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและระดมความเห็นความสำคัญของการศึกษา 5) ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น รูปแบบการพัฒนา คือ วางแผนกำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนให้เป็นรูปธรรม ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ เป็นผู้นำและสนับสนุนให้มีการก่อตั้งสมาคมผู้ปกครอง สมาคมศิษย์เก่าของโรงเรียน กำกับติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาต่อไป

อัญชลี คำพันธ์ (2554: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของสถานศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนของสถานศึกษาในสังกัดเมืองพัทยา โดยรวมและรายด้าน ประกอบด้วย ด้านการนำการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ชุมชน ด้านการเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชน ด้านการเป็นแหล่งส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรม และด้านการเป็นศูนย์รวมเกี่ยวกับความรู้ด้านอาชีพของชุมชน จำแนกตามสถานภาพหน้าที่ อายุ และคุณวุฒิทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่าบทบาทของสถานศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนของสถานศึกษาในสังกัดเมืองพัทยา โดยรวมและรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ด้านการเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชน ด้านการเป็นแหล่งส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรม ด้านการเป็นศูนย์รวมเกี่ยวกับความรู้ด้านอาชีพของชุมชน และด้านการนำการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ชุมชน

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ไรต์เอาท์ (Rideout, 1997: 3348-A) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนของโรงเรียน (School-Base Management) ในนิวฟันแลนด์และลาบราดอร์โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษาเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่นโดยส่วนมากดำเนินการโดยการตั้งสภาของโรงเรียน (School Council) การจัดทำข้อมูลใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ปกครองครู-อาจารย์ครูใหญ่และศึกษานิเทศก์ในตำแหน่งงบประมาณหลักสูตรบุคลากรสภาโรงเรียนและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานผลการศึกษาพบว่าผู้ปกครองไม่เคยเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเลยส่วนครู-อาจารย์มีบทบาทร่วมในการจัดการศึกษาเพียงเล็กน้อยและในขอบเขตจำกัดส่วนผู้บริหารมีบทบาทส่วนร่วมมากที่สุดทั้งผู้ปกครองและครู-อาจารย์มีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและต้องการให้สภาโรงเรียนทำหน้าที่ให้คำปรึกษาหารือในการดำเนินงานดังกล่าวและทั้ง 4 กลุ่มไม่มีความต้องการให้เกิดการปฏิรูปการจัดการศึกษาอย่างรุนแรงแต่ต้องการให้มีการปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานโดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้นตลอดจนต้องการให้มีการกระจายอำนาจในการจัดงบประมาณมายังโรงเรียนโดยตรงมีอำนาจในการจัดการบริหารบุคลากรโดยตรงตลอดจนการปรับปรุงหลักสูตรระดับท้องถิ่นได้

บริตติงแฮม (Brittingham, 1998: 1406 -A) ได้ศึกษาเรื่อง ลักษณะของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนครอบครัว และชุมชนที่ประสบผลสำเร็จ พบว่า ผู้ปกครองมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาที่จะทำให้องค์กรเรียนมีคุณภาพ และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ครูจะต้องประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนว่าสอนอะไร สอนอย่างไร และผู้ปกครองจะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างไร ซึ่งสิ่งที่ผู้ปกครองและชุมชนตระหนัก คือ การเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมด้านสังคม อารมณ์และความก้าวหน้าทางด้านวิชาการของเด็ก การพัฒนาสภาวะของเด็กเยาวชนและครอบครัวให้ดีขึ้น ถือเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานที่จะทำให้ครอบครัวและชุมชน

เข้มแข็ง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงการมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

แฮริส (Harris. 1998: 1437 -A) ได้ศึกษาลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในนามิเบียโดยมีการบอกความคิดว่าความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีส่วนร่วมส่งเสริมคุณภาพการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนผลการศึกษาพบว่าก่อนที่นามิเบียจะทำความตกลงร่วมมือกับประเทศในยุโรปชุมชนจะมีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการดูแลการศึกษาโดยการฝึกอบรมเยาวชนจะทำงานร่วมมือกับโรงเรียนภายหลังมีการจัดระบบการจัดการศึกษาจากยุโรปมาใช้ในราวต้นศตวรรษที่ 18 ทำให้ชุมชนมีบทบาทร่วมกันในการจัดการศึกษาและยังคงเน้นบทบาทสำคัญของการร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษาทุกฝ่ายเพื่อสร้างสรรค์และดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาระดับชาติ

บรูซ (Bruce. 1999: 602) ได้ศึกษาบทบาทของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน พบว่า ความคาดหวังของโรงเรียนที่เกี่ยวกับชุมชนสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนที่จะมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนสำหรับความคาดหวังของครูใหญ่โรงเรียนประถม นั้น ผลการวิจัยพบว่า ครูใหญ่คาดหวังที่จะให้ผู้ปกครองของนักเรียนได้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับกิจการหรืองานวางแผนของโรงเรียน ให้องค์การศาสนาและสถาบันอื่นในสังคมได้หันมาให้ความสนใจเกี่ยวกับการเรียนรู้อบรมสั่งสอนเด็กให้มากยิ่งขึ้น ให้การทำงานมีความคาบเกี่ยวระหว่างโรงเรียนและชุมชนและต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่างๆ ของเด็กด้วย ครูและผู้ปกครองมีความต้องการที่จะให้ครูใหญ่มีที่พักหรือที่อยู่อาศัยอยู่ภายในบริเวณโรงเรียน ครูใหญ่มีความเห็นว่าการสื่อความหมายระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีอุปสรรคอยู่อย่างหนึ่ง คือ การที่ทำให้ความหมายของสิ่งใดสิ่งหนึ่งถูกเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอันเนื่องมาจากการถ่ายทอดข่าวหรือการส่งข่าวเกิดความผิดพลาด

ดีลันซี (Delancy. 2000: 234-A) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกระบวนการตัดสินใจในหลักสูตรการเรียนระดับเขต พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนต่อการกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียน มีผลต่อวิสัยทัศน์นักการศึกษา และมีความคิดเห็นแตกต่างกัน การใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสม การสื่อสารสองทางจะเกิดประโยชน์ในกระบวนการตัดสินใจ และทำให้ไม่เกิดความขัดแย้งในโรงเรียน

ฮิลล์ (Hill. 2000:Abstract) ได้ศึกษาชุมชนที่ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนโรงเรียนในอะลาบามา ระหว่างชุมชนที่ไม่มีการแยกสีผิว และมีการแบ่งแยกสีผิว ซึ่งได้ศึกษาการให้ความช่วยเหลือของชุมชนในด้านงบประมาณ ด้านสื่ออุปกรณ์ ด้านการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ด้านการให้ความสะดวกและสร้างประโยชน์แก่โรงเรียน ด้านแผนงาน ด้านการประเมินแผนงาน ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนมีการแบ่งแยกสีผิว มีการแบ่งชั้นมีผลต่อระดับการให้ความช่วยเหลือโรงเรียนของชุมชน และมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยว่า นโยบายด้านการศึกษารัฐและของชาติ

ควรเป็นตัวจักรสำคัญในการสนับสนุนความช่วยเหลือของชุมชนในท้องถิ่นและควรมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินการด้วย

โกลด์ (Gold. 2000: 295-A) ได้ศึกษาเรื่อง การให้ชุมชนในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พบว่า การปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนในเขตเมืองครอบคลุมไปถึงความต้องการปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัว ชุมชน และโรงเรียน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันและเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง ชุมชนและนักการศึกษา ชุมชนที่มีรายได้ต่ำจะมีปัญหาในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และระดับการศึกษาของผู้ปกครองมีผลต่อทำให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ชาฟคิน (Chavkin. 2000: 287) ได้ศึกษาเรื่องนโยบายความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและครอบครัว: ครูสามารถเป็นผู้ชี้แนะได้ผลการศึกษาพบว่า นโยบายความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและครอบครัว ได้แผ่กระจายไปทั่วประเทศสหรัฐอเมริกาภาคการศึกษาของสหรัฐอเมริกาได้ส่งเสริมให้ออกเป็นอินเทอร์เน็ต เบอร์โทรศัพท์อิสระ จดหมายข่าว สื่อต่างๆ และออกอากาศทางดาวเทียมให้กับผู้มีส่วนร่วมและเป็นที่แน่ชัดว่าโรงเรียนชุมชนในทุกรัฐกำลังระดมความคิดและวางแผนให้การสนับสนุนความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ครอบครัวและชุมชน

คาลวิน (Calvin. 2001: 1279-A) ได้ศึกษาบทบาทในงานด้านการประชาสัมพันธ์ของครูในชั้นเรียน: การศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของครูในชั้นเรียนกับผู้บริหารในวิทยาลัย BryanISD กับวิทยาลัย Callege Station ISD ในเมือง Brazos County รัฐเท็กซัสโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจทัศนคติของครู 81 คนและผู้บริหารสถานศึกษา 43 คนในเรื่องเกี่ยวกับบทบาทในงานด้านการประชาสัมพันธ์ของครูในชั้นเรียนวัตถุประสงค์รองลงมาคือเพื่อทดสอบผลกระทบของการจัด

โปรแกรมที่เกี่ยวกับงานด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนที่ต่อชุมชนการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการสำรวจจนแล้วเสร็จในวิทยาลัย Bryan ISD กับวิทยาลัย Callege Station ISD ในเมือง Brazos County รัฐเท็กซัสในช่วงระหว่างการศึกษาภาคฤดูใบไม้ผลิของปี 2000 ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามความคาดหวังกล่าวคือพบว่าครูแสดงบทบาทที่สำคัญมากในงานด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนทั้งที่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่นี้เพียงเล็กน้อยซึ่งบางคนก็ไม่เคยได้รับการอบรม

กรอชชี (Grossi. 2001: 4241-A) ได้ศึกษาเรื่อง ความตระหนักในบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประสานความร่วมมือจากชุมชนเพื่อกำหนดเป้าหมายทางการศึกษา ซึ่งได้สรุปว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความพยายามที่จะประสานความร่วมมือกับชุมชนเพื่อกำหนดเป้าหมายทางการศึกษา โดยเน้นไปที่การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง เพราะครอบครัวถือว่าเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดของสังคม ซึ่งมีความใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุดและการมีส่วนร่วมที่มากขึ้นของชุมชนจะนำไปสู่ความสำเร็จ

เฮอร์แมน (Herman. 2002: 2111 - A) ได้ศึกษาการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ในโรงเรียนใหม่แห่งหนึ่ง โดยการสัมภาษณ์จากนักเรียน ผู้ปกครอง และคณะอาจารย์ทั้งเป็นแบบรายบุคคลและเป็นกลุ่ม เกี่ยวกับการมีประสบการณ์ที่เกี่ยวกับลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ให้โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งใหม่ พบว่า มีปัจจัย 4 ปัจจัย มีบทบาทในโครงการแต่งชุมชน ได้แก่ ความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีการปฏิสัมพันธ์และเข้าไปมีส่วนร่วมวัตรกรรมของชุมชน การมีค่านิยมและความเชื่อร่วมกัน แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันและการมีพลังอิทธิพล การสร้างชุมชนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นไม่น่าจะเป็นไปได้ ความพยายามในการสร้างชุมชน ซึ่งเน้นการวินิจฉัยความเชื่อ ค่านิยมที่ทุกคนมีส่วนร่วมและการปฏิบัติต่างๆ ของสมาชิกในชุมชน อาจทำให้ประกับประคองข้อขัดแย้งทั้งในเรื่องขอบเขตและการกีดกันออกไป

แซนเดอร์ส (Sanders. 2002: 2118-A) ได้ทำการศึกษาความต้องการความร่วมมือและการเพิ่มการสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียนซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จของการเรียนของนักเรียนออฟริกา-อเมริกาโดยจัดรายวิชาที่เกี่ยวกับการลงมือปฏิบัติเพื่อเพิ่มพูนความร่วมมือและการสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่งในประเทศอเมริกาการวิจัยเน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครองนักเรียนและบุคลากรของโรงเรียนโดยผู้เข้าร่วมในโครงการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการต้องปฏิบัติตามขั้นตอน 4 ขั้นคือปัญหาการสำรวจการลงมือปฏิบัติและการประเมินผลผลการศึกษาพบว่าเมื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในโรงเรียนมากยิ่งขึ้นจะทำให้มีการเพิ่มการสื่อสารและความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองมากยิ่งขึ้นนักเรียนมีผลการเรียนดีเพิ่มขึ้น

แม็กคอย (McCoy. 2003: 2500-A) ได้ศึกษาเพื่อพัฒนาแผนปรับปรุงท้องถิ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการใช้วิจัยเชิงปฏิบัติการวิธีการศึกษาใช้โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 2 โรง ในกลุ่มโรงเรียนสหภาพออกซฟอร์ด โครงการยอดเยี่ยมนี้ได้นำครู ผู้ปกครองและผู้บริหารโรงเรียนมารวมกัน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดประสิทธิภาพของแผนเหล่านี้ในการระบุความต้องการทางวิชาการทั้งโรงเรียน และเพื่อระบุว่า โครงการนี้อาจจะได้รับการปรับปรุงได้อย่างไร ผลการศึกษาพบว่า แต่ละโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการได้กำหนดกรอบความคิดที่เหมือนกันทุกโรงเรียนจะต้องนำไปปฏิบัติก่อนที่จะกำหนดกระบวนการที่เป็นพื้นฐานของการปฏิรูปโรงเรียน ซึ่งได้แก่ วัฒนธรรมโรงเรียน เวลาที่เป็นอุปสรรค การมีส่วนร่วมของครูและผู้ปกครอง การใช้ข้อมูลทางวิชาการของนักเรียนอย่างเหมาะสม และการนำแผนไปใช้

เบลล์ (Bell. 2005: Abstract) ได้ศึกษาความคาดหวังของชุมชนที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในมลรัฐหลุยเซียนาและเท็กซัส สหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า ความคาดหวังของกรรมการโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า กรรมการโรงเรียนมีระดับความคาดหวังในงานด้านบริหารบุคลากรในระดับมากที่สุด ส่วนงานด้านอื่นๆ อยู่ในระดับมาก สำหรับผู้ปกครองนักเรียนมีระดับความคาดหวังมากในงาน 4 ด้าน คือ ด้านงานวิชาการ ด้านงานบุคลากร ด้านงานกิจการนักเรียน ด้านงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ส่วนด้านงานบริหารทั่วไป มีระดับความคาดหวังใน

ระดับปานกลาง การเปรียบเทียบระดับความคาดหวังของกรรมการโรงเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แอปเพล (Appell. 2007: Abstract) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำและชุมชนแห่งการเรียนรู้ในศูนย์ การเรียนรู้ท้องถิ่น โปรแกรมนอกหลักสูตร พบว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้มีผลต่อการพัฒนาและ ปรับปรุงทักษะความเป็นผู้นำของผู้บริหารศูนย์โปรแกรมนอกหลักสูตร และการดำเนินการความ ร่วมมือและการฝึกฝนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ของศูนย์การเรียนรู้ท้องถิ่นมีผลต่อผู้บริหารศูนย์ ระดับมากในด้านการพัฒนาภาวะผู้นำ การพัฒนาทักษะใหม่ในการย้ายสู่โปรแกรมนอกหลักสูตร และการได้รับความรู้ตามความต้องการ การพัฒนาบุคลากร และกลยุทธ์ใหม่ในการพัฒนา โปรแกรมหลักสูตรและการสนับสนุนจากทุกระดับ ได้แก่ รัฐ, เขตปกครอง, หน่วยงานท้องถิ่น, โรงเรียนในเขต และโรงเรียนท้องถิ่นมีความสำคัญในการทำให้โปรแกรมนอกหลักสูตรประสบ ผลสำเร็จ

กล่าวโดยสรุป จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและ ต่างประเทศจะเห็นได้ว่า การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นงานที่ข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษาจะต้องมีส่วนในการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างมาก ต้องอาศัย ความร่วมมือจากบุคคลภายนอกโรงเรียนทุกคน ตลอดจน ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน และ หน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน จะต้องมีความพร้อมในการดำเนินงาน ซึ่งข้าราชการครู และ ผู้บริหารโรงเรียนถือว่ามีความสำคัญมากเพราะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดแนวทาง นโยบาย ตลอดจนแนวทางการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนให้ดำเนินไปอย่างมี ประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาโรงเรียนและชุมชนโดยการสนับสนุนให้ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียน มีการกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 (กาญจนบุรี ราชบุรี) ประกอบด้วย 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเลาขวัญราษฎร์บำรุง โรงเรียนบ่อพลอยรัชดาภิเษก โรงเรียนหนองรีประชานิมิต โรงเรียนหนองปรือพิทยาคม โรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม และโรงเรียนประชาวมงคล ประจำปีการศึกษา 2554 มีข้าราชการครู จำนวน 179 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) จำนวน 6 โรงเรียน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970: 607-608) ได้จำนวน 123 คนเทียบสัดส่วนตามโรงเรียนจากประชากรของแต่ละโรงเรียน แล้วใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีจับฉลาก

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของข้าราชการครู จำแนกตามสถานศึกษา

ชื่อสถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. โรงเรียนเลขาวิทยาราชบุรีบำรุง	21	14
2. โรงเรียนบ่อพลอยรัชดาภิเษก	44	30
3. โรงเรียนหนองรีประชานิมิต	18	12
4. โรงเรียนหนองปรือพิทยาคม	20	14
5. โรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม	23	16
6. โรงเรียนประชามงคล	53	37
รวม	179	123

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม(Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของข้าราชการครูมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม แบบเลือกรายการ (Check List) ตามตัวแปรอิสระ ได้แก่ ภูมิลำเนา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูใน 5 ด้าน ได้แก่การศึกษาเกี่ยวกับชุมชนการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ การให้บริการชุมชนและ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนโดยกำหนดคุณลักษณะของงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม มาพัฒนาเป็นรูปแบบของเครื่องมือโดยจำแนกคุณลักษณะของการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) 5 ระดับตามแบบของลิเคิร์ท (Likert's Scale) ได้กำหนดค่าคะแนนแต่ละระดับดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง	มากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง	มาก
ระดับ 3 หมายถึง	ปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง	น้อย
ระดับ 1 หมายถึง	น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครู

วิธีการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของข้าราชการครูด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดยกำหนดคุณลักษณะของการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามหลักเกณฑ์และวิธีการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม มาพัฒนาเป็นรูปแบบของเครื่องมือโดยจำแนกคุณลักษณะของการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของครูออกเป็น 5 ด้าน คือ การศึกษาเกี่ยวกับชุมชน การให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ การให้บริการชุมชน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อใช้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดและนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาตามที่กำหนดไว้ในกรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้

2. นำผลการศึกษาจากข้อ 1 มาสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดขอบเขตและเนื้อหาให้ครอบคลุม การศึกษาปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในสหวิทยาเขตที่ 6 (ปอพลอย) ใน 5 ด้าน คือ การศึกษาเกี่ยวกับชุมชนการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ การให้บริการชุมชนและ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน

3. นำร่างแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างเสร็จแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบด้านเนื้อหาและสำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม เพื่อปรับปรุงแบบสอบถามตามอาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

4. นำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุง แก้ไขและนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า $IOC \geq 0.6$ ขึ้นไป

5. นำร่างแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขและนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้าย

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับข้าราชการครูในโรงเรียนกาญจนานุเคราะห์ที่ไม่ใช่ประชากร แต่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากร จำนวน 30 คน

7. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้ (Try Out) แล้ว มาหาความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach)

8. จัดพิมพ์แบบสอบถามที่ผ่านการหาค่าความเชื่อมั่นแล้วเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จากนั้นนำไปเก็บข้อมูลการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อไปติดต่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ให้ข้าราชการครูของโรงเรียนที่เป็นประชากรตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปส่งและรับคืนด้วยตนเอง
2. ผู้วิจัยนำหนังสือพร้อมแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามและนัดหมายวันเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืน
3. ผู้วิจัยไปแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง และรับคืนด้วยตนเอง พร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำข้อมูล

หลังจากที่ได้รับแบบสอบถามเรื่อง การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) แล้วผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามดังกล่าวมาจัดกระทำข้อมูลดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบด้วยความเรียง
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ตรวจให้คะแนนข้อมูล จากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูโดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม โดยรวมรายข้อและรวมทุกด้านโดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

(พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 107-108)

4.50 –5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
3.50 –4.49	หมายถึง	ระดับมาก
2.50 –3.49	หมายถึง	ระดับปานกลาง
1.50 –2.49	หมายถึง	ระดับน้อย
1.00 –1.49	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 1.1 ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมดเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์
- 1.2 นำผลคะแนนที่ได้ มาหาค่าสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
- 1.3 วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามภูมิภาค และประสบการณ์ในการทำงาน ใช้วิธีทดสอบค่าที่ (t-test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)
 - 1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean, \bar{X})
 - 1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.)
2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือได้แก่
 - 2.1 หาค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC)
 - 2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

ทดสอบความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) จำแนกตามภูมิภาค และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ใช้การทดสอบที่ (t-test) แบบ Independent Samples

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบที (t-distribution)
df	แทน	ระดับชั้นแบ่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาค และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
ภูมิภาค		
จังหวัดกาญจนบุรี	68	55.30
จังหวัดอื่นๆ	55	44.70
รวม	123	100.00
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
ประสบการณ์ไม่เกิน 5 ปี	60	48.80
ประสบการณ์มากกว่า 5 ปี	63	51.20
รวม	123	100.00

จากตาราง 3 พบว่าข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 55.30 มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดอื่นๆ จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 44.70 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 5 ปี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 51.20 และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่เกิน 5 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 48.80

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8

ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) 5 ด้าน คือ ด้านการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน ด้านการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ด้านการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ด้านการให้บริการชุมชน และด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) รายด้านและโดยรวมผลปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยรวม

การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ของข้าราชการครู	ระดับการปฏิบัติงาน		
	\bar{X}	S.D	แปลผล
ด้านการศึกษเกี่ยวกับชุมชน	3.57	.63	มาก
ด้านการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน	3.97	.59	มาก
ด้านการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้	3.75	.64	มาก
ด้านการให้บริการชุมชน	3.88	.58	มาก
ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน	3.78	.61	มาก
รวม	3.79	.52	มาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 พบว่าการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = .52) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = .59) ด้านการให้บริการชุมชน ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = .58) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = .61) ด้านการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = .64) และด้านการศึกษเกี่ยวกับชุมชน ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = .63) ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ด้านการศึกษเกี่ยวกับชุมชน รายด้านและรายข้อ

ด้านการศึกษเกี่ยวกับชุมชน	ระดับการปฏิบัติงาน		
	\bar{X}	S.D	แปลผล
1. มีการศึกษา สํารวจ สภาพของชุมชนและแจ้งให้ชุมชน รับทราบผ่านสื่อต่างๆ เช่น วารสาร แผ่นพับ	3.65	.80	มาก
2. มีการเรียนรู้สภาพปัจจุบันและปัญหา ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน	3.70	.70	มาก
3. มีการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน	3.47	.73	ปานกลาง
4. มีการจัดทำทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่น/แหล่งเรียนรู้	3.46	.86	ปานกลาง
รวม	3.57	.63	มาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 พบว่าการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ด้านการศึกษาเกี่ยวกับชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = .63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากและปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ การเรียนรู้สภาพปัจจุบันและปัญหา ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = .70) ด้านมีการศึกษา สสำรวจ สภาพของชุมชนและแจ้งให้ชุมชนรับทราบผ่านสื่อต่างๆ เช่น วารสาร แผ่นพับ ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = .80) มีการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = .73) และมีการจัดทำทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่นแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = .86)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ด้านการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน

ด้านการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน	ระดับการปฏิบัติงาน		
	\bar{X}	S.D	แปลผล
1. มีการจัดกิจกรรม เสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน	3.97	.79	มาก
2. มีการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ กับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อทำความรู้จักคุ้นเคย	3.87	.81	มาก
3. มีการติดต่อ พบปะสังสรรค์กับผู้ปกครอง ชุมชน และผู้นำท้องถิ่น	3.95	.75	มาก
4. มีการใช้จดหมาย/บัตรงาน/สมุดรายงาน ชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง	4.03	.79	มาก
5. มีการเชิญผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน	4.19	.67	มาก
6. มีการเชิญผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน การศึกษาของโรงเรียน	3.78	.81	มาก
7. มีการให้ความร่วมมือกับชุมชนในการจัดกิจกรรมต่างๆ	3.98	.76	มาก
รวม	3.97	.59	มาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 พบว่าการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ด้านการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = .59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้มีการเชิญผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมใน

กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = .67) มีการใช้จดหมาย/บัตรงาน/สมุดรายงาน ชี้แจง และทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = .79) มีการให้ความร่วมมือกับชุมชนในการจัดกิจกรรมต่างๆ ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = .76) มีการจัดกิจกรรม เสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = .79) มีการติดต่อพบปะสังสรรค์กับผู้ปกครองและผู้นำท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = .75) มีการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ กับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อทำความรู้จักคุ้นเคย ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = .81) และมีการเชิญผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการศึกษาของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = .81)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ด้านการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

ด้านการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้	ระดับการปฏิบัติงาน		
	\bar{X}	S.D	แปลผล
1. มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้	3.77	.82	มาก
2. มีประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียน	4.07	.67	มาก
3. มีการเชิญผู้ปกครอง และชุมชน มาปรึกษาหารือเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตร การดำเนินงานของโรงเรียน	3.73	.90	มาก
4. มีการขอความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนทางด้านการเงินตามความเหมาะสม	3.76	.83	มาก
5. มีการขอความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนทางด้านวัสดุอุปกรณ์ ตามความเหมาะสม	3.62	.72	มาก
6. มีการขอความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนทางด้านแนวคิดและบทบาทในการจัดการศึกษา	3.52	.85	มาก
7. มีการเชิญผู้ปกครองและชุมชน มาพบปะสังสรรค์ ชมนิทรรศการ ผลงานต่างๆ ของนักเรียนเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดี	3.78	.79	มาก
รวม	3.75	.64	มาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 พบว่าการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ด้านการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = .64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้มีประชาสัมพันธให้ผู้ปกครองและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.07$, S.D.= .67) มีการเชิญผู้ปกครองและ ชุมชน มาพบปะสังสรรค์ ชมนิทรรศการผลงานต่างๆ ของนักเรียนเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดี ($\bar{X} = 3.78$, S.D.= .79) มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.77$, S.D.= .82) มีการขอความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนทางด้านการเงินตามความ เหมาะสม ($\bar{X} = 3.76$, S.D.= .83) มีการเชิญผู้ปกครองและชุมชน มาปรึกษาหารือเกี่ยวกับการ ปรับปรุงหลักสูตร การดำเนินงานของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.73$, S.D.= .90) มีการขอความร่วมมือจาก ผู้ปกครองและชุมชนทางด้านวัสดุอุปกรณ์ ตามความเหมาะสม($\bar{X} = 3.62$, S.D. = .72) และมีการขอ ความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนทางด้านแนวคิดและบทบาทในการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 3.52$, S.D.= .85)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ด้านการให้บริการชุมชน

ด้านการให้บริการชุมชน	ระดับการปฏิบัติงาน		
	\bar{X}	S.D	แปลผล
1. มีการให้บริการด้านความรู้ทางวิชาการกับชุมชน	3.57	.80	มาก
2. มีการให้บริการด้านข่าวสาร สิ่งพิมพ์กับชุมชน	3.59	.82	มาก
3. มีการให้คำปรึกษา ในการจัดกิจกรรมต่างๆ กับชุมชน	3.64	.75	มาก
4. มีการให้บริการด้านอาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ เช่น หอประชุม สนามกีฬา ห้องสมุด	4.26	.77	มาก
5. มีการประสานงาน ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่อนามัย โรงพยาบาล สาธารณสุข เพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัย โภชนาการ	4.31	.65	มาก
6. มีการให้บริการด้านสารสนเทศกับชุมชน เพื่อให้ชุมชนเกิดความ เชื่อมั่นในโรงเรียนยิ่งขึ้น	3.92	.71	มาก
รวม	3.88	.58	มาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 8 พบว่าการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของ ข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ด้านการให้บริการชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D.= .64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไป น้อยตามลำดับดังนี้มีการประสานงาน ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่อนามัย โรงพยาบาล

สาธารณสุข เพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัย โภชนาการ ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = .65) มีการให้บริการด้านอาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ เช่น หอประชุม สนามกีฬา ห้องสมุด ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .77) มีการให้บริการด้านสารสนเทศกับชุมชน เพื่อให้ชุมชนเกิดความเชื่อมั่นในโรงเรียนยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = .71) มีการให้คำปรึกษา ในการจัดกิจกรรมต่างๆ กับชุมชน ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = .75) มีการให้บริการด้านข่าวสาร สิ่งพิมพ์กับชุมชน ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = .82) และมีการให้บริการด้านความรู้ทางวิชาการกับชุมชน ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = .80)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน

ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน	ระดับการปฏิบัติงาน		
	\bar{X}	S.D	แปลผล
1. มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ หรือกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน	3.78	.70	มาก
2. มีการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่มหรือเครือข่ายการเรียนรู้ ระหว่างบุคคลกับชุมชน	3.71	.70	มาก
3. มีการจัดเก็บแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภายในชุมชนและโรงเรียนไว้เป็นแหล่งข้อมูลเดียวกันสามารถเชื่อมโยงความรู้ได้	3.78	.76	มาก
4. มีการนำนักเรียนไปใช้แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน	3.93	.74	มาก
5. มีการให้ชุมชนเข้ามาใช้แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่นในโรงเรียน	3.78	.78	มาก
6. มีการเชื่อมต่อประสานการณ์ระหว่างบุคคลและชุมชนผ่านเครือข่ายการเรียนรู้	3.69	.74	มาก
รวม	3.78	.61	มาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 9 พบว่าการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = .61) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ มีการประสานงานให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่อนามัย โรงพยาบาล สาธารณสุข เพื่อส่งเสริม ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = .74) มีการให้ชุมชนเข้ามาใช้แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่นในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = .78) มีการจัดเก็บแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นภายในชุมชนและโรงเรียนไว้เป็นแหล่งข้อมูลเดียวกันสามารถเชื่อมโยงความรู้ได้ ($\bar{X} = 3.78$,

S.D.= .76) มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ หรือกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน (\bar{X} = 3.78, S.D. = .70) และมีการเชื่อมต่อประสบการณ์ระหว่างบุคคลและชุมชนผ่านเครือข่ายการเรียนรู้ (\bar{X} = 3.69, S.D. = .74)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ใน 5 ด้าน คือ ด้านการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน ด้านการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ด้านการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ด้านการให้บริการชุมชน และด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนจำแนกตามภูมิสำเนา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 8 จำแนกตามภูมิสำเนา

การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับ ชุมชนของข้าราชการครู	ภูมิสำเนา						t
	จังหวัดกาญจนบุรี			จังหวัดอื่นๆ			
	\bar{X}	S.D	แปลผล	\bar{X}	S.D	แปลผล	
1. การศึกษาเกี่ยวกับชุมชน	3.56	.64	มาก	3.59	.62	มาก	.247
2. การให้ความร่วมมือกับผู้ปกครอง และชุมชน	3.98	.57	มาก	3.95	.61	มาก	.359
3. การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมใน การจัดการเรียนรู้	3.77	.66	มาก	3.73	.63	มาก	.305
4. การให้บริการชุมชน	3.87	.58	มาก	3.89	.57	มาก	.162
5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน	3.81	.59	มาก	3.74	.63	มาก	.661
รวม	3.80	.51	มาก	3.78	.54	มาก	.216

ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จำแนกตามภูมิสำเนาโดยรวมแล้วไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (ปอพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8
จำแนกประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับ ชุมชนของข้าราชการครู	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน						
	ไม่เกิน 5 ปี			มากกว่า 5 ปี			t
	\bar{X}	S.D	แปลผล	\bar{X}	S.D	แปลผล	
1. การศึกษาเกี่ยวกับชุมชน	3.45	.60	มาก	3.68	.64	ปานกลาง	2.02*
2. การให้ความร่วมมือกับผู้ปกครอง และชุมชน	3.86	.57	มาก	4.07	.60	มาก	1.94
3. การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมใน การจัดการเรียนรู้	3.68	.68	มาก	3.82	.61	มาก	1.15
4. การให้บริการชุมชน	3.84	.58	มาก	3.92	.58	มาก	.75
5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน	3.81	.60	มาก	3.75	.62	มาก	.49
รวม	3.73	.51	มาก	3.85	.52	มาก	1.25

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (ปอพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8
จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแล้วรายด้าน 4 ด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนด้าน
การศึกษาเกี่ยวกับชุมชน ครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีระดับการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์
กับชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยมีการดำเนินการวิจัย สรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ของชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยจำแนกตาม ภูมิลำเนา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ขอบเขตของการวิจัย

เป็นการวิจัยในบริบทของการปฏิบัติงานในด้านความสัมพันธ์กับชุมชนในโรงเรียน เฉพาะในสหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยศึกษาเฉพาะ 5 ด้าน ได้แก่ การศึกษาเกี่ยวกับชุมชน การให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ การให้บริการชุมชนและ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน โดยนำมาเป็นกรอบความคิดในการวิจัย และสร้างเครื่องมือในการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) ปีการศึกษา 2554 จำนวน 6 โรงเรียน รวมจำนวนทั้งสิ้น 123 คน

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) ปีการศึกษา 2554 จำนวน 6 โรงเรียน รวมจำนวนทั้งสิ้น 123 คน ซึ่งได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607-608) และเทียบสัดส่วนตามโรงเรียนจากประชากรของแต่ละโรงเรียน แล้วใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีจับฉลาก สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจทานความสมบูรณ์ และให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item- Objective

Congruence, IOC) จากนั้นผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามไปทดลอง (Try-Out) ใช้กับข้าราชการครูโรงเรียนกาญจนาภิเษกเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ .95 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง การวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานซึ่งได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบสมมุติฐานค่าที (t- test) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ส่วนวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามภูมิภาคและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยศึกษา การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 สรุปผลได้ดังนี้

1. การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ด้านการให้บริการชุมชน ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน ด้านการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ และด้านการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ของชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า

2.1 การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จำแนกตามภูมิภาค โดยรวมแล้วไม่แตกต่างกัน

2.2 การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จำแนกตาม ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน 4 ด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน ครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีระดับการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยศึกษา การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ ด้านการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ด้านการให้บริการชุมชน ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน ด้านการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ และด้านการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการ ฝึกอบรม ประชุม สัมมนา เพื่อพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะและเจตคติในการบริหารการศึกษาอย่างต่อเนื่องจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 รับนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550: 21) ตามแนวทางกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาตามขอบข่ายภารกิจในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา คือ การกระจายอำนาจการพัฒนาผู้บริหาร และครูผู้สอน ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ได้กำหนดมาตรฐานตำแหน่งครูตามมาตรา 42 ให้ปฏิบัติงานทางวิชาการของสถานศึกษา ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อร่วมพัฒนาผู้เรียน ทำนุบำรุง ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย ประเมินพัฒนาผู้เรียน และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) จึงได้จัดทำหลักสูตรการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มเป็นหลักสูตรบูรณาการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทักษะเจตคติและบุคลิกลักษณะในการปฏิบัติวิชาชีพทั้งการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับวิชาชีพครูให้แก่ครูผู้ช่วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย สุดเลิศ (2550: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับ อัญชลี คำผั่น (2554: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของสถานศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนของสถานศึกษาในสังกัดเมืองพัทยาผลการศึกษาพบว่า บทบาทของสถานศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนของสถานศึกษาสังกัดเมืองพัทยา โดยรวมและรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน และ วรพล สังขะวิไล (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนในอำเภอบางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การสอนของข้าราชการครูและขนาดโรงเรียน พบว่า การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน ในอำเภอบางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ

คณิงนิจ กฤษณาม (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในเครือข่ายวังจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

สำหรับผลการศึกษาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ของชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) ที่พบจากการวิจัยในแต่ละด้าน สามารถอภิปรายผล ดังนี้

1.1 ด้านการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารกำหนดแนวทางการปฏิบัติของข้าราชการครูสอดคล้องกับหลักสูตรการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มของ ก.ค.ศ.ดั่งที่ ธีระ รุญเจริญ (2550: 260) กล่าวไว้ว่า งานที่โรงเรียนต้องทำเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนคือ ศึกษาชุมชนโดยละเอียด เกี่ยวกับลักษณะของชุมชน นับตั้งแต่โครงสร้างวัฒนธรรม ประเพณี อาชีพ สภาพเศรษฐกิจ ทรัพยากรและความต้องการ ทักษะและความคิดเชื่อต่างๆ เช่นเดียวกับ รัตนา กาญจนพันธ์ (2546: 158-159) กล่าวถึง การวิเคราะห์ชุมชนว่าเป็นขั้นตอนที่นำข้อมูลเบื้องต้นที่โรงเรียนรวบรวมได้ เพื่อกำหนดแนวทางดำเนินการต่อไป ซึ่งในการปฏิบัติงาน จะอาศัยข้อมูลที่รวบรวมได้แล้วนำไปใช้เลยไม่พอดังอาศัยความรู้ความสามารถของบุคลากรในโรงเรียนและชุมชนร่วมกันพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

1.2 ด้านการให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรม และการวางแผนการศึกษาของโรงเรียน โดยที่ครูต้องสร้างความสัมพันธ์ ทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและชุมชน ถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา สอดคล้องกับการศึกษาของ บริติติงแฮม (Brittingham.1998: 1406 -A) ได้ศึกษาเรื่อง ลักษณะของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนครอบครัว และชุมชนที่ประสบผลสำเร็จ พบว่าผู้ปกครองมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาที่จะทำให้ห้องเรียนมีคุณภาพ และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับ วิมล สันแดง (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการนำเสนอรูปแบบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในอำเภอบ้านไร่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี เขต 2 พบว่าด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ โรงเรียนอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ พบว่า การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ของชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนมีหน้าที่จัดการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด โรงเรียนจึงได้ปฏิบัติตามกลยุทธ์และนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ซึ่งมีจุดเน้นที่การขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชนและท้องถิ่นในการจัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย โดยเฉพาะการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ดังที่ ทศนา แสงวงศ์ (2548: 46-48) ได้เสนอแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนไว้ว่า เป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาให้มี

ประสิทธิภาพเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมชาย สุดเลิศ (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า ด้านการได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการให้บริการชุมชน พบว่า การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ของชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาใน สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) ได้เปิดโอกาสให้ชุมชนได้ใช้บริการด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ บริการห้องสมุด บริการด้านสหกรณ์โรงเรียน หรืออุปกรณ์อื่นๆ ตลอดจนเทคโนโลยี สารสนเทศต่างๆ ตามกำลังความสามารถของบุคลากรในโรงเรียน จึงทำให้ผลการวิจัยในครั้งนี้ ใน ด้านการให้บริการชุมชนโดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ตามที่ ชานูวัฒน์ สุดสาคร (2547: 24) ได้ สรุปความหมายของการให้บริการชุมชนว่า หมายถึง การบริการด้านต่างๆ ที่โรงเรียนจัดให้ชุมชน ตามกำลังความสามารถที่โรงเรียนจะกระทำได้ เพื่อเสริมสร้างสังคมในชุมชนให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้อง กับ สุรพล อันถาวร (2549: 29) ได้สรุปความหมายของการบริการชุมชนว่า เป็นการให้บริการด้าน ต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดให้ชุมชนตามกำลังความสามารถที่สถานศึกษาจะกระทำได้ เพื่อเสริมสร้าง สังคมในชุมชนให้ดีขึ้น เช่นเดียวกับ นพดล แสนบัณฑิต (2551: 60) ได้สรุปความหมายของการ บริการชุมชนของโรงเรียนไว้ว่าเป็นหน้าที่สำคัญอย่างยิ่งที่ทางโรงเรียนจะต้องดำเนินการให้บริการ ชุมชนในด้านต่างๆ ได้แก่ การให้ความรู้ การให้ชุมชนใช้อาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ต่างๆ การ ให้บริการด้านวิชาการตามความพร้อมและความสามารถที่จะดำเนินการได้

ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน พบว่า การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ของ ชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารมีนโยบายพัฒนา หลักสูตร ท้องถิ่น และการปฏิรูปการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยให้ข้าราชการครูจัดการเรียนรู้ และกิจกรรม ที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน รวมทั้งส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เชื่อมต่อประสบการณ์ ระหว่างบุคคลและชุมชนผ่านกระบวนการกลุ่ม หรือเครือข่ายการเรียนรู้ตามบริบทของท้องถิ่น ตามที่ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2550: 252) กล่าวถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน ว่าภูมิ ปัญญาท้องถิ่นเป็นเรื่องของอาชีพ วัฒนธรรม ประเพณี ความเป็นอยู่ ความเชื่อ ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของ ประชาชน และอยู่คู่กับประชาชนตลอดชีวิต ในแต่ละชุมชนมีผู้รู้ มีปราชญ์ท้องถิ่นที่มีความรู้และ ประสบการณ์ในด้านต่างๆ อยู่อย่างหลากหลาย ความรู้และประสบการณ์ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น นับว่ามีคุณค่ายิ่งเพราะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากวิถีชีวิตของชุมชน สามารถใช้ในชุมชนได้อย่างเต็มที่ โดย ไม่ต้องดัดแปลง จึงควรที่จะต้องมีการถ่ายทอดสู่ผู้สนใจในชุมชน จึงจำเป็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่นในแต่ละชุมชนและขอความร่วมมือในการเผยแพร่ความรู้แก่ ประชาชน ในขณะเดียวกันควรจะแนะนำวิธีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้รู้ในท้องถิ่นด้วย

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การศึกษาเกี่ยวกับชุมชน การให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ การให้บริการชุมชน และ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน จำแนกตามภูมิสำเนา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ข้าราชการครูที่มีภูมิสำเนาอยู่ในจังหวัดกาญจนบุรี และมีภูมิสำเนาอยู่จังหวัดอื่นๆ มีการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากครูทุกคนต้องเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มตามหลักสูตรบูรณาการของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทักษะเจตคติและบุคลิกลักษณะในการปฏิบัติวิชาชีพ ทั้งการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับวิชาชีพครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉรวาทิ บัวเกตุ (2547: 80) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยรวมรายด้านตามภูมิสำเนาของผู้บริหารเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2.2 ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่เกิน 5 ปี และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 5 ปี มีการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดยรวมแล้วรายด้าน 4 ด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน ครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีระดับการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีประสบการณ์มากกว่าจะช่วยให้เข้าใจปัญหา สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาศิริกรรณ์ ภิมย์รักษ์ (2549: บทคัดย่อ) พบว่า ครูผู้สอนและผู้นำชุมชนที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนแตกต่างกัน เช่นเดียวกับ ถาวร ใฝ่ทอง (2549: 50) พบว่า การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์งานบริหารต่างกัน ปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนในภาพรวมและรายองค์ประกอบแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้และการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ทำให้ทราบถึงการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ดังนี้

1.1 การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากผลที่ได้ทำให้ทราบว่าผู้บริหารและครู มีการกำหนดนโยบาย แนวทางในการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนไปในทิศทางเดียวกัน ควรนำผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากไปส่งเสริม

สนับสนุน และพัฒนาวิธีการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนให้เกิดกับสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอื่นต่อไป

1.2 การปฏิบัติงานด้านการศึกษาเกี่ยวกับชุมชน มีการเก็บรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับชุมชน และการจัดทำทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่น/แหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลางซึ่งน้อยกว่าด้านอื่น ควรนำผลการวิจัยมาเป็นกรอบแนวทาง เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้มีการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล จัดทำทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้อยู่ในระดับที่มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษา การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จึงควรศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษา สหวิทยาเขตอื่นๆ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ของข้าราชการครูในโอกาสต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาตัวแปร ภูมิสำเนา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน จึง ควรศึกษาตัวแปรอื่นๆ ว่าส่งผลต่อการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครู หรือไม่ เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครู ในโอกาสต่อไป

2.2 ควรศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการพัฒนางานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ตามความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนระหว่างโรงเรียน ที่ตั้งอยู่ในเขตเมือง และเขตชนบทเพื่อดูความแตกต่างของการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับ ชุมชนของโรงเรียนในเขตเมืองกับเขตชนบท

บรรณานุกรม

- กัลยา ธนกรอังกูล (2550). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการศัลยแพทย์ในจังหวัดเชียงใหม่. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการทั่วไป). เชียงราย: ภัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- คณิงนิจ กฤษณาม.(2553). การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในเครือข่ายวังจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: ภัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- จำนงค์แจ่มจันทร์วงศ์. (2543). คู่มือการสอบปฏิบัติราชการยุคใหม่.กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท.
- ชานูวัฒน์ สุดสาคร. (2547). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอคลองใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษตราด. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). ชลบุรี: ภัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- ณัฐวี วรรณบุตร.(2551). บทบาทที่คาดหวังและบทบาทหน้าที่เป็นจริงในการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านคลองมะขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษตราด. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: ภัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- ถาวร ไผทอง. (2549). การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสงขลา เขต 3. ปรินูญานิพนธ์ ศศ.ม. (ยุทธศาสตร์การพัฒนา). สงขลา: ภัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. ถ่ายเอกสาร.
- ทัศนาศ แสงศักดิ์. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา.วารสารวิชาการ. 8(1), 43-49.
- (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา. (เอกสารคำสอนวิชา บห 623 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน). กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : แอล.ที.เพรส.
- (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ในยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- แนนน้อย ดีถาวร. (2550). ปัญหาและความต้องการพัฒนาตนเองด้านวิชาการของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษนนทบุรีเขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: ภัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. ถ่ายเอกสาร.

- นพดล แสนบัณฑิต.(2551). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนกับผลสำเร็จในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนที่สอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1. ปรินญาณิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สกลนคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. ถ่ายเอกสาร.
- ประเทือง สังข์นาค. (2546).การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคนครนายก. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประसार เรืองศรี. (2546). การปรับปรุงการดำเนินงานส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนโรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย จังหวัดร้อยเอ็ด. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ค.ม. (บริหารการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ไพรัช อรรถกามาพันธ์. (2545). การส่งเสริมชุมชนและท้องถิ่นในการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2550). ประมวลสาระชุดวิชาการจัดการศึกษาหน่วยที่ 8-15. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รัตนา กาญจนพันธ์. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. ภาควิชาบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ลิขิต การะภักดี. (2548). การปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- วรพล สังข์วีไล. (2550). การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน ในอำเภอบางปะกงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- วิมล สันแดง.(2550). การนำเสนอรูปแบบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในอำเภอบ้านไร่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายุทธยานิเขต 2. ปรินญาณิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). นครสวรรค์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. ถ่ายเอกสาร.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2549). การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นตรงของประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

- ศิริกรณ ภิรมย์รักษ์. (2549). บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในทัศนะครูผู้สอนและผู้นำชุมชน: ศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. ถ่ายเอกสาร.
- สมชาย สุตเลิศ.(2550). ศึกษาสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- สมสมัย คำจันทร์ศรี. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานความสัมพันธ์กับชุมชนของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- (2552). คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2546). การพัฒนาการบริหารสถาบันการศึกษา. (เอกสารประกอบการเรียนรู้ประกอบชุดวิชา). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) สืบค้นเมื่อ 6 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.moe.go.th/webtcs/>
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2548). มาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. หนังสือเวียนที่ ศธ 0206.3/ว.17 วันที่ 21 ตุลาคม 2548.
- (2548). หลักเกณฑ์และวิธีการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม. หนังสือเวียนที่ ศธ0206.2/ว.20 วันที่ 10 พฤศจิกายน 2548.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2550). คู่มือการสร้างกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.

- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2548). *มาตรฐานวิชาชีพครู*. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานวิชาชีพ
สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- (2549). *คู่มือการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- (2549). *คู่มือการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *รายงานการวิจัย สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนา
ครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: สกศ.
- (2546). *รายงานการสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาครูทั้งโรงเรียน: โรงเรียนในโครงการ
โรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: สกศ.
- (2553). *แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559)*. กรุงเทพฯ: สกศ.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2554). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้น
พื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงาน
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สินีนญาโพธิ์จัญญาโน. (2554). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการ
จัดการความรู้ของครูในเครือข่ายโรงเรียนที่ 22 สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร.
สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุกิจ อุดมสิน. (2545). *ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่าง
โรงเรียน กับชุมชนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา*. ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)
ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- สุณิดา บุริมาศ. (2552). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานความสัมพันธ์ชุมชนของ
โรงเรียนบ้านวังยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2*. ปริญญาโท
กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- สุนทร อัยแก้ว. (2546). *การพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียน
บ้านไพร (เมืองไพรวิทยาคาร) สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเสลภูมิจังหวัดร้อยเอ็ด.
ปริญญาโท กศ.ม. (บริหารการศึกษา)*. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สุพิชญา ธีระกุล. (2545). *การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน*. พิมพ์ครั้งที่ 3.
สมุทรปราการ: ขนิษฐการพิมพ์.

- สุภาภรณ์ ศัพท์เสน. (2551). การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนวัดช่องนนทรี สำนักงานเขตยานนาวา: กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- สุรพล อ้นถาวร. (2550). ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดหนองแข้แ่วน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 2.ภาคินพนธ์ (การบริหารการศึกษา). ฉะเชิงเทรา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์. ถ่ายเอกสาร.
- เสงี่ยม บำรุงพงษ์ (2553).การพัฒนาารูปแบบการสร้างความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนบ้านหนองจอก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. ปรินญานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉราวดี บัวเกตุ. (2547). การปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4. สารนิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครศรีธรรมราช: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. ถ่ายเอกสาร.
- อัญชลี คำพันธ์.(2554). บทบาทของสถานศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา กับชุมชนของสถานศึกษาสังกัดเมืองพัทยา. สารนิพนธ์. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อิสริย์ เนียมเกาะเพชร. (2552). สภาพและปัญหาการดำเนินงานมาตรฐานการศึกษา ด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Appell. Denise L. (2007). *Leadership and learning communities in Regional Learning Center Afterschool Programs*. University of La Verne.
- Bell, M.S. (2005). The Relationships among Selected Demographic Variables, School Settings, Attendance in Leadership Academies, and the Self-Perceptions of Secondary School Principals. Retrieved December 6, 2011, from <http://www.lib.umi.com/dissertations/>
- Birmingham, Kenneth Vernon. (1998, November).The Characterization of Successful School, Family, And Community Partnerships. *Dissertation Abstracts International*. 59(5): 1406 –A.

- Bruce, E. (1999). The Roles of the Elementary Principles in School Community Relation. *Dissertation Abstracts International*. 19(2): 135-139.
- Chavkin, Nancy Feyl. (2000, January). *Family and community involvement policies: Teachers can lead the way*. Retrieved December 6, 2011. from <http://www.proquest.umi.com/pqdweb?Did=00000053859056&Fmt=3&Deli=1&Mtd=1&Idx=241&Sid=1&RQT=30>.
- Delancy, Rebecca K. (2000, January). Parent Participation in District-Level Curriculum Decision-Making A Year in The Life of a School District. *Dissertations Abstracts International*. 60(7): 2349-A.
- Elkins, Louis Bruce. (1972, January). The Role of the Elementary Principle in Community - School Relation. *Dissertation Abstracts International*. 32(1): 6026 – A.
- Gallagher, Donald A. Bagin, Don; & Moore, Edward H. (2005). *The School and Community Relations*. 8 th ed. Boston : Pearson Education.
- Gold, S.Eva. (2000, January). Community Organizing at a Neighborhood High School : Promises and Dilemmas in Building Parent-Educator Partnership and Collaborations. *Dissertations Abstracts International*. 60(7): 259-A.
- Gorton, Richard A. (1976). *School Administration*. Iowa : Wm. C. Brown.
- Grossi, D.L. (2001, May). The role of superintendents in engaging the public in defining the goals of education. *Dissertation Abstracts International*. 61(11) : 4241 – A.
- Harris, Alison Marie. (1998). School-Community Relationship : A Namibian Case Study. *Master Abstracts International*. 36(6) : 1437-A.
- Herman, Denise Louise. (2002). Understanding the Formation of Community in a New School: A Case Study of River Bluff High School. *Dissertation Abstracts International*. 63(6): 2111-A.
- Hill, Constance Lunita. (2000). Community Support for Public Schools in Alabama. *Dissertation abstracts International*. 61(04): Abstract.
- Jacobson, Paul B. and others. (1963). *The effective school principal*. 2 nd ed. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.

- Kimbrough, Ralph. B.; & Nunnery, Micheal Y. (1988). *Educational Administration: An Introduction*. New York : MacMillan.
- (1976). *Administration: An Introduction*. 3 rd ed. New York : MacMillan.
- Krejcie, Robert.B; & Morgan, Darlye W. (1970, Autumn). Determining Sample Size for Research Activity. In *Journal of Education and Psychological measurement*. 30(3): 608.
- McCoy, Thomas Michael. (2003, January). Developing Local Improvement Plans in High School Using Action Research. *Dissertation Abstracts International*. 63(7): 2500-A.
- Newfoundland and Labrador. (1997, February) *Dissertation Abstracts International*. 57(8): 3348-A.
- Sanders, David Adam. (n.d.) *The Dynamics of Parent-School Communication, Collaboration and African America Students' Success : A Participatory Action Research Study*.
- Schermerhorn, John R., Hunt, James G.; & Osborn, Richard N. (1994). *Managing Organizational Behavior* 5 th ed. New York : John Wiley & Sons.
- Sumtion, M.R. (1966). *School community relations*. New York : McGraw-Hill.
- Ven, Vander; & Karen Dahlbegr. (1977). *Home and Community Influences on young Children*. New York: Delmar Publisher.

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถามการวิจัย
และหนังสือขอความอนุเคราะห์

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถามการวิจัย

1. ดร.สมชาย เทพแสง	หัวหน้าภาควิชา
การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. เรือโท ดร.ไพบูรณ์ อ่อนมั่ง	ผู้ช่วยศาสตราจารย์
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา	อาจารย์ประจำภาควิชา
การวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. ดร.กัมปนาท บริบูรณ์	หัวหน้าภาควิชา
การศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. ดร.บุญจันทร์ สีสันต์	อาจารย์ประจำภาควิชา
บริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5664

ที่ ศธ 0519.12/๑35๐ วันที่ 3๑ เมษายน 2555

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์สมชาย เทพแสง

เนื่องด้วย นางสาวรัตนภรณ์ ลักขณาพินิจ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการปฏิบัติงาน ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8” โดยมี อาจารย์ ดร.จรรุวรรณ พลอยดวงรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบ แบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวรัตนภรณ์ ลักขณาพินิจ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลยา ฉเนตพงศ์ธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายวิชาการ
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ. บันทึกวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5664

ที่ ศธ 0519.12/๑๓๕1 วันที่ 30 เมษายน 2555

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร.ไพบุลย์ อ่อนมั่ง

เนื่องด้วย นางสาวรัตนภรณ์ ลักขณาพินิจ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการปฏิบัติงาน ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8” โดยมี อาจารย์ ดร.จากรุวรรณ พลอยดวงรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บันทึกวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบ แบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวรัตนภรณ์ ลักขณาพินิจ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลยา ธเนศพงศ์ธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายวิชาการ
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5664

ที่ ศธ 0519.12/๑34๑ วันที่ ๓๐ เมษายน 2555

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์วิไลลักษณ์ ลังกา

เนื่องด้วย นางสาวรัตนภรณ์ ลักษณะพินิจ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการปฏิบัติงาน ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8” โดยมี อาจารย์ ดร.จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบ แบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวรัตนภรณ์ ลักษณะพินิจ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลยา ธเนศพงศ์ธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายวิชาการ
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

ที่ ศธ 0519.12/๒๓๕๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

30 เมษายน 2555

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์บุญจันทร์ สีสันต์

เนื่องด้วย นางสาวรัตนภรณ์ ลักขณาพินิจ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการปฏิบัติงาน ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (ปอพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8” โดยมี อาจารย์ ดร.จากรุวรรณ พลอยดวงรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบ แบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวรัตนภรณ์ ลักขณาพินิจ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลยา ชาญสงค์สวรรค์)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายวิชาการ
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5664

ที่ ศธ 0519.12/๑๓๕๖ วันที่ ๓๐ เมษายน 2555

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์กัมปนาท บริบูรณ์

เนื่องด้วย นางสาวรัตนภรณ์ ลักขณาพิณิจ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการปฏิบัติงาน ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8” โดยมี อาจารย์ ดร.จรรุวรรณ พลอยดวงรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบ แบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวรัตนภรณ์ ลักขณาพิณิจ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลยา ธเนศพงศ์ธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายวิชาการ
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

ที่ ศธ 0519.12/3035

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑ กรกฎาคม 2555

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์

เนื่องด้วย นางสาวรัตนภรณ์ ลักขณาพินิจ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8” โดยมี อาจารย์ ดร.จรรุวรรณ พลอยดวงรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ เพื่อขอให้ ครู จำนวน 30 คน ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวรัตนภรณ์ ลักขณาพินิจ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

ที่ ศธ 0519.12/๖3 54

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

30 เมษายน 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

เนื่องด้วย นางสาวรัตนagrณ์ ลักษณะาพินิจ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการปฏิบัติงาน ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8” โดยมี อาจารย์ ดร.จรรุวรรณ พลอยดวงรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอเก็บข้อมูล โรงเรียนในสังกัด ดังนี้ โรงเรียนเลขาขวัญราษฎร์บำรุง โรงเรียนห้วยกระเจาพิทยาคม โรงเรียนบ่อพลอย รัชดาภิเษก โรงเรียนหนองปรือพิทยาคม โรงเรียนประชามงคล และโรงเรียนหนองรีประชานิมิต เพื่อขอให้ข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนพฤษภาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวรัตนagrณ์ ลักษณะาพินิจ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการ วิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลยา ชาญสงคร์ธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายวิชาการ
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

ที่ ศธ ๐๔๒๓๘/๒๐๕๑

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๘
เลขที่ ๔๒๐ โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ ชั้น ๖ อาคาร ๖
ถนนเสือป่า อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ๗๐๐๐๐

๖ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๘ (จังหวัดกาญจนบุรี)

ด้วย นางดาวรัตนภรณ์ ตักขณาพินิจ นิตยระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ ๖ (บ่อพลอย) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ๘ โดยมี อาจารย์ ดร.จารุวรรณ พลอยควงรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๘ จึงขอความร่วมมือให้ผู้ทำการศึกษาวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากท่านและครูในโรงเรียน เพื่อนำข้อมูลไปประกอบการทำสารนิพนธ์ให้เสร็จสมบูรณ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายจิรวัดน์ ขวัญช่วย)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๘ ปฏิบัติราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๘

กลุ่มอำนาจการ

โทร ๐ ๓๒๓๒ ๗๔๔๓

โทรสาร ๐ ๓๒๓๒ ๗๔๔๓

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครู
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย)
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8
2. แบบสอบถามฉบับนี้ มี 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียน สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8
3. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียน สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 คำตอบของท่านทุกข้อ มีความสำคัญยิ่งต่อความสมบูรณ์ของการวิจัยและไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่านแต่ประการใด จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการดำเนินงานต่อไป

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(นางสาวรัตนภรณ์ ลักขณาพินิจ)

นิสิตปริญญาโท(ภาคพิเศษ) สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความตามสภาพที่เป็นจริง

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้

☐ ภาษาไทย	☐ คณิตศาสตร์
☐ วิทยาศาสตร์	☐ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
☐ ศิลปะ	☐ สุขศึกษาและพลศึกษา
☐ การงานอาชีพและเทคโนโลยี	☐ ภาษาต่างประเทศ

2. ภูมิลำเนา

☐ จังหวัดกาญจนบุรี	☐ จังหวัดอื่นๆ

3. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

☐ ประสบการณ์ไม่เกิน 5 ปี	☐ ประสบการณ์มากกว่า 5 ปี

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครูในโรงเรียน สหวิทยาเขตที่ 6 (บ่อพลอย)สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

คำชี้แจง โปรดตอบแบบสอบถาม โดยพิจารณาถึงระดับการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของท่านว่าอยู่ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับปฏิบัติจริง

เกณฑ์การให้คะแนน

5	หมายถึง	ปฏิบัติในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ปฏิบัติในระดับมาก
3	หมายถึง	ปฏิบัติในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ปฏิบัติในระดับน้อย
1	หมายถึง	ปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2

ข้อ	การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครู	ระดับการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน				
		5	4	3	2	1
	การศึกษาเกี่ยวกับชุมชน					
1	มีการศึกษา สํารวจ สภาพของชุมชนและแจ้งให้ชุมชนรับทราบผ่านสื่อต่างๆ เช่น วารสาร แผ่นพับ					
2	มีการเรียนรู้ สภาพปัจจุบันและปัญหา ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน					
3	มีการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน					
4	มีการจัดทำทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่น/แหล่งเรียนรู้					
	การให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน					
5	มีการจัดกิจกรรม เสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน					
6	มีการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ กับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อทำความรู้จักคุ้นเคย					
7	มีการติดต่อ พบปะสังสรรค์กับผู้ปกครอง ชุมชน และผู้นำท้องถิ่น					
8	มีการใช้จดหมาย/บัตรงาน/สมุดรายงาน ชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง					
9	มีการเชิญผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน					
10	มีการเชิญผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการศึกษาของโรงเรียน					
11	มีการให้ความร่วมมือกับชุมชนในการจัดกิจกรรมต่างๆ					
	การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้					
12	มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้					
13	มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียน					
14	มีการเชิญผู้ปกครอง และชุมชนมาปรึกษาหารือเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรการดำเนินงานของโรงเรียน					
15	มีการขอความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนทางด้านการเงินตามความเหมาะสม					

ข้อ	การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของข้าราชการครู	ระดับการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน				
		5	4	3	2	1
	การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้(ต่อ)					
16	มีการขอความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนทางด้านวัสดุอุปกรณ์ตามความเหมาะสม					
17	มีการขอความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนทางด้านแนวคิดและบทบาทในการจัดการศึกษา					
18	มีการเชิญผู้ปกครองและชุมชนมาพบปะสังสรรค์ ชมนิทรรศการผลงานต่างๆ ของนักเรียน เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดี					
	การให้บริการชุมชน					
19	มีการให้บริการด้านความรู้ทางวิชาการกับชุมชน					
20	มีการให้บริการด้านข่าวสาร สิ่งพิมพ์ กับชุมชน					
21	มีการให้คำปรึกษา ในการจัดกิจกรรมต่างๆ กับชุมชน					
22	มีการให้บริการด้านอาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ เช่น หอประชุม สนามกีฬา ห้องสมุด					
23	มีการประสานงาน ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่อนามัย โรงพยาบาล สาธารณสุข เพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัย โภชนาการ					
24	มีการให้บริการด้านสารสนเทศกับชุมชน เพื่อให้ชุมชนเกิดความเชื่อมั่นในโรงเรียนยิ่งขึ้น					
	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน					
25	มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ หรือกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน					
26	มีการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่ม หรือเครือข่ายการเรียนรู้ ระหว่างบุคคลกับชุมชน					
27	มีการจัดเก็บแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภายในชุมชนและโรงเรียน ไว้เป็นแหล่งข้อมูลเดียวกันสามารถเชื่อมโยงความรู้ได้					
28	มีการนำนักเรียนไปใช้แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน					
29	มีการให้ชุมชนเข้ามาใช้แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในโรงเรียน					
30	มีการเชื่อมต่อประสบการณ์ระหว่างบุคคลและชุมชนผ่านเครือข่ายการเรียนรู้					

ประวัติย่อผู้ทำวิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวรัตนาภรณ์ ลักขณาพินิจ
วันเดือนปีเกิด	14 กรกฎาคม 2517
สถานที่เกิด	74 หมู่ 1 ต.หนองฝ้าย อ.เลาขวัญ จ.กาญจนบุรี 71210
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	74 หมู่ 1 ต.หนองฝ้าย อ.เลาขวัญ จ.กาญจนบุรี 71210
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู คศ.2
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	โรงเรียนเลาขวัญราษฎร์บำรุง 88 หมู่ 5 ต.เลาขวัญ อ.เลาขวัญ จ.กาญจนบุรี 71210

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2532	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนอุ้มทองจังหวัดสุพรรณบุรี
พ.ศ.2535	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาบัญชี จากกรุงเทพมหานครวิทยาลัย
พ.ศ.2537	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ จากกรุงเทพมหานครวิทยาลัย
พ.ศ.2539	ปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ สาขาการจัดการสารสนเทศคอมพิวเตอร์ จากมหาวิทยาลัยเซนจอห์นส์
พ.ศ.2546	ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู (ป.ว.ค.) จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ.2555	ปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ